

CUPRINS

Porunca Iubirii apare cu binecuvântarea **P.S. Visarion Rășinăreanu** -
Episcop vicar al Arhiepiscopiei Sibiului

C R E D I N Ț Ă	6	Veniți la Mine ! Predici, convorbiri, conferințe Pentru cealaltă vreme a vieții noastre (2)	<i>Arhim. Teofil Părăian</i>	C A L E A
		Războiul nevăzut. Isihasmul		
	14	Isihasmul pentru toți	<i>Arhim. Mina Dobzeu</i>	
	19	Tratat de viață spirituală (6) - Apărarea urcușului duhovnicesc al isihastului	<i>Sf. Grigorie Palama</i>	
	24	Fericirea și fiul ei risipitor - omul	<i>Dorin Simtion</i>	
		Pagini de Pateric. Istorioare duhovnicești		
N Ă D E J D E	28	Patericul temnițelor (2): Credința te face liber	<i>Pr. Dumitru Bălașa</i>	A D E V Ă R U L
	30	Melcul	<i>Pr. Ciprian Aranyoși</i>	
		Istoria religiilor. Mișcări anticreștine		
	31	Martorii lui Iehova (1)	<i>Pr. prof Ioan Bunea</i>	
	37	Părintele Alexandre Men	***	
		Știință și religie. Medicină creștină		
I U B I R E	39	Conceptul de medicină creștină (2)	<i>Dr. Pavel Chirilă</i>	V I A Ț A
		Arta creștină. Muzica și poezia religioasă		
	46	Contemporaneitatea muzicii bizantine	<i>Conf. dr. Vasile Vasile</i>	
	50	Poezii	***	
		Dumnezeu este iubire. Dragostea dintâi		
	52	O manifestare a Poruncii Iubirii - Valea Plopului	<i>Pr. Ghe. Calciu-Dumitreasa</i>	
		Biserica, neamul și lumea		
	56	Este o vreme de pustiire a neamului	<i>Protos. Iustin Pârvu</i>	
		Familia creștină. Tinerete cinstită - Bătrânețe fericită		
	57	Tinerete și înnoire în spiritualitatea ortodoxă	<i>Pr. Nicolae Tănase</i>	
	65	Mijloace anticoncepționale. Efecte secundare fatale (3)	<i>Dr. med. Rudolf Ehmann</i>	

OMEGA

Femeia creștină (2)

- 67 Scandalul genului.
Învățătura creștină despre bărbat și femeie *Patrick Mitchell*
- 76 O viață de femeie în mănăstire : *Maica Epraxia Ilieș* - Mân. Agapia
- 78 O viață de femeie în mănăstire : *Maica Dorotea Bărbieru* -
Mân. Pasărea (1)

81 Ne răspunde Părintele... de la inimă la inimă

Ce trebuie să răspundem la o întrebare care ni se adresează frecvent: **“Voi, creștinii, susțineți că aveți singura învățătură mântuitoare. Deci îi trimiteți pe toți ceilalți în iad: chinezi, hinduși, eretici, ateï”**. Cum putem răspunde, fără a ocoli rostirea întregului adevăr, dar și fără a izgoni cu aparenta noastră “intoleranță”?

Răspund: *PS Corneliu Bârlădeanul, Arhim. Mina Dobzeu; Arhim. Teofil Părăian, Arhim. Ioanichie Bălan, Ierom. Gherontie Comoriță, Maica Stareță Roșu Marina, Maica Stareță Iustina Popovici, Monahia Siluana Vlad.*

84 Actualitatea religioasă

84 ♦ Cultele în programul de guvernare PDSR ♦ Bisericele sunt implicate în redresarea socială și morală a Americii!

85 ♦ SUA își mută ambasada la Ierusalim ♦ Primul copil clonat s-ar putea naște în Israel

86 ♦ Biserica Ortodoxă Română pe Internet ♦ Internet mai moral ♦ Papa va vizita Grecia ♦ Valea Plopului în atenția Parlamentului European și a Sfântului Sinod

87 ♦ Sfântul Sinod a modificat procedura de alegere a Episcopilor-vicari și a Arhiereilor-vicari

88 CARTEA PRIN POȘTĂ (cărți, icoane, casete audio, etc.)

98 Abonamente. Difuzare. Publicitate.

Pace ție, cititorule!

Faceți cunoscută

“PORUNCA IUBIRII”

tuturor oamenilor !

Veniți la Mine !

Pentru cealaltă vreme a vieții noastre (2)

Interviu cu Arhim Teofil Părăian

[Fabian Anton :] - **Fiindcă am vorbit aici despre cele 5 etape ale programului recomandat credincioșilor de către Prea Cuvioșia Voastră, spuneți-ne un cuvânt despre câteva din aceste etape.**

[Părintele Teofil:] - De fapt este vorba de 5 puncte ale aceluiași program, ele merg împreună.

Să mă refer mai întâi la *frecvența la biserică*. De ce am pus întâi frecvența la biserică, respectiv prezența la biserică în timpul Sfintei Liturghii în duminici. Pentru că așa ceva face omul o dată pe săptămână. Și dacă nici o dată pe săptămână nu poate face omul aceste lucruri, înseamnă că acel om n-are credință în Dumnezeu. Prezența la biserică este obligatorie pentru toți credincioșii și cine nu merge la biserică înseamnă că-l neglijează pe Dumnezeu și tot ceea ce se face în biserică. Pentru el ar putea să nu existe biserică, să nu existe slujbă, să nu existe liturghie. Oameni de acest gen nu au nici o aderență la biserică. Eu, pe cei care nu merg la biserică duminică, la păgâni îi număr. Cineva care nu merge la biserică se leapădă de tot ceea ce se face la biserică. Deci, pe cineva care nu merge la biserică nu-l interesează biserică, nu-l interesează slujba, nu-l interesează predica, nu-l interesează Evanghelia, nu-l interesează binecuvântările, nu-i preocupat să cânte împreună cu îngerii „*Sfânt, Sfânt, Sfânt Domnul Savaot*”, nu-l interesează rugăciunea. Deci nu neglijează un singur lucru ci tot ceea ce se face în biserică: iar cel care merge la biserică,

acela se bucură de binecuvântări, se bucură de slujbă, se bucură de rugăciune împreună cu alții, se bucură de Evanghelie, se bucură de predică, se bucură că-i închipuie pe heruvimi cântând între ei Sfânta Cântare a Sfintei Treimi, se bucură că și el cântă împreună cu îngerii „*Sfânt, Sfânt, Sfânt Domnul Savaot*”. Toate acestea sunt spre bucuria lui și spre înaintarea lui în Credință.

În ceea ce privește cel de-al doilea punct, *rugăciunea de dimineață, de seară și de la masă*, dacă crezi în Dumnezeu nu poți neglija pe Dumnezeu. Și atunci trebuie să ai o vreme de întâlnire cu Dumnezeu: 5-10 minute dimineața, 5-10 minute seara, 1 minut înainte de masă și 1 minut după masă. Adică trebuie să îți seama de Dumnezeu. Dacă nu faci lucrul acesta înseamnă că-L neglijezi pe Dumnezeu, iar cine îl neglijează pe Dumnezeu este mai rău decât necredincioșii. Pentru că, zic eu, este mai bine să nu crezi în Dumnezeu decât, zicând tu că crezi în Dumnezeu, să-L neglijezi pe Dumnezeu.

Al treilea punct din programul meu este *citirea Sfintei Scripturi*, respectiv a Noului Testament. Zic eu că în fiecare zi să se citească cel puțin 2 capitole din Noul Testament. Dacă acest lucru se poate, este foarte bine, pentru că prin asta îți îmbogățești mintea cu gândurile lui Dumnezeu, prin asta ajungi să fii orientat și în viața de toate zilele. Este mare lucru să îți împodobești mintea cu cuvintele lui Dumnezeu, cuvinte aduse din Cer pe pământ. Aceasta este credința noastră.

- Dar ce ne facem cu cei care se laudă

că citesc Noul Testament ca pe un ziar?

- Dragă, oricum l-ai citi, ai totuși un câștig că l-ai citit!

- Prea Cuvioase, Părintele Arsenie spunea că cea mai lungă cale este cea care duce de la urechi la inimă. Vorbiți-ne însă de calea care duce de la inimă la inimă. Nu este aceasta o cale mai lungă?

- Calea care duce de la inimă la inimă este iubirea. Cineva de la Sfântul Munte spunea așa : Inima mea are doar intrări, ieșiri nu are. De aceea cineva care a intrat în inima mea nu mai poate ieși de acolo. În ceea ce privește cât de lungă sau cât de scurtă este această cale, eu nu am de unde să știu. Știu doar că aceasta este calea!

Rostiți, vă rugăm, un cuvânt despre Rugăciunea Inimii.

- Dragă, despre Rugăciunea Inimii s-a vorbit foarte mult în istoria bisericii, mult mai mult decât este necesar. Aceasta este părerea mea. S-au scris cărți mari, cu tot felul de aprecieri în legătură cu Rugăciunea lui Iisus. Părintele Arsenie numea această rugăciune, *rugăciunea cu care se mântuiesc călugării*. Eu m-aș bucura ca ea să fie numită mai mult *rugăciunea de toată vremea*. De ce? Pentru că este recomandată să se facă toată vremea. Părintele Arsenie a numit-o rugăciunea cu care se mântuiesc călugării, pentru că aceasta este rugăciunea cu care-s datori călugării. Cred că numele de *Rugăciunea lui Iisus* nu este un nume potrivit, pentru că nu Iisus se roagă, ci noi ne rugăm lui Iisus. Când zici Rugăciunea lui Iisus ai impresia că înveți o rugăciune cu care se roagă Iisus. Aceasta este părerea mea. Sau mai auzi pe câte unii zicând „Aaa, știu *Rugăciunea Inimii!*” Păi, domnule, până la Rugăciunea Inimii este cale lungă. Poți să ajungi la Rugăciunea Inimii, cum poți la fel de bine să nu ajungi la ea. Deci, Rugăciunea de toată vremea, Rugăciunea cu care se mântuiesc călugării, este aceasta : *Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine, păcătosul*. Unii au mai scurtat-o, alții au mai lungit-o, însă formula clasică a acestei rugăciuni este cea care am spus-o mai sus. Trebuie spus aici că nu conținutul este rugăciune, ci angajarea prin conținut în rugăciune este Rugăciunea. Când cineva se

face călugăr și i se dau metaniile, se spune : *Fratele nostru (și i se spune numele) primește sabia duhului, care este cuvântul lui Dumnezeu spre rugăciunea din tot ceasul către Hristos*. Aceasta este prezentarea în fața obștii. Și apoi i se spune candidatului la călugărie: *Că ești dator, în toată vremea, a avea în minte, în inimă, în cugetul și în gura ta numele Domnului Iisus și a zice Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine, păcătosul!* Asta este esențialul în Rugăciunea de toată vremea: ești dator, trebuie să o faci, ești obligat să zici – cât poți de des - Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine, păcătosul! Dacă ești călugăr și nu faci treaba asta, să știi că nu ești călugăr! Dacă nu ești preocupat de lucrul acesta, nu ești călugăr! Bineînțeles că rugăciunea aceasta nu exclude pravila liturgică, rugăciunea din biserică. Dar, cât poți, mai ales atunci când mintea nu e ocupată cu altceva de folos, ești dator să zici Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine, păcătosul! Aceasta este o datorie a călugărilor dar sunt îndemnați la ea și credincioșii care nu sunt călugări. Și ei trebuie să spună rugăciunea aceasta în folosul lor. Numai că aceștia din urmă nu sunt obligați, nu li se poate reproșa că n-au zis destul această rugăciune, că au zis-o prea rar sau că n-au zis-o deloc. Rugăciunea aceasta este un ajutor pentru cei care sunt mireni și o obligație pentru cei care sunt călugări. Asta trebuie accentuat și asta trebuie subliniat cât se poate de mult și cât se poate de des. Eu am învățat rugăciunea aceasta cu 11 ani înainte de a fi obligat să o fac, cu 11 ani înainte de a fi călugăr. Era în anul 1942, aveam 13 ani și jumătate, când am venit aici, la mănăstirea Brâncoveanu. Am vorbit atunci cu Părintele Arsenie Boca, doream deci să mă călugăresc, Părintele a vorbit cu mine ca și cu un om mare, m-a luat la spovedit și mi-a pus în vedere Rugăciunea cu care se mântuiesc călugării. De ce a făcut acest lucru nu mi-a spus, dar știu eu de ce. Pentru că Părintele și-a dat seama, cum era un om cu putere de pătrundere, de intuiție, cu capacitatea de a înțelege esențialul din orice lucru, a realizat deci că ceea ce aș putea face eu ca mirean,

nefiind călugăr, ar fi să mă angajez la rugăciunea aceasta a călugărilor. Mi-a spus să o spun cu gândul, nu cu cuvântul vorbit – deși se poate spune și cu cuvântul vorbit, uneori este și necesar, simți tu nevoia să o spui astfel. Însă Părintele mi-a spus să o spun cu gândul, să o lipesc de respirație, și să zic așa : *Doamne* (între respirații), *Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu* (trăgând aer în piept, odată cu aceasta) *miluiește-mă pe mine, păcătosul!* (dând aerul afară din piept, odată cu aceasta). Asta am învățat eu de la Părintele Arsenie, cu asta am plecat la drum și aproape n-am mai adăugat nimic la aceasta – mă refer ca informație în chestiunea aceasta a Rugăciunii de toată vremea. Părintele Arsenie nu mi-a zis că trebuie să iau legătura cu un om experimentat, cu un om duhovnicesc, cu un om care zice des rugăciunea aceasta și de la care aş putea să învăț ce am de făcut în cazuri deosebite. Cred eu că Părintele nu mi-a spus asta pentru că și-a dat seama că nu întâlnesc un astfel de om. Și, de fapt, nici n-am întâlnit! Mai târziu am ajuns eu și pe la Sihăstria, am vorbit și cu Părintele Cleopa. Părintele Cleopa, dacă l-am întrebat despre Rugăciunea Inimii a început să-mi spună că Fericitul Ioan de la Valaam a spus ... sau că Sfântul Diadoh, episcopul Foticeii zice ... l-am spus: Părinte, nu asta mă interesează, astea le citesc și singur, nu de informație am nevoie! Pe mine mă interesează niște lucruri din experiență proprie. Ce fac eu ca să fie rugăciunea lucrătoare? Chestiunea esențială în aceasta privință este *angajarea în rugăciune*. Dar accentuez din toate puterile mele de a afirma un lucru, că rugăciunea nu trebuie să se facă cu exclusivitate, chiar dacă ești călugăr. Nu te gândești că, atunci când vorbești cu cineva trebuie să spui *Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine, păcătosul!* Nu-i adevărat! Când vorbești cu cineva îl ascuți și te raportezi la ce îți spune. Nu spui, când ascuți o predică, *Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine, păcătosul!* Fiindcă, dacă spui asta atunci nu mai ascuți predica. Deci sunt niște lucruri care trebuie puse în evidență și care trebuie știute de către toți oamenii care vor să zică *Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui*

Dumnezeu, miluiește-mă pe mine, păcătosul! Eu am spus oamenilor : Măi fraților, eu nu cred că atunci când mă voi întâlni cu Dumnezeu, El îmi va spune: E drept că ai zis Rugăciunea Inimii, ai zis-o de multe ori, dar să știi că o mai puteai zice de vreo 2 milioane de ori și n-ai zis! Nu se poate! Pentru că asta nu este o chestiune preamăritoare de Dumnezeu ci este o chestiune în favoarea omului. Eu cred că ar trebui să ajungem să spunem și multe alte rugăciuni în afară de *Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine, păcătosul!* De exemplu: *Mare ești Doamne și minunate sunt lucrurile Tale, și nici un cuvânt nu este de ajuns în lauda minunilor Tale, sau Slăvescu-te Doamne, că sunt minunat întocmit!*, sau: *Cât de minunat este numele Tău Doamne, în tot pământul, sau: Cât de minunate sunt lucrurile Tale, Doamne, toate cu înțelepciune le-ai făcut!* Sunt deci atâtea și atâtea lucruri pe care le poți purta în suflet și spre slava lui Dumnezeu. Mai este, de exemplu, și rugăciunea Pe Tine te laudam, pe Tine bine te cuvântăm, Ție îți mulțumim Doamne, și ne rugăm Ție, Dumnezeul nostru. Sunt, iată, atâtea lucruri pe care le poți spune și care sunt tot rugăciuni și tot cu efect. Nu înseamnă că, dacă nu spui *Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine, păcătosul!* Dumnezeu nu te mântuiește și nu te miluiește. Nu-i adevărat! Eu cred că, în momentul în care ai zis lui Dumnezeu și lui Domnul Hristos, *Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine, păcătosul!* El te-a miluit. Și poate că te-a miluit chiar cu asta, cu faptul că mai poți zice de multe ori *Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine, păcătosul!* Asta este credința mea. Nu că „Fii atent că n-ai zis, bagă de seamă că nu te primește Dumnezeu!” Nu-i adevărat, te primește Dumnezeu cu ceea ce faci spre slava Lui. Dacă Rugăciunea Inimii ar fi fost necesară, ne-ar fi dat-o Dumnezeu în Evanghelie. Ori, rugăciunea aceasta s-a introdus mult mai târziu în spiritualitatea ortodoxă. Deci, cei care nu au zis Rugăciunea Inimii nu s-au mântuit? Ananiasul a zis doar: *Doamne ajută!* Este și aceasta o rugăciune... **Sfântul Macarie spune: Omule, roagă-te cum poți, dar roagă-te adeseori! Acest**

lucru nu se contrazice cu regulile stricte ale rugăciunii pe care le recomandă, de pildă, Părintele Cleopa?

- Dragă, Părintele Cleopa a fost și el un om. A avut și el niște gânduri, o *experiență* ... Asta nu înseamnă, că trebuie să te ții de el că altfel, gata, te duci în iad și el se duce în Rai.

- Și atunci cum ne întâlnim la poarta Raiului?

- Nu știu cum ne-om întâlni, om vedea noi atunci cum.

- Rostiți, vă rog, un cuvânt despre uitare.

- Dragă, Sfântul Marcu Ascetul spune Uitarea este pierzare. În Epistola către Nicolae Monahul, el face afirmația: *Înainte a tot păcatul merg 3 uriași: Neștiința, Uitarea și Nepăsarea*. Uitarea este, poate, o deficiență a omului, este pierderea din memorie a unor lucruri care ne rămân acolo. Uitarea, zic unii, este necesară. Alții spun că nu este necesară și această opinie o am și eu. Ar fi bine să nu uiți, mai ales lucrurile pe care le-ai învățat. Se zice că, dintr-o carte întreagă citită, în memorie îți rămâne doar 4 % din ceea ce ai citit. Păi îți rămâne o carte mult mai mică! Deci uitarea este ceva ce nu putem noi realiza, prin puterea noastră, ceva ce se întâmplă fără noi. Adică eu nu vreau să uit și totuși uit. Când vreau să învăț ceva, o pot face fără probleme. Deci știm metoda de acumulare însă nu știm metoda de uitare. Asta cred eu că este uitarea.

- Vorbiți-ne, vă rugăm, despre icoane și despre rolul lor în biserica ortodoxă.

- Eu sunt într-o biserică plină cu icoane. Nu există ortodoxie fără icoane și nu există ortodoxie fără cultul icoanelor. Cineva ar putea zice că icoanele sunt doar niște imagini care creează o atmosferă. Este adevărat acest lucru însă icoanele nu reprezintă numai atât. Icoana este o prezență harică, o prezență a celor înfățișați pe icoană: Ea ne pune în legătură cu persoana care este în icoană. De aceea, în ortodoxie există o cinstire a icoanelor în legătură cu cinstirea persoanelor de pe icoane. La slujbă noi zicem, în fața icoanei Domnului Hristos: *Prea Curatului Tău chip (vorbit cu Domnul Iisus nu cu chipul) ne închinăm, Bunule (Bunul fiind Domnul Hristos) cerând iertarea greșelilor noastre, Hristoase Dumnezeule. Că de voie bine ai voit a Te sui*

cu trupul pe cruce, ca să mântuiești din robia vrăjmașului pe cei ce i-ai zidit. Pentru aceasta, cu mulțumire strigăm Ție: Toate le-ai umplut de bucurie, Mântuitorul nostru, Cel ce ai venit să mântuiești lumea. Aceasta este o alcătuire care pune în evidență chipul Domnului Hristos, în legătura cu Domnul Hristos. Aceasta este concepția ortodoxă. Deci, eu mă apropiu de icoana Mântuitorului, sărut icoana Mântuitorului ca și când aș săruta pe Domnul Hristos însuși, și aceasta o primește Domnul Hristos ca o cinstire din partea mea, a credinciosului ortodox. La fel se întâmplă și cu icoana Maicii Domnului, la fel și cu icoanele Sfinților lui Dumnezeu. Numai că icoana are valoare numai pentru cine o vede. Cei ce nu văd icoana știu doar că ea este un obiect sfințit, că este pusă acolo spre sfințire, și o cinstesc fără a avea însă impresia pe care o are cel ce vede icoana.

- Prea Cuvioase, spuneți, vă rugăm și câteva cuvinte despre viața și greutatea mănăstirii Brâncoveanu, mănăstire ortodoxă în mijlocul Ardealului.

- Dragă, noi, ca toți călugării, facem slujba în biserică timp de 7 ore pe zi. Ar trebui să facem cele 7 Laude, dar noi una nu o facem, mă refer aici la miezonoptică ce rămâne de făcut personal, fiecare făcând-o atunci când poate. Facem deci cele 6 Laude pe care le împărțim în 3 părți: dimineața, la ora 7, facem un Acatist, slujba Ceasului VI, slujba Ceasului III și Sfânta Liturghie; după-masă, la ora 18, facem slujba Ceasului IX, Vecernia și Pavecernița, iar mai târziu, la ora 20, începem Utrenia și facem și slujba Ceasului I. Aceasta este slujba pe care o facem în biserică. Personal, fiecare face rugăciunile pe care le poate, rugăciuni de dimineața, de seară, etc. În biserică, în cadrul Sfintei Liturghii, se face și Paraclisul Maicii Domnului. Iar Rugăciunea de toată vremea, *Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine, păcătosul* este o rugăciune pe care o are în vedere fiecare, după posibilitățile sale, pentru că este o rugăciune necontrolabilă. În ceea ce privește greutatea pe care le întâmpină mănăstirea, eu nefiind în conducerea mănăstirii nu am cunoștință care sunt aceste greutăți. Poate or fi și probleme căci în lumea asta nu sunt numai lucruri ușoare. Trebuie însă să le împlinim pe toate,

cu ajutorul Domnului, după puterile noastre.

- Prea Cuvioase, vă voi pune acum o întrebare pe care am mai pus-o și celorlalți părinți duhovnicești cu care am mai discutat. Vreau însă să aud și părerea Prea Cuvioșiei voastre: alegem estul sau vestul?

- Asta este o chestiune personală pe care fiecare ar trebui să o aibă în vedere. Eu, de exemplu, nu aleg nimic dintre acestea două, stau în țara în care m-a pus Dumnezeu. Dar, trebuie să recunosc, nu mă neliniștește niciodată faptul că cineva se duce în străinătate pentru a realiza lucruri pe care aici nu le poate realiza. Sunt prea mici salariile, sunt prea mici pensiile, nu se poate trăi o viață decentă, este mereu nesiguranța aceasta a zilei de mâine – în sensul că mâine poți să fii șomer și după aceea poți să nu mai fii nici șomer. Deci sunt atâtea și atâtea lucruri pe care nu le judecă nimeni că nu-s bine făcute. Nu știu ce s-ar putea face ca să nu mai fie așa. Am întâlnit oameni care au o pensie foarte mică și datorii, la bloc, foarte mari. Ce face omul acela? Cine se gândește la situația asta? Cine poate interveni pentru binele celui om? În Germania, de exemplu, sunt asociații care completează trebuințele oamenilor, le dau bani până la măsura în care acei oameni pot să trăiască decent. Asta o face biserica, asta o fac diferite asociații. Astfel, ai putea zice că alegi vestul: Domnule, mă duc acolo, dacă pot rămâne acolo – acolo rămân! Pentru că munca se plătește mai bine, chiar dacă muncesc mai mult decât în țară; și după aceea am o pensie din care pot să trăiesc comod. Ori, la noi nu se poate lucrul acesta și noi trebuie să recunoaștem că nu se poate. Părintele Arsenie zicea că în America este mai bine pentru trup iar aici este mai bine pentru suflet. Totul este deci în funcție de ceea ce îți alege omul. Trebuie să recunoaștem însă că nu suntem numai suflet ci avem nevoie și de cele pentru trup, de cele ce sunt mai greu de agonisit în societatea românească actuală.

- Referitor la vizita Sanctității Sale în România, știu că ați spus că vă pare bine că vine ... și că pleacă!

- Asta am declarat înaintea de venirea sa aici. M-a întrebat un profesor de teologie din Elveția ce zic eu despre venirea Papei. Și am zis că-

mi pare bine că vine și îmi pare bine că pleacă.

- Vă mențineți aceasta poziție?

- Sigur. De ce nu? Mie îmi pare bine că a venit!

- Și că a plecat?

- Îmi pare bine și că a plecat. Pentru că nu e locul lui aici! Cred că și lui îi pare bine că a plecat.

- Credeți că apropierea bisericilor, lucru pe care Papa încearcă acum să îl facă, se va realiza?

- Nu! Cred că nu se va realiza. Nu suntem în stare să ne unim.

- De ce?

- Pentru că nu putem! Fiecare crede că unirea trebuie făcută din partea celorlalți cu el. Și atunci, cum să te unești?! Cum să mă unesc eu cu Papa dacă el vrea să-și păstreze prerogativele și să rămână tot Papa?! Cum să mă unesc?!

- Dar Sanctitatea Sa nu înțelege lucrul acesta?

- Se vede că nu înțelege. Și atunci, el nu cedează, eu nu vreau și Doamne-ajută!

- Nu ar fi mai bine să cedăm noi?

- Nu o să putem ceda! Nu o să putem! Dacă cedăm noi înseamnă că ne desființăm, înseamnă că nu mai suntem ortodocși ci suntem catolici. Și apoi, mai este ceva. Dragă, până acum nu s-a ajuns la nimic esențial în ceea ce privește apropierea oamenilor din punct de vedere religios. Nu s-a ajuns la nimic esențial în ceea ce privește lucrarea aceasta ecumenică. Doar „Hai să ne unim!” Sau, cum am scris eu în „Convorbiri duhovnicești”, s-a ajuns doar la „Hai să dăm mână cu mână”! Atât! Mai mult nu se poate. Acum suntem în situația pe care o știm cu toții, nu putem face mai mult. Am zis Domnule, dacă totuși oamenii ar vrea să se unească în ceva care ar da nădejde că se pot uni și mai mult, asta ar fi să prăznuiască Paștele la aceeași dată. Toți credincioșii creștini din lumea aceasta să prăznuiască, la aceeași dată, Paștele. Nu se poate! Uite, nici catolicii nu prăznuiesc la aceeași dată Paștele. Pentru că romano-catolicii îl prăznuiesc la o dată iar greco-catolicii îl țin o dată cu ortodocșii. În ceea ce privește pe greco-catolici, fiindcă a venit vorba de ei, trebuie să spun că, din punctul meu de vedere, ei nu au nici o rațiune de a exista, sunt un fel

de două feluri – nu sunt nici catolici puri și nici ortodocși. Ei iau de la ortodocși ce vreau, iau de la catolici ce le convine și apoi se declară catolici. Deci nici măcar ei, în aceeași biserică, nu au aceeași dată de prăznuire a Paștilor. Atunci ce să mai zicem de celelalte lucruri care trebuie să formeze unitatea? Să ne referim la semnul crucii. Romano-catolicii fac semnul crucii de la stânga la dreapta. Noi, de la dreapta la stânga. Greco-catolicii tot de la dreapta la stânga. Și uite așa mai avem încă un punct de neunire. Așa că eu nu cred în posibilitatea unirii bisericilor!

- Prea Cuvioase, vă rog să spuneți un cuvânt despre frații armeni care vor sărbători anul viitor 1700 de ani de la creștinarea Armeniei.

- Pot să vă spun doar o întâmplare petrecută la mănăstirea noastră. A venit odată la noi un episcop armean. El era însoțit de mitropolitul Nicolae Mladin. Armenii au fost creștinați de Sfântul Grigore Luminătorul. Ei bine, acest episcop armean mi-a spus un lucru care mie mi-a plăcut tare mult și pe care l-am spus și eu la rândul meu, pentru că ce-mi place mie spun și la alții, să le placă și lor. El mi-a spus că în Armenia există o legendă care spune că un copil citea din scrierile Sfântului Grigore Luminătorul. Și, citind, nu înțelegea. Atunci Sfântul Grigore, fiți atenți, a ieșit din carte și i-a spus copilului ceea ce trebuia să înțeleagă. Asta mie îmi place tare mult! A ieșit din carte, nu a venit de undeva de departe, de sus sau de jos, din dreapta sau din stânga. A venit din carte! Îmi place tare mult, pentru că orice carte este o întâlnire cu cel care a scris-o. Asta știu eu despre armeni și altceva nici nu mă interesează.

- Dați un sfat tinerilor. Îi îndemnați să intre în viața aceasta călugărească, să se facă monahi?

- Nu!

- De ce?

- Nu vreau! Dragă, eu niciodată n-am îndemnat pe cineva să se facă călugăr. Asta nu înseamnă însă că mie nu-mi place să fiu călugăr. Îmi place! Îmi place de nu vă pot spune cât îmi place! Eu simt că asta mi-a fost calea în viață. Dar nu am îndemnat pe nimeni, niciodată, să se facă călugăr. De ce? Pentru

că asta este o chestiune pe care trebuie să o știe doar respectiva persoană, să o simtă ea. Sunt destui improvizați în călugărie, sunt destui domiciliați la mănăstire. Sunt destui călugări despre care Părintele Arsenie Boca ar spune că sunt cuiere de haine călugărești. Sunt destui de genul acesta și nu vreau să mai fie așa. Vreau să fie oameni cumsecade, oameni care sunt câștigați pentru Dumnezeu, și aceia să aleagă singuri viața călugărească. Asta vreau! Și dacă-i așa, e bine. Și dacă nu-i așa, nu-i bine!

- Ce să facă tinerii pentru a redresa situația în care se află țara noastră?

- Dragă, acesta este o chestiune pe care nu o poate realiza numai cineva pentru toată țara. Oricât ai fi de important, chiar de ai fi un Corneliu Zelea Codreanu, tot nu vei putea să schimbi ceva în țara asta!

- De ce ați ales acest exemplu?

- Pentru că el a fost o personalitate puternică. Cea mai puternică personalitate românească pe care o știu eu! Nu a mai fost nimeni la nivelul lui!

- Dar Nae Ionescu?

- După Nae Ionescu s-au orientat foarte mult intelectualii. Însă Nae Ionescu nu a fost un om extraordinar. A știut ce a știut, a afirmat ce a afirmat, dar nu a fost un om mare. Uite, Părintele Stăniloae ... Măi frate, Părintele Stăniloae a scris lucruri multe și frumoase dar nu a determinat ceva prin scrierile lui. Ce a determinat Părintele Stăniloae?! Nimic! Doar o școală teologică, atâta tot!

- Nu este de ajuns?

- Nu-i de ajuns! Păi, cum să fie de ajuns domnule?! Oamenii trăiesc din cărți?!

- Dar alții nu fac nici măcar atât...

- Zici și tu cum a zis unul de aici, de la mănăstire. Era unul care făcea poezii, dar nu făcea poezii bune. Și, când îi spuneam eu că nu-s bune, zicea „Tu nici așa nu poți să faci!” Dragă, deci trebuie să fim cu judecată. Este adevărat că Părintele Stăniloae a scris frumos. Dar, aș vrea să știu câți mai citesc scrierile Părintelui Stăniloae? Câți le înțeleg? Câți le aplică în viață? Este doar o teorie teologică pe care Părintele Stăniloae a putut să o gândească, și este foarte bine căci sunt lucruri bune. Dar el nu a fost o personalitate puternică,

nu a determinat ceva. Personalitate puternică în biserică a fost Părintele Arsenie Boca. Știi ce era aici, la mănăstire, cât a fost Părintele Arsenie, până în 1948? Lumea de pe lume!

- Dar cine mai știe astăzi de Părintele Arsenie și câți știu cine a fost Părintele Stăniloae?

- Asta este pentru că Părintelui Stăniloae i s-a făcut atmosferă, că au spus alții despre el. Despre Părintele Arsenie știu însă toți cei care au venit în contact cu el, cei care au primit dar de la Dumnezeu prin Părintele, cei la care a ctitorit Părintele și cei care și-au schimbat viața prin acțiunea Părintelui.

- Pentru că tot am ajuns la acest subiect, v-aș ruga să amintiți câțiva din părinții mai speriți pe care i-ați cunoscut în viața Cuvioșiei Voastre, părinți care astăzi sunt uitați de lume.

- Un Părinte uitat, un Părinte sporit care ar trebui să fie astăzi cunoscut, care a trăit aici, la mănăstire, este Părintele Arhimandrit Serafim Popescu. Însă nu are rost să-l facem acum cunoscut. El a scris o singură carte iar eu am scris despre el un articol în două numere, apărut în anul 1996 în revista Epifania. Mie tare mi-a plăcut cum am scris acel articol și cred că din cauza aceasta le-a plăcut și altora. Am scris așa cum era Părintele, om senin, binevoitor, mângâietor, iertător, pogorător, cum se bucura de întâlnirea cu oamenii, cum zicea: Bată-vă norocul!, cum era vesel, cum glumea, cum spunea bancuri cuviințioase (cum că unul s-a dus la stână și ciobanii au făcut balmuș tare bun și au vrut apoi să-l servească și pe oaspete. Ția nu a vrut, că nu-i trebuie, că nu-i place ... Iar unul din ciobani a zis atunci: „Bă, țineți-l doi și dați-i unu!” și când i-a dat și a văzut el cât este de bun, a zis: „Ei, acum schimbați-vă: să mă țină unu’ și să-mi dea doi!”)

- Pentru că aș vrea să încheiem această convorbire cu Prea Cuvioșia voastră v-aș ruga, în final, să roștiți câteva poezii dragi inimii Cuvioșiei Voastre. Poate poezii de dragoste...

- Știi cum este cu poeziile de dragoste? Eram la Iași și m-a întrebat cineva cum poate să-și manifeste cineva iubirea față de o anumită persoană. Și atunci mi-am adus aminte de o

poezie de Zorica Lațcu, poezie intitulată „Te port în mine”. Și am răspuns prin aceasta poezie:

Te port în suflet, ca pe-un vas de preț,
Ca pe-o comoară-nchisă cu pecetei,
Te port în trup, în sânii albi și grei,
Cum poartă rodia sămânța ei.
Te port în minte, ca pe-un imn sfințit,
Un cântec vechi, cu crai din Răsărit.
Și port la gât, neprețuit șirag
Strânsoarea cald-a brațului tău drag.
Te port în mine tainic, ca pe-un vis,
În cer înalt de noapte te-am închis.
Te port, luminează rumenă de zori,
Cum poartă florile mireasma lor.
Te port pe buze, ca pe-un fagur plin.
O poamnă aurită de smochin,
Te port în brațe, horbote subțiri,
Mânunchi legat cu grijă, fir cu fir.
Cum poartă floarea rodul de cais,
Adânc te port în trupul meu și-n vis.

Și imediat am primit un alt bilet :
Părintele ne-a spus o poezie de dragoste. Vă rugăm să ne mai spuneți vreo două. Dar n-am știut atunci. Apoi mi-am pus mintea cu studenții, am venit acasă și am mai învățat două poezii de dragoste *Somnoroase păsărele* de Eminescu și *Epitalam* de Zorica Lațcu. Când am fost din nou la Iași le-am spus studenților: V-am rămas dator cu două poezii de dragoste. Voi spune trei, pe cea de data trecută și cele două de acum. Și am spus *Epitalam*, care a avut un foarte mare succes. *Epitalam* înseamnă cântec de nuntă:

Iată, fecioare din Chios, răsare Luceafărul serii.
Marea e lină, văzduhul e greu de miresmele verii.
Torțele ard luminos și răsună de cântece casa;
Doris, frumosul pescar, în iatac își așteaptă mireasa.
Vântul suspină prin ierbur, și murmură marea căruntă,
Mândre fecioare din Chios, să ziceți cântarea de nuntă.
Tu erai cea mai frumoasă din hora fecioarelor noastre.
Mulți cunoscut-au puterea privirilor tale albastre,
Mulți au dorit trupul alb și buzele dulci ca o floare,
O, Kalliroe; tu știi că pe mulți azi în suflet îi doare.
Vântul suspină prin ierbur, și murmură marea căruntă,
Mândre fecioare din Chios, să ziceți cântarea de nuntă.
Doris, frumosul pescar, are-o luntre cu zece vintrele,

Albe – și mrejele lui totdeauna sunt grele.
 Glasul lui dulce în noapte departe pe apă răsună,
 Părul lui moale lucește, când trece sub raza de lună.
 Vântul suspină prin ierburi, și murmură marea căruntă,
 Mândre fecioare din Chios, să ziceți cântarea de nuntă.
 Doris, deschide, deschide, să intre mireasa în casă.
 Tu ai să-i smulgi de pe față frumosea ei văl de mătasă.
 Noi o să ducem la temple miresme curate și miere,
 Pentru Hymen Hymenaios, Athene și vajnica Here.
 Vântul suspină prin ierburi, și murmură marea căruntă,
 Mândre fecioare din Chios, să ziceți cântarea de nuntă.
 Zeus, stăpânul cel drept, să vă dea din belșug fericire.
 Zile senine de muncă să cereți, și nopți de iubire.
 Brațele albe să fie un leagăn de dulce-alintare,
 Pentru micuțul ce vine ca preț al durerii amare.
 Vântul suspină prin ierburi, și murmură marea căruntă,
 Mândre fecioare din Chios, să ziceți cântarea de nuntă.
 Nu vei mai merge cu noi în câmpiile ude de rouă,
 O, Kalliroe, de-acum vei intra în viața cea nouă.
 Buzele noastre surâd, dar de lacrimi ni-s genele pline,
 Când vă urâm cu iubire un ultim: rămâneți cu bine.
 Tace și vântul în ierburi, și tace și marea căruntă,
 Mândre fecioare din Chios, sfârșit-am cântarea de nuntă.

Măi frate, ce s-au bucurat cei de acolo ...
Le-am zis: Îmi pare bine că n-am învățat-o
degeaba, că am învățat-o și pentru voi!
Si să continuăm cu o *Filă din Acatist*:

Bucură-te, leagăn alb de iasomie,
Către care-n roiri fluturii coboară,
Bucură-te, raza stelei din vecie,
Șipot care curge lin cu apă vie,
Bucură-te, Maică pururea Fecioară,
Dulcea mea Marie.

Bucură-te, floare fără de prihană,
Albă ca argintul nopților de vară,
Spicul cel de aur veșnic plin cu hrană,
Mirul care vindeci orice fel de rană,
Bucură-te, Maică pururea Fecioară,
Ploaia cea de mană.

Bucură-te, brazdă plină de rodire,
Munte sfânt, în care s-a-ngropat comoara,
Bucură-te, cântec tainic de iubire,
Clopot de chemare, cântec de mărire,
Bucură-te, Maică pururea Fecioară,
Blandă fericire.

Bucură-te, mărul vieții care-nvie,
Pomul greu de roadă-n plină primăvară.
Bucură-te, iarăși, țărnamă de bucurie,
Dintru care curge miere aurie,
Bucură-te, Maică pururea Fecioară,
Sfânta mea Marie.

Si voi încheia cu o *Ectenie*:

Pentru ca iubirea noastră să-nflorească,
Albă cum e crinul Bunelor Vestiri,
Pentru ca mlădița dragostei să crească,
Plină de miresme, dulce de rodii;
Pentru ca din neaua grea de peste iarnă
Rod de viață caldă iarăși să legăm,
Pentru ca lumina peste noi să cearnă,
Domnului să ne rugăm.

Pentru ca să-și verse binecuvântarea,
Ca un zvon de vânturi line, peste noi,
Pentru ca în suflet să-i simțim chemarea,
Când plecăm genunchii, seara, amândoi;
Pentru ca-n iubirea Lui să ne-mpreune,
Când, cuprinși de patimi, numele-l strigăm,
Pentru ca-n vecia Lui să ne cunune,
Domnului să ne rugăm.

Pentru ca belșugul țarinilor grele
Să ne facă traiul rodnic și umil,
Pentru ca rășfrângeri din surâs de stele
Să sclipească-n lacrimi ochii de copil;
Pentru ca sudoarea să ne miruiască
Și-n lumina morții viața s-o cercăm,
Pentru ca din muncă pacea să rodească,
Domnului să ne rugăm.

Pentru ca-n mulțimea îndurării Sale
Însuși să-și pogoare pasul către noi,
Pentru ca să-l ducem sufletul în cale,
Cu miros de smirnă și cu ramuri moi;
Pentru ca-n lumina alb-a dimineții,
Din strânsoarea câinii să ne dezlegăm,
Și-ntr-un pas să trecem pragul larg al vieții,
Domnului să ne rugăm.

- În final, roștiți vă rugăm un cuvânt de folos pentru toți cei care vor citi aceste rânduri.

- Dragă, toate cuvintele pe care le-am spus sunt cuvinte de folos. Să le împlinească!

Mănăstirea Brâncoveanu 28 mai 2000

Războiul nevăzut. Isihasmul

Isihasmul pentru toți

Arhim. Mina Dobzeu

Mulți adepți ai isihasmului vin în susținerea promovării rugăciunii în rândul credincioșilor de rând, fără nici o excepție.

I.P.S. Daniel - Mitropolitul Moldovei, prof. acad. Virgil Cândea, prof. Elia Citterio, au editat un volum închinat cuviosului Paisie de la Neamț, care a fost un profund trăitor și un bun organizator de trezvie spirituală a monahismului românesc („*Românii în reinnoirea isihastă*” – Ed. Trinitas).

Părintele Stăniloae Dumitru (un trăitor al rugăciunii isihaste), în vol. al VIII-lea al Filocaliei, a publicat despre cuvioși părinți și isihști români.

I.P.S. Antonie - Mitropolitul Ardealului a scris „*Contribuția monahismului românesc la învierea isihastă rusă prin Cuviosul Paisie de la Neamț*” (vezi și „Tradiții și libertate în spiritualitatea ortodoxă”, pag. 27).

P.C. Arhim. Teofil Părăian și alți mulți cunoscători ai isihasmului vin în susținerea propagării și aplicării practice a rugăciunii în rândul credincioșilor. P.C. Arhim. Teofil Părăian, în cartea „*Pentru cealaltă vreme a vieții noastre*” (N.Red.: cartea cuprinde conferințe ținute la Făgăraș și publicate în revista „*Porunca Iubirii*”), precum și în alte multe articole, susține teza „isihasmul pentru toți”. De exemplu:

1. Considerații în legătură cu isihasmul – pag. 69.
2. Neoisihasmul – o bucurie - pag. 122
3. Rugăciunea lui Iisus - pag. 276

Părintele Teofil Părăian povestește ceva practic la pagina 288: „*Eram elev în Timișoara și am început să-mi fac cumva orânduială în înțelesul că, pe drum, de la internatul unde locuiam și până la școala unde învățam, aproximativ o jumătate de oră de mers, ziceam într-una: „Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine păcătosul”. Uneori avem atâta bucurie încât mi se părea că mai multă nu se poate; recomand din toate puterile mele, câte le mai am, și dacă aș avea și mai multe puteri, aș recomanda și mai mult această rugăciune de toată vremea*”.

Eu personal, adresându-mă I.P.S. Mitropolit Daniel, într-o scrisoare în care ceream binecuvântarea I.P.S. Sale să fac un pelerinaj misionar prin mănăstirile eparhiei sale, am zis: *dați-mi voie să propovăduiesc și să răspândesc practica rugăciunii isihaste printre călugării din mănăstirile Moldovei, ca bucuria pe care o trăiesc eu să o împărtășesc și altora*.

Este adevărat că Dumnezeu ne stimulează să gustăm bucurii din paradis. Dar toate acestea le păstrăm pentru noi, în tăcere, ca să nu se laude omul. Căci vrăjmașul diavol, aflând că dai importanță acestora, îți aduce și el false bucurii de

care nu poți scăpa. De aceea ni se recomandă de trăitorii rugăciunii isihaste, care au experiență, să fugim de senzațional, în concret, să nu acceptăm vedenii, să nu dăm crezare șoaptelor, viselor de orice fel ar fi acestea, și chiar și atunci când în aparență par bune. Un prooroc întreabă pe Domnul : *“Cum vom cunoaște că o comunicare spirituală, un vis, o teofanie, o șoaptă a duhului este de la Dumnezeu sau de la potrivnicul diavol? Domnul răspunde proorocului: “Cele ce sunt de la Dumnezeu, se vor împlini; mai devreme sau mai târziu, dar se vor împlini. Pe când cele ce sunt de la cel viclean, acelea nu se împlinesc”*. Dar până ce se împlinesc cele bune și adevărate, prin faptul că până atunci nu știm care se vor împlini, până atunci nu dăm crezare nici importanță nici celor în aparență bune și adevărate, și nici celor asupra cărora suntem în dubiu.

Eu sfătuiesc pe credincioși să nu mai viseze. Dar cum e posibil aceasta, zice omul? Da, după ce te-ai trezit din somn și știi că ai visat ceva sau ai avut în aparență vise – un coșmar sau vreo vedenie provocată de cel viclean, uit-o. Nu povesti la nimeni. Și așa procedând, n-ai să mai visezi. Mai precis, nu ești chemat să fii un prooroc. Pe cine l-a chemat Dumnezeu, l-a și ales, l-a și sfințit, l-a și proslăvit. Și totuși, dacă vrei să fii un vizionar, e bine și foarte bine să-ți vezi păcatele tale, bârna din ochiul tău, înainte ca să poți vedea paiul din ochiul aproapelui tău.

„Miluiește-mă” sau „mântuiește-mă” ?

Care cuvânt ar fi mai potrivit în Rugăciunea lui Iisus: miluiește-mă sau mântuiește-mă? În Sfintele Evanghelii, la diferite vindecări, omul contemporan cu Iisus, în diferite împrejurări, se adresa astfel: *“Doi orbi strigau către Iisus: miluiește-ne pe noi, Fiule al lui David”* – Matei 9, 27. Apostolii, când se văd în primejdie pe mare, strigă: *“Doamne, mântuiește-ne, că pierim!”* – Matei 8, 25. Leprosul se adresează cu cuvintele: *“Doamne, de voiești, poți să mă curățești!”*. Femeia canaaneancă s-a închinat Lui zicând: *“Doamne, ajută-mă!”*. Un om ce se roagă pentru vindecarea copilului ce era posedat de un duh rău, se adresează lui Iisus cu cuvintele: *“Doamne miluiește pe fiul meu”* – Matei 17, 15. Însuși Domnul folosește cuvântul de milă: *“Milă Îmi este de mulțime”* Matei 15, 32. Sau *“Milă voiesc, iar nu jertfă”*. Este adevărat că formula *“miluiește-mă”* predomină peste tot, și în expresia Domnului și a mulțimii care aleargă să obțină ajutorul Său. De aici au luat cuvântul de *“miluiește-mă”* care s-a îndătinat, de unde și monahul a luat expresia *“Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine păcătosul.”*

Prin faptul că noi cunoaștem că Iisus Hristos este Fiul lui Dumnezeu, Mântuitorul lumii, noi putem zice, mai dogmatic, *mântuiește-mă*, scoțând în evidență calitatea unică de Mântuitor a Domnului Iisus Hristos, deoarece pentru noi mântuirea este cea mai importantă, ca împlinire, pentru veșnicie. Când Domnul se referă la principalul folos, zice: *“Că ce-i folosește omului să câștige lumea întreagă, dacă-și pierde sufletul? Sau ce ar putea să dea omul, în schimb, pentru sufletul său?”* Mc. 8, 36. Găsim și îndemnul psalmistului: *“Mântuirea Ta Dumnezeule să mă spijine”* sau *“Doamne, mântuiește pe cei binecredincioși”* – text liturgic.

Putem deci considera valabile și una, și alta, căci Domnul știe ce ne trebuiește. Deci, putem zice deopotrivă: miluiește-mă sau mântuiește-mă – *“Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă (sau mântuiește-mă) pe mine*

păcătosul". Numai să zicem! Și să zicem din toată inima, din tot cugetul și din tot sufletul, cu mintea coborându-ne în inimă – pe altarul inimii, cum zice Sfântul Apostol Pavel.

Metoda rugăciunii isihaste

Tin să mai semnalez ceva în practica isihastă. Sub aspect tehnic, sunt două variante în rostire a rugăciunii isihaste.

1. Rostirea rugăciunii legată de inspirație și de expirație. Practic, se face așa: când inspiri, zici prima parte a rugăciunii: *"Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu"*; și când zici a doua parte a rugăciunii: *"Miluiește-mă (sau mântuiește-mă) pe mine păcătosul"* expiri. Aceasta este o variantă pe care o găsim la cuvioșii părinți, trăitori ai isihasmului.

2. Varianta legată de pulsul inimii, se zice în ritmul bătăilor inimii, astfel: zisă rar, chiar silabisit, la fiecare bătaie a inimii zici: *"Doamne – Iisuse – Hristoase – Fiul lui Dumnezeu – miluiește-mă (sau mântuiește-mă) – pe mine – păcătosul"*. Vorbim sau în taină. E recomandat să o zicem în taină. Pentru că o dăm publicității și o recomandăm tuturor deopotrivă, eu propun prin această îndrumare ca rugăciunea inimii să fie legată (în rostirea ei) de pulsul inimii, iar nu de suspinele artificiale respirației. Zic aproximativ de bătăile inimii. Nu înseamnă că trebuie să urmărești pulsul inimii și apoi să începi a te ruga. Am ales această variantă pentru a evita manifestările suspinătoare și pentru a feri rugăciunea de banalizare, de defăimarea celor rău intenționați. Acel suspin îl obținem mai târziu, odată cu progresul nostru ca manifestare a harului și nu acest suspin artificial.

Așa cum beneficiem de razele soarelui în viață, cu natura noastră fizică, așa beneficiem și de razele luminii harului care ne vine de la Hristos prin rugăciunea *"Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, mântuiește-mă (miluiește-mă) pe mine păcătosul"*. Ne coborâm cu mintea în inimă pentru ca astfel și inima să participe la rugăciune, după cuvântul pe care îl auzim la ectenii în biserică. Deci să ne rugăm din inimă, nu numai cu buzele, nu numai cu mintea. *"Să ne coborâm cu jertfa buzelor noastre pe altarul inimii"*, cum zice Sfântul Apostol Pavel" I Cor. 6, 20. Astfel ne învățăm să rostim rugăciunea cu mintea, concomitent coborâm mintea în inimă, pentru că dacă zici ruga numai mintal, obosești creierul și ai chiar neplăceri (dureri de cap). Dar când te cobori cu mintea în inimă, e ca și când te așezi pe un scaun, ai un sprijin, o așezare. Centrul atenției în rugă trebuie să fie deasupra inimii – cu două degete mai sus de inimă, unde este centrul sufletului. Mintea lucrează prin creier, afecțiunea prin inimă, iar voința prin suflet. Astfel se întâlnesc cele trei însușiri dumnezeiești într-o unitate care înlătură gâlceava dintre rațiune și inimă. Cele trei însușiri lucrează împreună ducând la asemănarea cu Dumnezeu. Trinitatea Sfântă e reprezentată în noi: voința este Tatăl, mintea (rațiunea) este Fiul, iar afecțiunea inimii este Sfântul Duh. Acesta este chipul și asemănarea noastră cu Dumnezeu, realizată prin conlucrarea acestor însușiri în rugăciunea către Dumnezeu, în vederea realizării calității rugăciunii, lucru principal pe care îl urmărim.

Către tot creștinul care are nevoie de mila și ajutorul lui Dumnezeu

*Sus cu valorile Ortodoxiei
Când ne încearcă toate josniciile*

Biserica a rămas suspendată într-un castel de fildeș. Noi să coborâm pe pământ (nu în sensul naivilor de la Glodeni). E vremea ca principiile Evangheliei să se coboare mai mult în toate compartimentele vieții sociale. În cultură, în artă, în economie, în politică și cu atât mai mult în Biserică. Aceasta, conștientă fiind de misiunea ei, să devină mai dinamică, pentru însănătoșirea religioasă și morală, după o înstrăinare atât de gravă.

Sunt motive temeinice să vestim și să propovăduim trăirea cu aplicare practică a rugăciunii inimii (isihasmul) pentru toți, opunându-ne sincretismului yoghist și altor multe josnicii ce le propagă sectele sub influențele religiilor orientale. Iar tinerii, care umblă după senzațional, să cunoască valorile Ortodoxiei. Și să mai cunoască că Hristos este unicul adevăr care n-are nevoie de a fi completat de principii religioase sau morale păgâne.

Către El – către Hristos, să alergăm și să chemăm numele Lui, cu rugăciunea pustnicului: *“Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, mântuiește-mă pe mine păcătosul”*.

Mulți dintre monahi și monahii, și buni creștini, sunt râvnitori pentru a avea practica rugăciunii continue. Rostesc rugăciunea pustnicului, *“Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, mântuiește-mă pe mine păcătosul”* mereu, dar se plâng de nereușită. Care este cauza? N-are persistență. N-are statornicie și stabilitate în acțiune. Aceasta este o acțiune bună și sfântă pentru tot creștinul. E o nevoie care face parte din trăirea de monah. Și tu, oricare ai fi, monah sau mirean, nu o iei în serios, ci superficial.

Ia aminte, căci nici o meserie, nici o profesie, nu se învață numai încercând, ci trebuie să începi și să ai continuitate din an în an și să te ridici din treaptă în treaptă. Altfel, nu reușești.

Ce ai făcut? Să nu zici: hai să încerc să mă deprind și eu cu rugăciunea inimii. Ci: hai să încep și eu rugăciunea isihastă și să ajung practicant al rugăciunii continue. Că altfel, a încercat și Iuda și... a dat înapoi.

Tu începe după acest îndrumător pe care l-am întocmit, pe care-l trimit alăturat, și care cuprinde toate aspectele practice pentru începători și urmează zilnic acest exercițiu de 10-15 minute și, după râvna de 2-3 ori pe zi, te vei bucura de rezultate, sporind în rugăciune și viață de evlavie. Și în cursul zilei, de câte ori îți vei aduce aminte, de ești la muncă, la birou, sau pe cale, vei zice: *“Doamne, Iisuse”*. Iar după un timp, vei observa că și atunci când faci pravila particulară, sau participi la cele 7 laude, vei observa că te poți coborî cu mintea în inimă și vei realiza calitatea rugăciunii, lucru pe care îl dorim.

Nu mai zice că nu e pentru tine – căci ești păcătos. Începe de acolo, din starea cea de jos, unde te afli, și te va ajuta Hristos.

Înlătură trândăvia și adaugă nevoie peste nevoie, și vei reuși. *Dă-mi voință, să-ți dau putere*, zice Domnul. *Îndrăzniți, Eu am biruit lumea* (păcatul), zice Domnul (Ioan 16, 33)

De citit “Românii în reînnoirea isihastă” - ÎPS Daniel (volum închinat Cuv. Paisie de la Neamț).

Rugăciunea lui Iisus în practica isihastă (îndrumar)

Motivați de practica falșilor instructori și practicanți ai isihasmului (rugăciunii inimii), influențați de religiile orientale (budistă, hinduistă) și de practicile yoghine, venim cu o prezentare a dreptei învățături despre isihasmul, ce aparține exclusiv Bisericii Creștin Ortodoxe. (Pr. Dr. D. Stăniloae, "Istoria isihasmului").

Practic și pe scurt, pentru începători. Prima condiție: "*Împacă-te cu aproapele tău...*" (Mat. 5, 23-25). Cu privire la loc, este biserica și camera ta. "*Tu când te rogi, intri în camera ta și închizând ușa, roagă-te Tatălui tău care este în ascuns*" (Mat. 6, 6). În liniște totală. În singurătate. Totodată, se înțelege și interiorizarea în rugăciune, care să-și găsească trăire **în suflet cu sânguință, în minte cu înțelegere, și în inimă cu simțire afectivă**; cum zice Domnul: "*Împărăția lui Dumnezeu este în lăuntrul vostru*" (Lc. 27, 21). Cum să ne rugăm? Domnul Iisus ne învață "Așa să vă rugați: "Tatăl nostru..." (deci zicem a început de rugăciune "Tatăl nostru..."). Apoi, Sf. Apostol Pavel ne spune: "Rugați-vă neîncetat" (Tes. 5.17).

Urmează partea tehnică. Luăm poziția în genunchi sau pe un scaunel (înălțimea ca la 30 cm.), și începem să rostim rugăciunea lui Iisus (rugăciunea pustnicului) cu mintea coborând în inimă (deasupra inimii), zisă rar, în ritmul inimii, astfel: "*Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine, păcătosul*", zisă cu căință și smerenie (căci păcătoși suntem), concentrați numai la aceste cuvinte, ce le zicem cu înțelegere și nu gândim nimic altceva (nici bune, cu atât mai mult la cele rele). În timpul exercițiului de rugăciune încetează orice mișcare. Nu căutați senzaționalul. Ferește-te de orice vedenii și vise care vin de la diavolul. Durata exercițiului pentru începători: 10-15 minute.

Efectul: ne cultivăm voința, ne dă tărie sufletească, se face simțită lucrarea Harului dumnezeiesc, că ne încinge cu putere de sus.

- 1) Ne despățimim. Ne izbăvim de vicii: ură, vrajbă, invidie, nerăbdare, răzbunare, beție, lăcomie, desfrâu, zgârcenie, clevetire, etc.
- 2) Despățimirea de imaginea păcatelor, care persistă încă în minte și simțuri, de care încă trebuie să ne curățim, stăruind în rugăciune.
- 3) Starea de iluminare, stadiu în care Harul lui Dumnezeu se face simțit cu putere și rămâne în noi, curățindu-ne de zgura păcatului, cum zice Sf. Ap. Pavel:..." și *Duhul vine în ajutorul slăbiciunii noastre, căci noi nu știm să ne rugăm cum trebuie, ci însuși Duhul se roagă pentru noi cu suspine negrăite*" (Rom. 8, 26).

Astfel se realizează acea pace (isihie) în întreagă ființa noastră. După exercițiul de rugăciune zilnică, în cursul zilei, ori de câte ori ne vom aduce aminte, vom zice rugăciunea "Doamne Iisuse". Iar când ne vom ruga, citind rugăciuni și psalmi, să ne coborâm cu mintea în inimă, ca și mintea să se roage. Iar Domnul prin Duhul Său zice: "*Iată, Eu stau la ușă și bat; de-mi va auzi cineva glasul și va deschide ușa, voi intra la el și voi cina cu el și el cu Mine*" (Apoc.3,20; Ioan 14,23). Astfel, cel mort cu duhul învie, cel întinat cu știința, se curăță, cel pierdut se mântuiește (Acatistul Sf. Treimi).

Această practică a rugăciunii lui Iisus se recomandă fiecărui creștin, de vrea să-și mântuiască sufletul său. Nimeni să nu zică: Nu încep, pentru că eu nu voi putea realiza sută la sută. Dumnezeu te va primi și cu șazezi la sută. Ba chiar și cu treizeci la sută. Exemplu: Pilda Talanților; Pilda Semănătorului; Pilda cu lucrătorii viei.

Cel mai mic între muritori, părintele **Mina Dobzeu**

22 martie 2001,

Mănăstirea Sf. Ap. Petru și Pavel – Huși

Tratat de viață spirituală (6)

Sf. Grigorie Palama

Apărarea urcușului duhovnicesc al isihastului

Oare acesta este piscul mângâierii? Și oare acestea sunt singurele daruri ale nunții cerești? Oare Mirele nu se arată mai limpede unor astfel de suflete care s-au curățit și sunt împodobite cu haina nunții? Fără îndoială că cele de care am vorbit până acum nu sunt totul! Dar pentru cele de care vom vorbi de acum înainte suntem în primejdie ca cei care ne pizmuiesc să ne spună cu glas acuzator: *“Nu vorbi în numele Domnului”* (Ier. 11, 21: *“nu mai porunci în numele Domnului”*), ca nu cumva *“să lepădăm numele tău ca rău”* (Lc.6, 22); și vor răspândi astfel clevetiri și învinuiri mincinoase împotriva mea. Dar nu se cuvine să le dăm nici o atenție, ci să continuăm arătarea învățaturii, crezând și mărturisind învățăturile părinților noștri, privind mereu spre ei și convingându-i și pe ceilalți tot prin ei.

După cum s-a spus, *“crezut-am, pentru aceea am grăit”* (Ps.115, 1), *“și noi credem: pentru aceea și grăim”* (2Cor.4, 13).

Fiindcă, de alungă cineva orice patimă lăuntrică de rușine, iar mintea – așa cum am arătat deja cu limpezime – se întoarce spre sine însăși [această “revenire în sine” (epishepsos eauton) este un concept deosebit de important în drumul spre îndumnezeire descris de Sfântul Grigorie Palama. Este un tip de “să ne amintim cine suntem”: *“copii ai lui Dumnezeu”*. Dictonul socratic *“cunoaște-te pe tine însuși”* interpretat nu ca descoperirea naturii căzute a omului sau a straturilor “psihologice”, ci a adevăratei naturi a persoanei omenești: potențiala îndumnezeire. O cunoaștere “transcendentală” a lui Dumnezeu, nu o “gnoză naturală”], adunând și toate celelalte puteri ale sufletului, cultivând virtuțile care fac sufletul iubitor de cele bune și frumoase (filocalic) și ducând spre desăvârșire, atunci acela *“suișuri în inima sa a pus”* (Ps.83, 6). Pe lângă aceasta, fiind mintea răpită în sus de Dumnezeu, spălându-se pe sine, nu numai că se curăță de murdăria cea rea, dar se slobozește și orice altceva adunat cu vremea în străfundul lăuntric, chiar dacă este ceva de cinste sau folositor minții. Când mintea trece dincolo de lucrurile care se pot înțelege și chiar dincolo de cele mai presus de puterea de închipuire a gândurilor și urcă la cele ce sunt cu totul cuvioase și iubitoare de Dumnezeu, atunci, așa cum este scris, *“stă omul surd și mut înaintea lui Dumnezeu”*. În ceasul acela a biruit legile țărâniei, ia chipul celei mai de sus alcătuirii, deasupra oricărui gol, fără nici o piedică pe drumul ce i se așterne înaintea, spre cea mai de seamă schimbare și îmbunătățire prin harul lăuntric. Și ceea ce este cel mai de neînțeles pentru noi, toate acestea ni se dăruiesc printr-o lumină de negrăit, care inundă cele din lăuntru și desăvârșește sinele lăuntric *“...până când va străluci ziua și steaua dimineții va răsări în inimile voastre”* (2Pet.1, 19), și folosind această lumină ca pe un drum, urcă, sau mai bine spus este condus în urcușul spre *“munții cei veșnici”* (Ps.75, 4). În acea lumină ni se face o vedere a celor cerești. O, minune! Dacă omul se găsește depășit sau nu de țărâna din care a fost creat la început, rămâne o taină a drumului însuși. Pentru că el nu urcă pe aripile închipuite ale *cugetului*, care, totuși, învăluie orice lucru, așa cum pipăie cu mâinile orbul în căutările sale; de asemenea nici prin alcătuirile obținute din cele aduse de *simțuri*; și nici prin *cugetare suprafirească* nu ajunge omul la înțelegerea sigură și fără greșală [Tradiția apofatică a lui Dionisie: există o cunoaștere, chiar și a lucrurilor create, care se află dincolo de cunoașterea conceptuală (și de orice

cunoaștere științifică) și dincolo de "teologia naturală". "Vederea dumnezeieștii lumini" este dincolo de "physiki theoria"]. Pentru că vorbim aici de adevărul urcuș, adică: prin puterea de negrăit a Duhului și prin simțirea duhovnicească și de negrăit, mintea ascultă cuvinte care nu pot fi grăite și vede cele ce nu se pot vedea [poate cea mai măreață expresie a limbajului paradoxal palamitic este desemnarea persoanei îndumnezeite (sfântul) cu termenul de "necreat": ființa umană care, prin natura sa, este creată, devine necreată prin har, apropiindu-se de Iisus care era simultan necreat și creat, dar prin natura Sa]. Iar la reîntoarcere, mintea ajunge și este desăvârșit încredințată de minune și se ia la întrecere cu neobosiții cântăreți, făcându-se cu adevărat ca un înger al lui Dumnezeu aici pe pământ; și, așa, prin sine însuși îndreaptă și îndrumă toată făptura spre El [Omul este chemat să fie preot, spre a sfinți creația].

Mintea are părtașie cu toate câte sunt, de aceea este aleasă să aibă părtașie și cu Cel Unul care este cu totul dincolo de toate lucrurile, astfel încât ceea ce este după chipul lui Dumnezeu să se poată întipări mai cu tărie în toată firea. Astfel, spune dumnezeiescul Nil: *"starea adevărată a minții este cugetătoare, asemănându-se culorilor din cer, stare în care, în timpul rugăciunii, strălucește lumina Sfintei Treimi"*. Și iarăși: *"Dacă dorește cineva să vadă adevărata stare a minții, să se curățească pe sine de toate cugetele și atunci o va privi și o va vedea asemănătoare cu un safir sau de culoarea cerului"* [Sfintele Taine ale Bisericii și rugăciunea personală ne dau posibilitatea ca prin libera noastră alegere și "cooperare" (synergia) să ne recăștigăm "asemănarea", prin harul lui Hristos]. Dar așa ceva este cu neputință fără a dobândi mai întâi nepătimirea, lucrare la care este nevoie de ajutorul lui Dumnezeu și neîncetata revărsare de lumină în mintea care este înrudită cu ea. Și Sfântul Diodoh spune: *"Harul dumnezeiesc ne dă nouă două daruri prin botezul nașterii din nou, unul din ele fiind cu totul mai presus de celălalt. Primul ni se dă o singură dată, atunci când harul ne reînnoiește în apa botezului și curăță toate trăsăturile sufletului, adică chipul lui Dumnezeu în noi, spălând orice urmă de păcat. Al doilea, adică asemănarea cu Dumnezeu, cere negreșit împreună lucrarea noastră. Când mintea începe să fie nutrită de mângâierea Prea Sfântului Duh într-o deplină cunoștință, ne vom da seama că harul a început să zugrăvească dumnezeiasca asemănare pe chipul lui Dumnezeu din noi. Puterea noastră de simțire, unită cu puterea de înțelegere, ne arată că am fost făcuți întru asemănarea dumnezeiască.; dar desăvârșirea acestei asemănări o vom cunoaște doar prin lumina harului"*. Și adaugă: *"Nimeni nu poate dobândi iubire duhovnicească dacă nu gustă și nu trăiește deplin și limpede iluminarea de la Sfântul Duh. Dacă mintea nu dobândește desăvârșirea pe măsura asemănării dumnezeiești, prin dumnezeiasca iluminare, chiar dacă ar avea cumva aproape orice altă virtute, nu va avea însă părtașie la iubirea desăvârșită"*. Tot așa ne spune și Sfântul Isaac: *"În timpul rugăciunii, mintea dăruită cu har își vede curăția, care este asemenea seninului cerului și căreia bătrânii lui Israel i-au zis "locul unde stă Dumnezeu" (Ieș.24, 10) atunci când Dumnezeu le-a apărut pe muntele Sinai"*. Și iarăși: *"Aceasta este curăția desăvârșită a minții, care în timpul rugăciunii strălucește de lumina Sfintei Treimi"*.

Iar mintea vrednică de această Lumină dă trupului unit cu ea multe și preafrumoase semne dumnezeiești, mijlocind între harul dumnezeiesc și vârtoșenia trupească, dăruind putere celei ce este lipsită de putere prin sine. De aici se trage înclinarea spre virtute, cea de neasemănat cu nimic dar asemenea cu Dumnezeu, fiind ea cu totul de neclintit și fără slăbiciune în fața răului. După aceea, Logosul, care face temelia firii, descoperă din sânul curăției Sale, tainele dinăuntrul firii; și prin ele, pe calea asemănărilor, puterea cugetătoare a ascultătorilor plini de credință este urcată tot mai sus, spre

simțirea discretă a ceea ce este dincolo de

fire – o simțire a Celui ce, prin legătura Sa, rămâne El Însuși Tatăl Logosului (In.14, 7-9).

Urmează apoi multe alte minuni: vederi, înainte-vederi, puterea de a vorbi despre lucruri care se petrec la mari depărtări ca și când ar fi în fața ochilor. Dar cel mai de seamă rămâne faptul că cei binecuvântați cu toate acestea nu le iau drept un țel în sine [îndumnezeirea nu este "punct" de marcat cu puteri omenești, ci în primul rând un dar de primit și de hrănit întru deplinătatea gândurilor și a nădejilor]. Ci sunt ca acela ce se bucură de razele soarelui și simte totodată și văzduhul invizibil, deși nu urmărea să aibă și această simțire. Deci tot așa, cei ce se află în legătură curată cu razele dumnezeiești, care chiar prin firea lor sunt descoperirea a tot ceea ce există, după măsura propriei lor curății vor dobândi pe această cale și o adevărată cunoaștere nu numai a celor ce sunt și a celor ce au fost, dar și a celor ce va să fie.

Așadar, această cale este de cel mai mare folos pentru ei și este mijlocul prin care mintea se reîntoarce în sine și la unitatea ei. Dar mai mult, deși greu de spus, fiind prea minunat, nu numai unitatea minții ci și împreună lucrarea întru unire a tuturor puterilor sufletului se reîntoarce spre minte, orânduindu-și lucrarea după minte și după lucrarea puterii lui Dumnezeu. Cei îndreptați de această lucrare a lui Dumnezeu sunt călăuziți în mod potrivit spre Prototip, prin harul reînnoirii, care le redă frumusețea dintâi și netulburată [Prototipul este Hristos, "Chipul treimic" din ființa omenească, pentru că omul are darul libertății spre a ajunge la îndumnezeire].

Spre astfel de înălțimi îi va fi conducând plânsul fericit pe cei smeriți cu inima și săraci cu duhul! (Mt.5, 3...)

Moartea sufletului

Fiind toate mai presus de puterile noastre, datorită lenevirii care ne robește, să continuăm întorcându-ne încă o dată la temelia lor și să cercetăm ceva mai îndeaproape lucrarea plânsului. Într-adevăr, cum să nu fie mâhnit cel ce duce lipsă de bani, sau flămânzește fără să vrea și se simte umilit și disprețuit?! Dar un astfel de plâns nu are parte de mângâiere. Ba, mai mult, pe măsură ce acest fel de sărăcie sporește sau, mai bine zis, cu cât suferă omul mai mult de ea, cu atât se depărtează mai mult de adevărata înțelegere și cunoaștere. Pentru că omul aflat în starea aceasta nu stăpânește cumpăna dintre suferință și plăcerea simțurilor, ci este el chinuit de cele legate de suferință și plăcere, astfel încât nu câștigă nimic din sporirea durerilor – nu numai că îi sunt nefolositoare, ci chiar dăunătoare. Semnul împede și dovada că cineva se găsește în această stare este lipsa de încredere în Evanghelia Domnului și în proorocii de dinaintea ei și în cei ce au învățat de la ea și au fost trimiși să vestească despre de neprețuita bogăție ce se dobândește prin sărăcie, despre tainica slavă câștigată prin căință, despre de netulburata bucurie la care se ajunge prin stăpânirea de sine și despre statomnicia în lupta cu ispitele, prin care se capătă mântuirea de chinurile veșnice care ni s-ar cuveni nouă și care îi așteaptă pe cei ce iubesc viața de aici, lumească, cei care nu doresc să intre în Viață *"prin poarta cea îngustă și pe calea cea îngustă"* (Mt.7, 14).

Spune Apostolul Pavel, pe scurt: *"întristarea lumii aduce moarte"* (2Cor.7, 10). Și spunându-se aceasta, se vede bine că păcatul duce la moarte.

Lumina dumnezeiască fiind adevărata viață a sufletului (iar sufletul o dobândește prin plânsul dumnezeiesc, cum am arătat că ne învață Părinții), *moartea sufletului* este întunericul cel rău, care cuprinde sufletul prin întristarea lumească. Acesta este întunericul de care spune Sfântul Vasile cel Mare că *"este un păcat care se ivește prin lipsa binelui, o minte întunecată care se alcătuieste doar în cei nedrepți"*. Iar dumnezeiescul Marcu spune: *"Cum ar putea cel stăpânit de gânduri rele să vadă păcatul ce stă ascuns în spatele lor?!"*

Acest păcat învăluie sufletul în întuneric și-și sporește mereu puterea asupra lui prin gânduri, vorbe și fapte rele. Cel care nu a înțeles această lucrare a împăcătoșirii, cum să ajungă să se roage împotriva primejdiei și pentru a fi curățat de această lucrare?! Și dacă nu a fost curățit de ea, cum va putea ajunge el la curăția firii? Și dacă nu a ajuns să o găsească pe aceasta, cum va ajunge să vadă locul lăuntric unde sălășluiește Hristos? Și s-ar cuveni să căutăm acest loc al sălășluirii și să batem la ușă cu rugăciuni stăruitoare; și nu numai să întrebăm și să primim, ci trebuie neapărat să și apărăm ceea ce ni s-a dat. Fiindcă unii pierd cele ce au primit. O înțelegere din spusele altora sau o trăire întâmplătoare a unor astfel de lucruri poate că le-ar câștiga cineva care a început mai târziu lucrarea sau este încă tânăr; dar o lucrare răbdătoare și stăruitoare a acestora se dobândește numai de bătrânii cu multă credință și trăire (=practică), ei, care le-au pierdut iar și iar din neluare aminte și apoi, prin aspre nevoițe de bunăvoie, le-au căutat și iar le-au aflat”. Macarie, unul din cei ce au avut o cunoaștere cerească, încuviințează acestea și tot așa ne învață întreg corul celor vrednici de cinstire. Așa cum acest întuneric se alcătuiește și se ființează din toate păcatele și greșelile, tot așa, dacă cercetăm cu luare-aminte întristările lumești, vom descoperi că el este născut și puternic întărit de toate patimile. Și astfel fiind, poartă în sine chipul care se face un fel de început, pregătire și dovadă a veșnicului plâns ce va să fie celor ce nu au vrut să aleagă plânsul numit de Mântuitorul, “fericit”.

Păzirea dumnezeiescului plâns

Acest celălalt plâns – plânsul dumnezeiesc – nu numai că aduce cu sine folosul mângâierii, zălogul purtător de roadă al bucuriei veșnice, dar și pune la adăpost virtutea, vindecând sufletul de nestatornicie și de înclinarea de a spori în răutate. Fiindcă, de se face cineva sărac și smerit și începe a trăi într-o căință după voia lui Dumnezeu, dar pe acest drum al îmbunătățirii nu dobândește plânsul cel dumnezeiesc, acela rămâne ușor de abătut și în primejdie de a se reîntoarce la cele de care se lepădase la început, dovedindu-se pe sine însuși drept călcător de poruncă (Gal.2, 18).

Pe de altă parte, dacă rămâne cineva statornic și hotărât pe calea sărăciei fericite, acela aduce într-o sime plânsul dumnezeiesc și se face de netulburat dinspre cele pe care le-a lăsat în urmă și nu se mai întoarce pe calea rea – a fugit de cele rele și a ales pe cele bune. Fiindcă, așa cum spune Apostolul, “*întristarea cea după Dumnezeu aduce pocăință spre mântuire, fără părere de rău*” (2Cor.7, 10). De aceea, spune și unul din Sfinții Părinți “*acest plâns curăță și apără pe om*”.

Dar faptul acesta că ajunge omul ca și de neclintit față de răutate și cu neputință de întors spre vechile lui păcate nu este singurul folos al plânsului cel fericit. Fiindcă acest plâns are putere asupra păcatelor din trecut ale omului, ca și când nu ar fi fost făcute! Adică, de plânge omul pentru păcatele ce le-a făcut, Dumnezeu socotește că omul acela a căzut în păcate fără să vrea și atunci nu îl mai pedepsește pentru ele. Întocmai așa cum, dacă se plânge și jalește cineva că e sărac, aceasta dovedește că nu a căutat de bunăvoie sărăcia (și tocmai de aceea va cădea în cursele vrăjmașului laolaltă cu cei ce aleargă după averi și altele ca acestea), și dacă nu se schimbă pe sine ferindu-se cu grabă de cursele vrăjmașului, atunci va sfârși împreună cu cei ce vor fi zvârliți în întunericul cel mai dinafară, în chinurile veșnice. Tot așa, cel care a păcătuit odinioară împotriva lui Dumnezeu, dacă plânge fără încetare din pricina acelor păcate, pe bună dreptate se va socoti că ele nu s-au făcut de bună voie și astfel va merge omul acela neîmpiedicat spre cele ce duc la viața veșnică, alături de cei ce nu au păcătuit.

Mireasa care își caută mirele și întoarcerea fiului risipitor

Așadar, acesta este folosul începutului plânsului, care este smerirea câștigată prin frica de Dumnezeu unită cu el. Iar acest folos sporește unindu-se apoi în chip minunat cu iubirea de Dumnezeu, culegând dumnezeiasca mângâiere (cea plină de dulceață) prin care este hrănit de bunătatea Mângâietorului cel schimbat prin acest plâns.

Mângâierea aceasta, fiind de negrăit, rămâne aproape de neînțeles celor ce nu au gustat niciodată dintr-însa. Celor ce nu au gustat niciodată miere nu li se poate spune lămurit ce este dulceața mierii. Cum s-ar putea atunci să dăm glas bucuriei din dumnezeiasca bucurie și din harul lui Dumnezeu celui ce nu a trăit-o? [Această temă a "experienței" (peira) poate fi regăsită în toate scrierile Sfântului Grigorie Palama, în respingerea gândirii discursive "raționaliste" (Valaam) în problemele teologice, cât și în tiradele contra "celor din biserică" doritori să repete mecanic vechile formulări ale credinței (Akindynos) dar având puțină "experiență" a lor, sau chiar deloc. Întreaga lui învățătură dinamică despre ființa omenească, despre Biserică, despre Dumnezeu se bazează pe acest "format experiențial", pe trăire]. Pur și simplu nu se poate. Dar încă o dată: începutul acestui plâns, asemănarea râvei omului de a se uni cu Dumnezeu, pare aproape cu neputință de atins! Tocmai de aceea oamenii aceștia se aseamănă cu cei ce plâng de dorul Mirelui-de-Negăsit, Chemându-l cu chemările nunții, bătându-și pieptul și strigând cu glas mare, ca pe unul care, după cât se pare, nu va veni niciodată. Și, cu toate acestea, sfârșitul plânsului este desăvârșita unire curată cu Mirele. Iată de ce Pavel, numind *taină mare* această unire într-un singur trup a celor căsătorii, spune: "*Iar eu zic în Hristos și în Biserică*" (Ef.5, 32). Fiindcă așa cum se fac ei *un trup*, tot așa, cei ce sunt ai lui Dumnezeu se fac *un Duh* cu El, precum tot același Apostol arată în alt loc: "*Iar cel ce se lipește de Domnul este un duh cu El*" (1Cor.6, 17)

Așadar, unde sunt cei ce spun că harul ce sălășluiește în Sfinții lui Dumnezeu este ceva creat? Să afle ei că spunând așa, rostesc o blasfemie împotriva Sfântului Duh, Care, în darurile Sale, locuiește împreună cu Sfinții [Sfântul Grigorie amintește neîncetat că învățătura despre "harul necreat" este esențială pentru înțelegerea patristică a mântuirii privită ca theosis].

Mai aducem acum o altă pildă, care ne poate lămuri încă și mai mult. Începutul plânsului se aseamănă și cu întoarcerea fiului risipitor. Adânc întristat în urma căderii în păcate, el s-a rugat cu aceste vorbe, zicând: "*Tată, am greșit la cer și înaintea ta; nu mai sunt vrednic să mă numesc fiul tău*" (Lc.15, 21). Iată din nou cum este asemănat sfârșitul plânsului întâlnirii cu Tatăl de Sus și îmbrățișării cu El! În clipa acestei întâlniri, datorită bogăției de negrăit a milostivirii Tatălui, fiului i se dăruiește bucuria care nu poate fi măsurată în nici un chip și prin care dobândește desăvârșita împărtășire [Parrisia ("comuniune intimă") nu într-o manieră romantică sau pietistă, ci în termenii unei iubiri și frățietăți profund angajante, ca între Dumnezeu și Moise sau între Iisus și ucenicii Săi. Sfântul Grigorie Palama numește Biserica în acest sens "comuniune a îndumnezeirii", "formată de îngeri și poporul dreptcredincios". Scopul și sensul vieții: comuniunea intimă cu Iubitorul Dumnezeu], fiind sărutat de Tatăl și el sărutând pe Tatăl. Și intrând împreună cu El, prăznuiește împreună cu El, bucurându-se împreună cu El de bucuriile cerurilor. De aceea, întru fericita sărăcie, "veniți să ne închinăm și să și cădem" înaintea Domnului Dumnezeului nostru (Ps.94, 6), ca noi, cei mângâiați în El, să putem fi sloboziți de păcatele ce le-am făcut și să putem fi făcuți de neclintit spre rău și să putem dobândi pe Mângâietorul, Căruia fie slava, împreună cu Tatăl Cel fără de început și cu Fiul Său Cel Unul născut, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

(Traducere: Valentin Moga)

© Toate drepturile asupra acestei versiuni în limba română aparțin Asociației Pentru Isihasm

Fericirea și fiul ei risipitor – omul

Dorin Simtion

Copilăria – ecou al fericirii paradisiace

Oricum om simte nevoia de a se interesa de aproapele său, și având această pornire, fiecare dintre noi putem să îi punem o sumedenie de întrebări: dacă e sănătos, cum se descurcă cu banii, ce-i mai fac copiii, etc. La toate întrebările, celălalt s-ar putea să-ți răspundă firesc, să îți dea detalii, vei putea avea un dialog cu el. Însă dacă-l vei întreba dacă e fericit, foarte probabil că va tresări, se va uita la tine cu un fel de „ce va vrea să zică și omul ăsta?” sau va face o pauză, neștiind ce să-ți răspundă. Apoi, în final, s-ar putea să-ți dea un răspuns ce nu va face altceva decât să dea glas acelei stări. După care, se va mira de o întrebare atât de naivă: *Cum poți fi fericit într-o lume rea, cu atâtea greutăți, decepții și neîmpliniri?* O întrebare copilărească! Și foarte probabil va aluneca cu gândul ușor, către copilărie, atras de acel timp, și de acea stare de mult pierdută, imposibil de rețrăit, a „ființei” de atunci, în care, de a avut parte de o copilărie normală, a avut și clipe de fericire: o imagine a lui alături de părinți, într-o situație absolut obișnuită, imagine parcă atemporală, sau a unui crâmpiei de joacă alături de frații lui. Sunt imaginile cele mai odihnitoare, purtând în ele pacea cea mai adâncă. Apoi, urcând cu gândul către adolescență, va rețra clipele de fericire ale vreunei prietenii adevărate, sau alte clipe de fericire ale unei iubiri demult apuse, în care și-a pus toată dragostea de care a fost capabil sufletul lui. De aici încolo, clipele de fericire, asemenea unui abur ce se ridică ușor, parcă au dispărut... Au urmat poate în viața lui alte clipe, unele de mulțumire, altele de bucurie sau împliniri, dar fericire... Iar această stare de lucruri, fiecare dintre noi privind retrospectiv, în timp, o putem simți.

Atunci, să fie oare tărâmul copilăriei locul în care fiind curați cu sufletul, alături de părinți, simțim un ecou transmis prin veacuri, din generație în generație, al unei stări de fericire incomparabil mai mari, în care eram cu desăvârșire curați, alături de Tatăl Ceresc, ecoul fericirii omului adamic? Căci Adam a fost întâiul om fericit. Cât timp în viața lui nu și-a făcut loc păcatul, alături de Ziditorul lui, a fost fericit. Fiindcă Cel ce deține fericirea, Cel ce prin Sine este fericit, Acela este Dumnezeu. De aceea Sfântul Pavel, amintind de Hristos, spune „*potrivit arătării fericitului Dumnezeu și Domnului nostru Iisus Hristos*” (Sf. Vasile cel Mare, „Tâlcuire duhovnicească la psalmi”). Deci Dumnezeu este fericirea însăși și izvor al fericirii, iar Adam cel atât de aproape de izvor, se împărtășea din această fericire. Însă după căderea în păcat și izgonirea din grădina Edenului, învățătura bisericii ne spune că Adam a stat la porțile Raiului plângând o sută de ani (Gh. Ghedrin, „Hronograful”).

Sfințenia – aducere aminte de fericitul Dumnezeu

Neascultarea a dus la înstrăinarea față de Dumnezeu, pierderea harului avut și a celei dintâi fericiri. Iar noi ar trebui să avem mereu în minte cuvintele Mântuitorului: „*De mă iubiți păziți poruncile Mele și Eu voi ruga pe Tatăl și alt Mângâietor vă va da*”

vouă ca să fie cu voi în veci” (Ioan 14, 15-16). Căci de-a lungul timpului, cei ce crezând în El au împlinit poruncile, au rămas aproape de El și au gustat din fericirea cea Dumnezeiască, dăruită prin Duhul Sfânt - Mângâietorul. Astfel, sfinții stau mărturie că s-au împărtășit din fericirea izvorâtă din harul Duhului Sfânt, în care ei s-au îmbogățit.

Gândindu-ne deci la oamenii cei înduhovniciți, să ne amintim doar de un singur om de pe meleagurile noastre, plăcut lui Dumnezeu, părintele *Calinic Cărvan* (Mân. Lainici), cel care după ani și ani de căutări, la un moment dat, rugându-se neîncetat 3 zile și 3 nopți, s-a împărtășit de harul lui Dumnezeu și s-a aflat într-o stare de bucurie atât de mare încât se tăvălea pe jos, ca un copil, după cum el însuși a mărturisit.

Dar poate că unul dintre cele mai complete tablouri a ceea ce însemna starea de fericire cea de Dumnezeu dăruită, ne-o oferă celebrul manuscris a lui Motovilov, în care este relatată convorbirea dintre el și *Sfântul Serafim de Sarov*, privitoare la scopul vieții creștine. Aici se istorisește cum Sfântul Serafim, rugându-se lui Dumnezeu să-i arate fiului său duhovnicesc ce înseamnă a te afla sub harul Duhului Sfânt, Dumnezeu îndată a ascultat rugămintea lui și amândoi s-au aflat “în deplinătatea Duhului Sfânt”. Întrebat de Sfântul Serafim ce simte în acea stare, fiul său duhovnicesc îi răspunde (spicuim din textul manuscrisului):

- Simt o astfel de liniște și pace în sufletul meu încât nu pot să mă exprim în cuvinte”.
- Aceasta, iubitule de Dumnezeu, a zis părintele Serafim, este pacea despre care Domnul le-a spus ucenicilor: „Pacea Mea dau vouă...”, pacea izvorâtă din dărnicia Sa proprie și nu din lumea aceasta, fiindcă nici o bunăstare pământească vremelnică nu poate s-o aducă inimii omenești...
- Ce altceva mai simți?
- O desfătare neobișnuită, am răspuns eu.
- Aceasta este desfătarea despre care se vorbește în Sfânta Scriptură: “Săturase-vor din grăsimia casei Tale și din izvorul desfătărilor Tale îi vei adăpa...”. De această desfătare inimile noastre parcă se topesc și amândoi suntem plini de o fericire ce nu poate fi exprimată de nici o limbă omenească. Ce altceva mai simți?
- O bucurie extraordinară în toată inima mea!
- Când Duhul lui Dumnezeu se coboară asupra omului și-l luminează cu plinătatea revelației Sale, atunci inima omului se umple de bucurie fiindcă Duhul lui Dumnezeu înveselește totul, orice ar atinge El.

Din această relație se poate vedea că dumnezeiasca fericire se așează în sufletul omului ca o împărăteasă pe tron, pe un tron al păcii și al liniștii sufletești, și de acolo, ca o prea bună Doamnă, dăruiește întregii ființe o negrăită bucurie. Pentru cel cuprins de această fericire, condițiile exterioare, mediul, nu îl mai afectează, fericirea nedepinzând de ceea ce e în afara omului (Întreaga desfășurare a evenimentelor descrise mai sus era în plină iarnă, iar Motovilov simțea o căldură neobișnuită și o mireasmă cum nicăieri pe pământ nu întâlnește)

Chiar dacă asemenea trăiri au fost dăruite unui număr restrâns de plăcuți ai lui Dumnezeu și nu întotdeauna la o asemenea intensitate, iar greutățile vieții nu i-au ocolit deloc (“*Multe sunt necazurile dreptilor*” Ps. 33, 18), totuși, pacea, mulțumirea și bucuria duhovnicească, o stare de fericire lăuntrică, adâncă, i-a caracterizat pe toți cei ce L-au aflat pe Dumnezeu. Când necazurile cele trimise prin pronia cerească i-au

înconjurat, când au flămânzit și însetat, au fost ocărăți și prigoniți, au știut din cuvântul Mântuitorului că fericirea omului nu trebuie căutată doar în viața aceasta și că umblând în cele plăcute Domnului se puteau bucura și veseli în acele necazuri, știind că plata lor multă este în ceruri (Matei 5, 3-12), acolo unde Domnul a gătit plăcuților Lui cele ce ochiul nu a văzut și urechile nu au auzit.

Păcatele – fericiri risipite (false)

Dar în vremurile noastre mai ales, majoritatea oamenilor duc cu ei o povară grea, în cele mai multe cazuri nerealizând lucrul acesta, suferind de o boală ascunsă, tăcută, ce îi mistuie lent, o boală a lipsei de fericire. Din această categorie fac parte cei ce fiind botezați creștini și având un suflet bun, nu au aflat totuși Calea, cei ce fac un pas pe Cale și doi pe lângă, cei din masa mare a “căldiceilor” cea în care atât de ușor putem fi așezați. Pentru toți aceștia, măcinați între o intenție bună și o cădere, ar fi de folos poate să ne oprim un pic la primul loc consemnat în Biblie după momentul izgonirii din Rai, în care se face o referire la păcat și nefericirea omului. Astfel, Cain, cel căruia nu îi fusese primită jertfa, este întrebat de însuși Dumnezeu: *“Pentru ce te-ai întristat și pentru ce s-a posomorât fața ta? Când faci bine oare nu-ți este fața senină?”* Avem aici dezvăluirea nefericirii noastre, a mâhnirilor noastre: săvârșirea celor neplăcute Domnului, înstrăinarea față de El, și muștrarea glasului lui Dumnezeu din noi, a conștiinței celei care ar trebui să determine în noi ridicarea din starea de păcat și îndreptarea, așa cum atunci Cain, prin glasul Domnului, a fost chemat să se ridice: *“de nu faci bine păcatul bate la ușă și caută să te târască, dar tu biruiește-l”*. Este aici o “înțelegere” arătată de Dumnezeu față de firea noastră căzută, ușor coruptibilă, o arătare a faptului că pedeapsa nu vine degrabă de la Cel îndelung răbdător, și o invitație la luptă ori de câte ori am căzut. Iar o explicație a modului în care putem fi fericiți și o invitație la fericire pot fi considerate cuvintele cele insuflate de Duhul Sfânt proorocului David, cu care acesta (oare întâmplător) își începe psalmii: *“Fericit bărbatul care n-a umblat în sfatul necredincioșilor și în calea păcătoșilor nu a stat și pe scaunul hulitorilor n-a șezut. Ci în legea Domnului e voia lui și la legea Lui va cugeta ziua și noaptea”*, iar în psalmii 127 și 111 se creează o imagine ce contrastează puternic cu ideea că un creștin trebuie să fie afundat în lipsuri, posomorât, oftând și văitându-se de această “punte a suspinelor”: *“Fericiți toți cei ce se tem de Domnul, care umblă în căile Lui. Rodul muncii mâinilor tale vei mânca. Fericit ești; bine-ți va fi!”*; *“Fericit bărbatul care se teme de Domnul... Slavă și bogăție în casa lui și dreptatea lui rămâne în veacul veacurilor”*. Dacă ar fi să căutăm fericirea privind în acest fel lucrurile, nu am mai avea senzația că suntem într-o zbatere absurdă, sortită eșecului și am înțelege poate rostul unor întâmplări și situații grele din viața noastră, ce parcă nu e drept că au venit peste noi, am înțelege poate rostul unui destin care de multe ori ne lasă un gust amar.

În viață, în problemele importante mai ales, nimic nu e întâmplător. Mult mai cuminte ar fi să vedem în toate acestea glasul Tatălui Ceresc, Cel ce vrea să ne trezească din rătăcirile noastre, să ne venim “în fire” asemeni fiului rătăcitor, și să ne întoarcem întru cele ale Lui. Astfel, paradoxal, dar în nefericirile noastre ar trebui să fim și fericiți. Am fost bolnavi, dar am primit o “injecție” spre însănătoșire. Doare, dar e un pas spre vindecare. Am fost bolnavi, dar nu suntem lăsați să murim. *“Căci*

pe cine iubește, Domnul îl ceartă” (Evrei 12, 6) și “*Fericit este omul pe care îl vei certa Doamne și din legea Ta îl vei învăța și pe el*” (Ps. 93, 12) . Și tot paradoxal dar ar trebui să ne fie milă de cei ce arătând că nu umblă pe cărările Domnului sunt fericiți. Pentru ei, nici o “injecție” nu a fost de folos. Dumnezeu ne ajută să dobândim fericirea cea adevărată, dar nu ne forțează să o primim! Fericirea acestora (ce poate consta în bogăție, poziții sociale, sănătate, plăceri, nici una dintre ele neconținând în ele însele fericirea) nu e un rod al unei vieți înțelept trăite și nici fericirea lor nu e acea stare de pace, mulțumire și bucurie sufletească de care aminteam la început. Uitând de Dumnezeu, căutând altceva, o altfel de fericire, “ajutați” pe tot acest traseu de cel ce e “tatăl minciunii”, au ajuns asemeni celor despre care Iov spunea “*Casele lor stau nevătămate, fără teamă, și varga lui Dumnezeu nu stă deasupra lor. Își isprăvesc zilele în fericire (falsă fericire) și coboară cu pace în împărăția morții*” (Iov 21, 13), moartea sufletească din timpul vieții prevestind împărăția morții, celei veșnic lipsite de Dumnezeu. A te afla într-o astfel de “fericire” înseamnă a te afla în cea mai gravă stare. Pe un drum greșit fiind, să nu știi că ai părăsit *Calea*. Să fii înșelat și să nu mai recunoști *Adevărul*. În viață fiind, să nu știi că îți lipsește *Viața*.

Ancorați puternic într-o lume materială, prinși prin atâtea părgghii de mediul în care trăim, revărsați atât de mult în ceea ce e în exteriorul nostru, suntem uneori tentați să căutăm fericirea în aranjarea noastră cât mai confortabilă, mai privilegiată, uitând că fericirea e o stare a sufletului, iar starea sufletului e indisolubil legată de relația noastră cu Cel ce a zidit sufletul, cu Dumnezeu. Poate tocmai de aceea Domnul a rânduit ca părintele Teofil de la mănăstirea Sâmbăta, cel ce are parte doar de lumina cunoștinței lui Dumnezeu, să fie tocmai el cel ales a fi teologul bucuriei creștine, a bucuriei celei izvorâtă din fericirea cea de Dumnezeu dăruită. Un exemplu pentru toți că lipsa fericirii nu mai trebuie explicată prin tot felul de motive și că “întâlnirea” cu Dumnezeu e cea care îl face pe om fericit.

Dacă fericirea adamică a fost o fericire “dată”, ca și acele clipe de fericire din copilăria fiecăruia, omul de azi, căzut în păcat (precum Adam), este chemat să își dobândească fericirea prin realizarea „asemănării” cu Dumnezeu, a maturității în Hristos, la modul conștient.

“*Trebuie să fii copil, și trebuie să fii sfânt, ca să poți urca pe Muntele Fericirilor*” (Gala Galaction).

Patericul temnitelor (2)

Credința te face liber

Pr. Dumitru Bălașa

V-am spus că m-au luat în 1964 să dau declarație că nu cred în Dumnezeu. Cum să dau eu declarație când în brigada de 2600 de oameni făceam liturghie în închisoare, cu risc, și mă duseseră de atâtea ori... (N.Red.: la bătaie)? A venit o hârtie că dacă vrem să ne dea drumul acasă să declarăm că nu credem în Dumnezeu. Au zis dar că fiecare trebuia să declare în scris așa: *“Subsemnatul cutărăscu, fiul lui cutare din cutare și nu știu ce, declar că n-am crezut niciodată în Dumnezeu, că am mințit...”*. Așa era textul, dar tu trebuia să îl scrii cu mâna, să rămână în arhivă un asemenea document. Era de la Ișalnița comandantul nostru (maiorul) care ne teroriza. M-a bătut vreo săptămână și ceva; doctorul Pușcașu mi-a zis: *“Dă, părinte, declarație, că știm noi de ce-ai dat, că te omoară așa”*.

Și atunci, nu mă laud, a fost un har de la Dumnezeu, i-am spus: *“Domnul doctor, nu voi da nici o declarație”*, dar până la urmă i-am spus că mă gândeam să zic că declar, dar de fapt să le țin o predică, că ne adunau acolo pe toți! Ziceau că vor să facem declarația asta ca să ne redea societății, reeducați, adică depărtați de Dumnezeu. Să declarăm că ne-am depărtat de Dumnezeu, ca să putem să zidim mai departe acest monstru al comunismului.

Și m-am dus cu o filă de caiet la maior. Zice: *“Bine că te-ai lămurit”*. I-am spus că întâi declar în fața tuturor și apoi scriu, că trebuia să și scrii, ca să se găsească declarația **acum** în arhivele securității, o declarație semnată de mine, cum că eu, părintele Bălașa, declar că nu cred în Dumnezeu. Ce-ar fi fost? Mai bine să se fi scufundat pământul sub mine!

Și i-au adunat pe toți. El sta la vreo 40 de metri cu patru securiști în curte, (la Balta Brăilei, unde am fost – că ne-au scos de la Aiud) și a venit microfonul ca să vorbesc să audă toți, și atunci am început cu *“Dragi tovarăși”* dar le-am spus: *“De opt zile mă chinuiesc să mă leapăd de Dumnezeu, să declar că nu cred în Dumnezeu. Dumneavoastră ați dat...”* (că dăduseră unii dintre ei declarație, că nu au putut să îndure și nu aveau nimic de pierdut). Le-am ținut atunci cea mai frumoasă predică pe care am ținut-o în viața mea și mă așteptam ca după aceea să vină să mă împuște, că am zis că, dacă vine un glonț în cap, mor mai repede decât atunci când ar fi să-mi dau sfârșitul pe un pat în mod normal. Și norocul a fost că nu mi-a oprit curentul de la microfon. Când am terminat le-am spus că acum or să mă omoare și să spună și la mine acasă că am murit cu credință în Dumnezeu și nu m-am lepădat. Am îngenunchat, am lăsat microfonul jos, am luat două pietre și am cântat *“Tatăl nostru”* în genunchi. Nu aveam glas că eram nemâncăți, vai de capul nostru. Au îngenunchat 2600 de oameni și în

în Balta Brăilei (microfonul încă funcționa). Încă se vedeau securiști ăștia patru acolo și cu comandantul de la Ișalnița.

M-am ridicat, am făcut trei metanii, mi-am cerut iertare de la ei, că mă gândeam că pe mine acum o să mă împuște și *“Îmi pare rău că v-am făcut rău și dumneavoastră”*. Între timp am spus o rugăciune pe care am făcut-o eu atunci, a noastră, a tuturor. Și le-am spus rugăciunea, a noastră, a celor bătrâni, care, sub o formă oarecare, a trebuit să facem pact cu diavolul, cum a zis vlădica Firmilian, până a trece puntea.

*Cu sufletul de păcate îndestulat
Străbat în templul Tău lucrat din aur și argint,
Mergând sfios cu ochii spre pământ plecat.
Eu vin să cer la Tine, Preabunule, alint,
Iertare de păcate, căci de ele mi-e sufletul plin
Nu mai am din ce-ai făcut Tu nimic senin
Am pângărit tot ce-a fost mai sfânt.
De multe ori deasupra Ta m-am ridicat
Și în loc de rugă și cânt,
Cuvinte preamurdare eu Ți-am aruncat.
Nesocotit-am, nebunul, tot ce-i curat și sfânt,
Nu m-am gândit la ceruri niciodată
Cum nici n-am crezut că ele sunt.
Nici nu Ți-am zis eu cândva: Tată!
Grăit-am în deșert atât de mult
Că nu îmi vine nici mie să m-asculț.
Dar Tu, Tu ești bun și blând și sfânt Părinte,
Și i-ai iertat pe toți câți de păcate s-au căit
Și i-ai făcut iar fii ai Tăi.
Părinte preaslăvit mă iartă și pe mine
Că și eu am fost al Tău
Un om ce toată viața făcut-a numai rău.
Și cum pe desfrânata spălatu-o-ai de păcat,
Așa și mie Doamne îmi dă iertăciune
Căci mă simt de rele atât de apăsăt
Când îți zic, Tată, această rugăciune.*

Cum am terminat le-a dat în gând și au oprit curentul de la microfon. A trecut comandantul pe lângă mine cu patru securiști cu pistoalele la ei și zice: *“De ăsta mi-ai fost banditul?”* *“Tovarășe maior, eu am spus că de Dumnezeu nu mă leapăd”*. Și zice: *“O să mai vezi tu casa când o vedea mutul iapa!”*.

Seara, sigur că mă așteptam ca să mă ia. După ora nouă a fost culcarea. Eu m-am culcat la patul al doilea. Noi dormeam ca maimuțele, câte patru paturi unul peste altul și eu eram cu patul al doilea. Și după ora nouă au intrat patru securiști și cu pistoalele, s-au dus la brigadier, un avocat din Timișoara, care apoi a venit la mine (mă făceam că dorm): *“Părinte Bălașa – zice avocatul – ești chemat la Comandament.”* M-am dat jos, m-am îmbrăcat, m-am dus acolo... Nu vă spun ce a urmat... Au urmat opt zile după care în cele din urmă m-au băgat la carceră grea, cu o zi o bucată de turtă și trei pahare de apă, două zile numai un pahar de apă dimineața, unul la prânz și unul seara. Ziua următoare

iarăși o bucată de turtoi și trei pahare de apă... Și iar la fel. Apoi, a treia zi, mi-era foame și aș fi mâncat și lemne; corpul ăsta păcătos! Adică mi-era sete, mi-era foame. După a patra zi, a dat Sfântul Dumnezeu de nu am mai avut nici o poftă. A cincea zi sta securistul cu cauciucul lângă mine și mă bătea ca să mănânc și să beau apă. A opta zi, în fine, când am ieșit de acolo, m-a dat brigadierului (avocatului): "*Vezi că nu poate să se țină*".

În fine, nu vă mai spui. Peste două săptămâni ne-au dat drumul la toți acasă. Peste două săptămâni! Cum rămâneam eu în fața lui Dumnezeu și în fața oamenilor, dacă aș fi scris acea declarație?!...

Dragii mei, păstrați-vă credința indiferent de ce va urma; nu vă gândiți. Cea mai mare putere, cel mai mare ajutor ne vine de la Dumnezeu: "*Ajutorul nostru este de la Domnul, Cel ce a făcut cerul și pământul*". Tot ceea ce este rău, ceea ce se întâmplă, necazuri, dureri în casa noastră, nenorociri, astea sunt de la vrăjmașul.

Doamne ajută poporului nostru român, ajută-ne și nouă, luminează mintea noastră, ca să știm ce facem, să ne îndreptăm nu spre moarte ci să ne îndreptăm înspre viață. În Sfânta Scriptură spune: "*Pus-am în fața ta viața și moartea. Spre care vei vrea, vei întinde mâna ta*".

Melcul

Pr. Ciprian Aranyoși

Mă doare capul. Nu este în primul rând o durere fizică, ci una sufletească. Interesant este cum oboseala sufletească se poate manifesta printr-o durere indescritibilă de cap. Grijile cotidiene și nu numai, reprezintă una din cauzele majore ale acestei stări.

Mă așez pe malul râului, lăsându-mi copilașul să se joace cu bățul în apă. Privesc în jos la pietrele de pe mal, cu fruntea rezemată în mână. Încep să mă simt mai bine. O lume nemișcată, împietrită, mi se așterne în fața ochilor. Toate pietricelele se odihnesc liniștite, la locul lor. În armonie cu pacea acestei lumi pietrificate, un melc minuscul, cu casa în spinare, abia se mișcă. De ce oare nu se grăbește el deloc? Poate pentru că are casa în spinare. El este mereu acasă. Are mereu cu el tot ce-i al lui. Cât de puțin îi mai trebuie ca să fie fericit!

"Omul este dator să-și facă în timpul vieții, o casă". În zilele noastre, această vorbă din bătrâni este aproape imposibil de realizat pentru un om cinstit. Sunt mulți însă care depășesc cerințele acestei zicale! Există o "zdroabă", o grabă extraordinară astăzi, mai mult decât oricând pentru a strânge cât mai multe, asemeni bogatului nebun căruia i-a rodit țarina și se zbuciuma la gândul că nu are unde să-și pună roadele. O depersonalizare epuizată într-un egocentrism material, trupesc – aceasta este boala, epidemia zilelor noastre.

Și omul nu înțelege că siciul, casa trupului, este mai puțin încăpător pentru un om, decât o cochilie pentru un melc. Zdroabă în zadar.

Există însă o soluție. Casa sufletului este trupul, trup care trebuie îngrijit, cu siguranță, dar cu măsură. Spre deosebire de melc, trupul omului poate ține în el un suflet foarte mare. Dumnezeu spune că Împărăția cerurilor este în noi; și chiar mai mult, ne putem face lăcaș al Sfintei Treimi.

Ziceam de o soluție: să ne întoarcem în camera sufletului curată, asemeni melcului în cochilie, lăsând afară toată grija lumească ce ne obosește sufletul și acolo vom găsi pacea și liniștea adevărată.

Martorii lui Iehova (1)

Pi. Prof. Ioan Bunea

Cine sunt “Martorii lui Iehova”?

Secta aceasta s-a născut departe de noi. Întemeietorul ei este un oarecare **Charles Taze Russel**, postăvar de meserie, născut în anul 1852, în orașul Pittsburgh, statul Pensilvania din America de Nord. Era fiul unor negustori de religie calvină. Din fire era înclinat spre misticism; încă din fragedă copilărie s-a îndeletnicit cu probleme religioase și a întemeiat, la vârsta de 20 de ani, “*Cercul de studii biblice*”, din care s-a născut doctrina iehovistă. Mai târziu, s-a considerat pe sine drept “*copil sfințit al lui Dumnezeu*”.

Fără școală și mai ales străin de orice știință teologică, mintea lui Russel a rătăcit prin toate ostroavele Sfintei Scripturi, fără să-i poată descifra înțelesul autentic, așa cum au făcut-o Sfinții Părinți și scriitorii bisericești. Setea lui religioasă îl neliniștea mereu. Citea ziua și noaptea, adâncindu-se în studiul Sfintei Scripturi, pe care a explicat-o mai târziu arbitrar, după bunul său plac. Considerându-se ca izbăvitor al lumii – în afară de orice organizație bisericească –, Russel și-a început propaganda. Propaganda îi aducea nu numai aderenți, ci și belșug. Având la dispoziție mijloace abundente, Russel a întreprins multe călătorii prin Egipt și prin Palestina, apoi ca misionar al iehovismului a făcut chiar înconjurul lumii, în anul 1911. După descrierea aderenților săi, Russel era o figură cuceritoare, cu o fizionomie plăcută și atrăgătoare; ajunsese să se creadă el însuși “profet”, plăcându-i să fie recunoscut ca atare, “iconomul credincios”, pe care Domnul îl pune peste “slugile Sale” (Matei 24, 45; Luca 12, 42).

Aderenții lui l-au numit “Pastorul Russel”, declarându-l “cel mai mare dascăl religios de la Apostolul Pavel încoace” și “cel mai mare student în Biblie al timpului modern”. S-a căsătorit cu o fostă elevă a sa, care, timp de 13 ani i-a fost cea mai devotată și mai prețioasă colaboratoare, îndeosebi în redactarea scrisului său... După 17 ani de căsnicie – însă – s-a despărțit de ea, refuzând să-i plătească cel puțin atât cât îi era necesar ca să poată trăi.

Ceea ce l-a determinat să se abată și mai mult de la linia autentică a doctrinei creștine, a fost întâlnirea lui cu adventiștii. Pe lângă alte rătăcirii, secta aceasta propovăduia a doua venire a Mântuitorului, cu scopul de a întemeia pe pământ *împărăția de o mie de ani*. Mântuitorul era așteptat să sosească în anul 1874. Cum socoteala s-a dovedit greșită, cum dealtfel greșite le sunt toate socotelile, Russel și-a asumat rolul de a-și mângâia prietenii, încercând să le demonstreze că Mântuitorul Hristos a venit a doua oară pe pământ, dar nu așa cum L-au așteptat ei, cu trupul, ci numai cu sufletul.

După Russel, lumea se împarte în trei epoci mari: cea dintâi durează de la Adam până la potop; a doua de la potop până la 1914 și a treia, din 1914 (cu domnia de o mie de ani) până în veci. Anul 1914 marchează sfârșitul unei ere și începutul domniei lui Hristos, care a început lupta cu satan și slujitorii săi, raportând victoria. Această dată marchează sfârșitul națiunilor necreștine și intrarea în faza ultimă a istoriei umane, care se va încheia cu

bătălia Armaghedonului (Apoc. 16, 14-16). Martorii lui Iehova vor fi cruțați și vor domni pe pământ cu Hristos, care va veni să restabilească pacea și dreptatea – cu caracter universal. Va fi paradisul pământesc, de care vorbește Isaia, când leul va trăi în pace cu mielul și răul va fi abolit.

Joseph Rutherford, succesor la conducerea sectei, scria în 1920: “Două milioane de oameni, actualmente vii, nu vor muri” și fixa întoarcerea lui Avraam, Isaac și Iacob pentru anul 1925. **Natan Knorr**, astăzi la conducerea sectei, ales de Congresul internațional ținut la Colombes în 1969, a declarat că sfârșitul lumii rele și începutul împărăției de o mie de ani pe pământ va avea loc în anul 1980.

După calculele lui **Russel**, lumea trebuia să se termine în 1914, fiindcă a doua venire a Mântuitorului și începutul domniei de o mie de ani e totuna cu sfârșitul lumii rele și începutul unei alte lumi, în care nu pot trăi decât aceia care sunt aleși pentru această lume. Potrivit acestui calcul, el și-a fixat moartea pentru anul 1914, în credința că îndată după aceea va învia, să petreacă în nesfârșire cu Domnul. Spre marea lui dezamăgire, el n-a murit în 1914, ci a mai trăit încă 2 ani de zile peste acest termen.

Înșelat în calculele sale, Russel nu s-a descurajat. Și-a văzut mai departe de lucru, propovăduind că sfârșitul lumii va fi în 1925. Urmașii lui au continuat cu proorociri, fixând sfârșitul lumii la alte date. Ajutat de o îndrăzneală rară și de mijloace bogate, Russel a reușit să-și împrăștie gândurile rătăcite prin reviste și ziare ce se răspândeau pe tot globul și aproape în toate limbile pământului.

Aderenții învățaturii lui Russel se ascund sub diferite numiri. Își zic “*ruseliști*”, după întemeietorul lor, “*mileniști*”, pentru că propovăduiesc întemeierea împărăției de o mie de ani, “*studentii Bibliei*” întrucât preocuparea lor de căpetenie trebuie să fie o cât mai serioasă studiere a Bibliei, “*Biserica Domnului*”, “*Casa spirituală a lui Israel*”, “*Cei credincioși*”, “*Familia credinței*”, “*Consacrații Domnului care sunt din casa lui Ilie*” (crezându-se asemenea cu profeții Ilie și Elisei), “*Ucenicii Domnului*”, “*Regi și preoți ai lui Dumnezeu*”, iar mai nou “*Martorii lui Iehova*”.

Ce urmăresc prin atâtea nume, e clar. Când sunt descoperiți sub un nume, își iau imediat un altul, spre a scăpa în felul acesta, de orice urmărire. Când părăsesc religia strămoșească, afirmă că trec la aconfesionali.

Cum au ajuns la noi?

Cu toate că locul de obârșie al sectei mileniste este dincolo de ocean, ea n-a întârziat să pătrundă și în țara noastră, făcând încercări de cucerire a sufletului dreptcredincioșilor noștri pentru această învățătură. Prima dată și-a făcut apariția în Transilvania, fiind adusă în anii 1911-1912 de către *Szabo Carol* și *Kiss Iosif*, amândoi s-au întors din America. Cu timpul, susnumiții au mormit pentru milenism pe doi învățători: *Faluvégi Dénes* și *Nemeș Lucaci*. Primele întruniri au avut loc la Cluj și Târgu-Mureș.

În anul 1916, Szabo și Kiss au fost condamnați la închisoare, fiind dovediți că îndemnau soldații să nu mai lupte pe front. În acest timp, au trecut la iehoviști și cei dintâi români.

În anul 1916, murind întemeietorul sectei - Carol Russel, conducerea ei a ajuns în mâna bancherului **I.F. Rutherford**. Înzestrat cu un accentuat simț comercial, noul conducător a ținut să dea organizației sale o bază comercială, care să-i asigure câștiguri mari. Pentru Rutherford, asigurarea câștigurilor exorbitante prin organizația sectei, era problema de căpetenie, de aceea lozinca lui, pe care o flutura cu toate prilejurile, era aceasta: “*Fără vânzarea de cărți, nimeni nu poate ajunge în cer*”; cu alte cuvinte, ajungerea în cer este condiționată de mulțimea de hârtie scrisă și răspândită între oameni.

În România, propaganda milenistă, recte iehovistă, a întâmpinat

greutăți, din cauză că nu avea misionari dintre români. Până la urmă, i-a găsit și pe aceștia. Cel dintâi care s-a angajat în slujba acțiunii prozelitiste mileniste ce urma s-o întreprindă Rutherford, la noi, a fost un învățător cu numele *I.B. Sima*. În prealabil, I.B. Sima a fost inițiat în tainele milenismului, cu deosebire în tainele mercantile ale sectei, fiind trimis apoi, în anul 1920, să organizeze, tot în formă comercială, milenismul în România, Ungaria, Iugoslavia și Bulgaria. I.B. Sima s-a achitat cu vârf și îndesat de angajamentul ce și-l luase.

Ajutat bănește, noul convertit a înființat o casă de editură în Cluj, cu numele "Viața", pe actuala stradă Dr. Petru Groza nr. 36, devenind una din cele mai luxoase întreprinderi, iar I.B. Sima își îndeplinea cu toată conștiinciozitatea rolul pe care și-l luase. Dar ca orice afacere care nu are la bază gânduri curate de îndreptare și mântuire, ci unul ascuns, comercial, și de destrămare sufletească, conducătorii au ajuns la neînțelegeri atât asupra principiilor cât și asupra afacerilor bănești. Gâlceava s-a iscat îndeosebi pe chestia afacerilor bănești. Între aceia care s-au convins mai întâi de duhul rău ce stăpânea organizația milenistă, a fost chiar I.B. Sima, acesta părăsind secta. Furios, capitalistul Rutherford, prin oamenii săi, a publicat o scrisoare prin care arăta neregulile săvârșite de fostul său împreunălucrător, învinuindu-l mai ales de incorecta întrebuințare a banilor. Oamenii lui Rutherford publică, sub iscălitura "*Societatea de Biblie și Tractate*" din Magdeburg, un manifest fulgerător împotriva lui Sima. În acest manifest se arată că lucrul Domnului stagnează în România din cauza lui Sima, care a întrebuințat banii în scopuri contrare destinației lor și s-a revoltat împotriva fratelui Rutherford, președintele organizației. După ce îl acuză pe Sima că și-a însușit banii societății "Viața", se specifică: "Vă aducem la cunoștință în mod oficial, că în România fratele Sima nu mai este conducătorul lucrului, ci fratele Balzereit a fost însărcinat cu conducerea lucrului".

Sima a răspuns acestui manifest printr-un articol: "*Zvârcolirile studenților în Biblie*", publicat în ziarul "Națiunea" din Cluj, nr. 36 din 18 februarie 1928. Aici arată că s-a despărțit de Rutherford pentru că a refuzat să tipărească în românește broșura "Libertatea poporului", care îndemna poporul la revoltă, încheind cu cuvintele: "*Nu aprob cătuși de puțin ideile și acțiunile subversive ale d-lui Rutherford*".

Între timp, dându-și seama de pierderea suferită de către asociație prin plecarea lui I.B. Sima, foștii lui parteneri au încercat să-l recâștige pentru cauza lor, oferindu-i tot felul de avantaje. Încercarea le-a fost zadarnică, de aceea, conducerea mileniștilor din România a fost încredințată următorilor: *Faluvégi Dénes* și *Magyarosi Marton*.

Nu toți mileniștii rămân sub aceeași conducere. În urma defecțiunii produse, s-au format trei grupe:

- a) Cea mai numeroasă este fidelă lui Rutherford, cu conducătorii *Faluvégi* și *Magyarosi*;
- b) Alta, sub conducerea lui *Onisim Filipoiu*, lucra împotriva lui Rutherford și nu voia să aibă nici o legătură cu America;
- c) A treia, cu *Iacob Dénes*, înclina când către unii, când către alții.

Mai intens a lucrat prima grupă. Ea avea în Magdeburg pe Szabo Ludovic și Ioan Sasu, care trimiteau literatură milenistă în țară. De aici, trimiteau revista "*Turnul de veghe*", căreia îi schimbau din când în când numele, pentru a deruta autoritățile. Cu toate eforturile depuse de noii conducători, organizația milenistă nu și-a putut desfășura activitatea în condiții așa de bune și de rodnice ca în trecut. Poliția a reușit să intre în pivnițele Casei de editură unde a aflat, în camere bine dosite, extrem de mult material de propagandă. Ca să scape de urmărire, au făcut pachete și trimiteau cărți pe adrese fictive aproape la toate oficiile poștale din țară. Cărțile pe care n-au reușit să le trimită în țară, au fost confiscate de autoritățile polițienești ale Clujului și distruse. În materialul de propagandă capturat de poliție s-au aflat cărți scrise în toate limbile europene: rusești, italienești, poloneze, germane, franceze

ș.a. Cu ocazia acestei descoperiri făcute de poliție, s-a dat și peste o circulară a “fraților din străinătate”, “prin care dădeau sfaturi femeilor mileniste să ascundă cărțile de propagandă”, în ipoteza că ar fi descoperite... De atunci încoace, iehoviștii și-au continuat activitatea, în formă mai mult deghizată, nefiind incluși în lista cultelor autorizate de stat.

Propaganda iehovistă

Vânzarea cărților de propagandă milenistă (iehovistă) era o idee program pentru Rutherford. Nu grija de mântuirea sufletească a oamenilor constituia preocuparea de căpetenie a lui Rutherford, ci dorința nesăbuită de a aduna cât mai mulți bani, care să le permită conducătorilor o viață de huzur și dezmăț. Și dacă s-ar fi mulțumit numai cu atât – încă n-ar fi fost cel mai mare rău. În scrierile lor – însă – răspândesc învățături atât de primejdioase încât scot din fire și pe cei mai pașnici oameni. Ideile lor sunt periculoase prin caracterul lor subversiv și distructiv, de aceea căpetenia sectei, Rutherford, a fost condamnat în timpul războiului mondial, împreună cu alți tovarăși, la muncă silnică. Pronunțând această sentință aspră, judecătorul a spus că, după părerea sa, “*propaganda milenistă (iehovistă), răspândită în toată țara și între aliați, e mai periculoasă decât o divizie a armatelor germane*”. După un an de închisoare, Rutherford a fost amnistiat. După detenția suferită, Rutherford și-a reluat activitatea propagandistică milenistă, determinat nu de exigențe de ordin religios, ci de ordin pecuniar. În America, mileniștii au folosit și folosesc în scop propagandistic toate mijloacele, îndeosebi banul și filmul. Ei depun mari eforturi pentru răspândirea doctrinei lor și recrutarea de noi membri. Se folosesc tot felul de șiretlicuri și chiar trucaje. La orașe, au agenți pe unii vânzători de ziare, care încearcă să strecoare în mâna publicului reviste și broșuri de propagandă, se înțelege într-o formă discretă și abilă. Au propagandiști care circulă prin gări, trenuri etc... Prima dată întind călătorilor broșuri și foi nevinovate, pentru ca mai apoi să scoată tipărituri de-ale lor pe care le recomandă cu toată căldura și stăruința. De aici încep discuțiile. Dacă nu se găsește între călători vreunul să le descifreze intențiile, ponegresc Biserica și orânduirea statală, găsind tot felul de inconveniente la adresa lor.

La țară, propaganda iehovistă este și mai perfidă. Apar în duminici și sărbători, când credincioșii se pregătesc să plece la biserică. Pe nesimțite, îi vezi numai că se strecoară în casă și întind credinciosului, pe un preț derizoriu, o broșură frumos scrisă, cu titlu sonor, în care cititorul va afla “multă învățătură și mângâiere pentru suflet”. Dacă nu au bani s-o achite, scade prețul la jumătate și uneori le dau și pe nimic, sau li se spune că vor plăti cu altă ocazie.

O scrisoare trimisă mileniștilor din țară de către cei de dincolo de ocean, le dădea conducătorilor de aici îndrumări amănunțite asupra felului cum trebuie să procedeze la răspândirea cărților, fără să poată fi descoperiți de autoritățile polițienești. În buzunarele de la palton – spunea scrisoarea – să aibă numai o singură broșură, lipsită de vorbe rele, ca atunci când va fi surprins să spună că nu face colportaj, ci a împrumutat o carte a sa proprie. În schimb, să-și facă buzunare secrete înăuntrul hainelor, în care să ascundă cât mai multe cărți. Mai ușor e lucrul la femei, că nici o autoritate nu va fi atât de barbară, să le caute înăuntrul hainelor.

Tipăriturile iehoviste și conținutul lor distructiv

Toate învățăturile “Martorilor lui Iehova” se bazează pe scrierile pastorului Russel. Deși om fără școală și mai ales fără pregătire teologică, Russel s-a apucat să studieze Biblia, mergând până acolo încât s-a considerat a fi singurul și adevăratul interpret al Sfintei Scripturi. Învățăturile și le-a fixat în scris, rămânând de la el o literatură bogată, cunoscută sub numele de “Studii în Scripturi”. În total, a scris șapte volume, fiecare având peste 300 de pagini. Sistemul reclamei se vede chiar la volumul I. Este redactat sub numele “Planul divin al Vârstelor”, în 1886, apoi “Zorile Mileniului” și “Studii în Scripturi”. Un

volum este tradus și în românește; în total, este tradus în 19 limbi, aproximativ 5.000.000 de exemplare. Cărțile acestea i-au asigurat lui Russel și mai mult stima credincioșilor, socotindu-l drept cel mai mare slujitor pe care l-a avut biserica lui Dumnezeu, de la Apostolul Pavel până astăzi. Russel este socotit ca instrument al lui Dumnezeu pentru epoca a VII-a și ultimă a bisericii. Dumnezeu l-a trimis pe Russel la lumea rătăcită. El este “solul comunității Laodiciene, precum Martin Luther a fost solul epocii a VI-a a comunității Filadelfiene”. Russel a primit în mare măsură spiritul lui Dumnezeu.

Martorii lui Iehova și-au făcut un cult pentru învățătorul lor. În această rătăcire au mers atât de departe, încât, în afară de autoritatea Sfintei Scripturi, ei mai recunosc drept călăuză autoritatea doctrinară a pastorului Russel și apoi a unei societăți de editură – cunoscută sub numele de “Societatea de Biblie și Tractate – Turnul de Veghere”.

Expunerea doctrinei lor s-a făcut – multă vreme – în foaia volantă “Internationale Vereinigung Emster Bibelforscher”. Potrivit acestei expuneri, cel ce dorește să devină membru al sectei, trebuie să accepte și să mărturisească următoarele patru principii:

1. Credința în Dumnezeu, ca mare Creator și Tată ceresc.
2. Credința în Domnul Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, ca Mântuitorul lumii.
3. Credința în Biblie, ca solia cea inspirată a lui Dumnezeu asupra voinței și planurilor Sale privitoare la neamul omenesc.
4. O viață curată și cinstită.

Învățăturile pe care le răstălmăcesc și le răspândesc urmașii pastorului Russel, prin cărțile de câteva pagini, sunt simple extrase și rezumate din opera dascălului lor. Astăzi, editează ziarul lor principal: “Treziți-vă”, în 7.500.000 exemplare, în 29 de limbi. În 1972, ei au plasat 18.360.561 cărți, 9.742.270 broșuri și au distribuit 217.109.764 ziare.

Până în momentul de față, în românește au apărut o sumedenie de tipărituri și traduceri, dintre care amintim următoarele:

A. Reviste și foi de propagandă:

1. Turnul de veghere, cu calendare;
 2. Vestea Mileniului;
 3. Vârsta de aur;
 4. Catedra poporului
 5. Studenții Bibliei;
 6. Realitatea (foaie ilustrată)
- și alte foi volante (fără titluri speciale), fără număr, localitate, redactor, tipografie.

B. Cărți și broșuri

1. Crearea lumii;
2. Planul divin al vârstelor;
3. Milioane ce trăiesc acum nu vor muri niciodată;
4. Harfa lui Dumnezeu;
5. Învățăturile Sfintei Scripturi;
6. Tabernacolul, o umbră la Sacrificiile mai bune;
7. Un guvern de dorit;
8. Ce spun Scripturile despre iad?;
9. Socialismul și Biblia
10. Ce zic Scripturile despre spiritism?
11. Dezastrul lumii
12. Este cu putință să vorbească viii cu morții?
13. Taina împlinită
14. Imnurile sau cântările zorilor

Mileniului

15. Scopul lui Dumnezeu
16. Din școala Duhului Sfânt
17. Focul cel ceresc
18. Vântul cel ceresc
19. Despre adevărul sublim.

Revistele și cărțile tipărite de "Martorii lui Iehova" apar totdeauna în condițiile cele mai bune, atât în ceea ce privește materialul, cât și în ce privește execuția tehnică. Ornate cu o sumedenie de ilustrații atrăgătoare, atât pe copertă, cât și în cuprinsul paginilor, stârnesc curiozitatea de la început. Atrăgătoare ca formă, ele se aseamănă cu ciupercile cele veninoase, care au o înfățișare dintre cele mai plăcute vederii, dar dacă din neștiință le-ai consumat, rezultatul este dezastruos. *"Noi știm – zic ei, într-una din broșurile lor - că voința Celui Atotputernic este de a stabili un guvern care va aduce oamenilor ceea ce doresc, ceea ce ei au așteptat în numeroase veacuri... Marele adversar al lui Dumnezeu și al omului încearcă în chip evident să seducă pe cei consacrați și una din metodele sale consistă în mod precis de a îndemna la tăcere, adică la inactivitate. Dar - până la sfârșit - victoria noastră va fi completă... Martorii lui Iehova, înainte cu curaj și zel, mergeți înainte spre victorie și bucurie infinită"* (Scopul lui Dumnezeu, pag. 16, 17, 20).

Unele din cărțile de propagandă apar fără nici o indicație pe copertă. Nu știi cine și unde le-a tipărit; de multe ori titlul lor nu corespunde cu conținutul, pentru ca, în felul acesta, să pătrundă mai ușor în popor.

Spicuim câteva din curiozitățile ce inundă scrierile iehoviste. Iehoviștii afirmă mereu că organizația de astăzi a lumii este condusă de duhul lui Satan. Duhul lui Satan își împlinește misiunea prin mijlocirea marilor conducători de popoare, prin organizațiile bisericești și prin generaliile care s-au încărcat de mărire pe diferitele câmpuri de luptă. Ei sunt cauza tuturor relelor din lume, de aceea acești oameni trebuie să dispară și odată cu ei și înfățișarea de azi a lumii, pentru a lăsa locul altei lumi, unde ei să trăiască în deplină fericire..

Despre cele menționate anterior, Martorii lui Iehova nu vorbesc ca despre ceva ce urmează să se întâmple într-un viitor oarecare, ci ca despre o împlinire ce va să vină îndată, pe care noi, cei ce nu avem darul pe care îl au ei, nu putem să o înțelegem. Sminteala lor o vădese cuvintele lor, pe care le reproducem aici: *"În anul 1914 timpurile neamurilor au ajuns la sfârșit și cu aceasta s-a încheiat de asemenea și timpul lui Iisus de așteptare la dreapta lui Dumnezeu ... De atunci curge judecata peste toți aceia care mărturisesc a fi urmași lui Hristos"* (din cartea "Adevărul sublim", pag. 27).

Nici conducătorii Bisericii creștine nu se găsesc într-o situație mai bună. Iehoviștii îi hulesc, după cum hulesc însăși Biserica cea adevărată a lui Hristos, fiindcă – zic ei – *"e clar că Dumnezeu nu este găsit în sistemele religioase care se numesc "biserici". "Este știut – zic ei – că aceste biserici sunt făcute de către dușmanul lui Iehova, Satan, pentru a înșela însuși poporul... Din această pricină, mustrarea lor este condamnată la o întreagă nereușită... Dacă domnitorii de azi ar cunoaște cuvântul lui Dumnezeu..., s-ar întări că această lume nu se va însănațoși mai mult și că toate planurile cu privire la acestea vor da greș cu siguranță, deoarece sentința incontestabilă a lui Iehova este ca lumea lui Satan să fie nimicită"* (pag. 4-8).

Asupra celor propovăduite de iehoviști – după ei – nu poate fi nici o îndoială. Ei au adevărul în mână, de aceea cei ce nu vreau să-i înțeleagă sunt *"dușmanii lui Dumnezeu"*. Unii ca aceștia *"discreditează activitatea Martorilor lui Dumnezeu, fără să-și dea seama că fac un lucru care nu este drept"*. *"Mesajul lui Dumnezeu nu poate fi discutat, pentru că vine de la Iehova și el este deasupra tuturor controverselor"*. Cunoscând unele ca acestea *"Martorii săi au datoriat să vestească nimicirea apropiată a creștinătății și o întreagă organizație a lui Satan"* (Idem, pag. 28 – 29).

– va urma –

Părintele Alexandre Men

A cum zece ani, la 9 septembrie, Părintele Alexandre Men a fost ucis cu lovituri de topor. Olivier Clément comenta la scurtă vreme: *“de mai multe luni, zvonuri de-ale pogromului nelinișteau parohia sa. El însuși și mai mulți dintre prietenii săi erau de origine evreiască și, în mediile antisemite -care adesea își spun ortodoxe-, era acuzat că evreii intră în Biserică pentru a o distruge din interior. Toporul a fost arma pogromului. Nu i s-au furat nici banii, nici crucea pectorală, nici cele câteva obiecte de valoare pe care poate le avea asupra sa. Crima a fost premeditată. Părintele Alexandre știa ce riscă. Dar reacția Rusiei a fost salutară: opinia publică și-a manifestat oroarea și presa cea mai oficială, indignarea sa. Gorbaciov a inițiat o anchetă sub propria sa responsabilitate, Elțîn a cerut, și obținut, un minut de tăcere în Consiliul Republicii Ruse. Această reacție ar putea fi un exorcism. Venirea la Hristos a anumitor evrei ar putea schița semnul eshatologic despre care vorbește Sf. Pavel. Un semn care nu trebuie lăsat să fie compromis de un cretinism ucigaș”*.

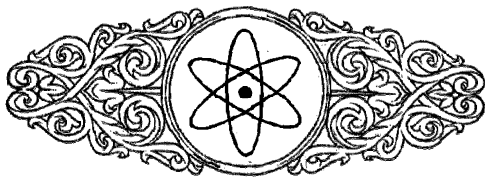
Părintele Alexandre Men (1935-1990) a fost una dintre cele mai de seamă personalități ale Bisericii Ortodoxe Ruse. De origine evreu, origine pe care niciodată nu a renegat-o, și aparținând unei generații crescute în ateismul cel mai profund, a fost botezat la câteva luni după naștere de arhimandritul Serafim Batiușkov care oficia clandestin într-o casă din Zagorsk și a primit o educație creștină de la mama și de la mătușa sa ce se convertiseră. Din copilărie a fost marcat de atmosfera mănăstirii Sf. Treime din Zagorsk, în institutul din apropierea căreia și-a făcut studiile de teologie. Era înzestrat cu o extraordinară capacitate intelectuală; prietenii din copilărie și-l amintesc înconjurat de mormane de cărți. Adolescent fiind, a manifestat un mare interes pentru biologie și a făcut studii superioare de zoologie, astfel încât *problema raportului dintre credință și știință* a rămas unul dintre subiectele sale de gândire. A citit lucrări filozofice și a luat chiar lecții de desen și pictură. Toată această educație profană s-a dovedit foarte importantă pentru că i-a dat posibilitatea să dialogheze cu intelectualii sovietici, dar mai ales cu omul sovietic al vremii sale. Era un om deschis, vesel, plin de umor.

Sunt demne de amintit cuvintele părintelui Alexandre Borissov, preot la Moscova, unul dintre cei mai apropiați și mai vechi fii duhovnicești ai săi: *“Sunt mulți oameni mari alături de care te simți mic și neînsemnat. Dar în realitate sunt cu adevărat mari aceia în relație cu care te simți mai pur, mai demn, mai bun. Părintele era unul din aceștia. În apropierea lui, fiecare se înălța deasupra slăbiciunilor și păcatelor sale, înțelegând că în ciuda tuturor acest om nu îi judeca, ci îi iubea*. Precum, după cuvântul apostolului, descoperim înțelepciunea Creatorului privind lumea care ne înconjoară, tot astfel descoperim dragostea Sa întâlnind o astfel de dragoste într-o altă persoană. Părintele Alexandre Men și-a pus toată erudiția în *serviciul evanghelizării* fără să se lase descurajat de obstacolele, umilințele, calomniile și mai ales hărțuirea K.G.B.-ului. Supravegheat îndeaproape, totuși nu a fost niciodată arestat (era să fie, în 1984, dar pastorul Jacques Maury,

atunci președinte al Federației protestante din Franța, alertat de Nicolas Lossky, a intervenit în favoarea sa). Misiunea pe care și-a luat-o părintele a fost aceea de a *traduce mesajul Bisericii în limba contemporană*. Munca s-a dovedit roditoare, căci mii de bărbați, femei, adolescenți și copii l-au cunoscut pe Dumnezeu prin intermediul părintelui. Zecile de cărți pe care le-a publicat în Belgia, de unde ajungeau clandestin în U.R.S.S., erau concepute ca o introducere în Sfânta Scriptură. Mulți mărturiseau că nu au înțeles Evanghelia decât după lectura primei sale lucrări, Fiul Omului. Părintele era obsedat de grija de a nu-i abandona pe noii convertiți. Unii veneau de departe spre a fi botezați de el și, înainte de a-i lăsa să plece, voia să le dea cel puțin o carte religioasă de bază. O rugămintă fierbinte lansa prietenilor săi din străinătate: trimiteți-mi cărți, cărți și iar cărți! Dacă erau din Moscova sau împrejurimi, îi introducea în mici grupuri de creștini; membrii acestora se adunau cel puțin o dată pe săptămână, se rugau împreună, citeau Biblia, Sfinții Părinți. De fapt, aceste grupuri erau destinate să suplinească viața parohială distrusă de revoluția bolșevică și interzisă de legislația sovietică.

După 1988 situația religioasă a început să se schimbe. Posibilități noi se ofereau Bisericii. În următorii doi ani, părintele a desfășurat o activitate considerabilă, ca și cum ar fi presimțit că zilele îi erau numărate. Era invitat să vorbească în școli, institute, cluburi, la radio și la televiziune. *A susținut aproape 500 de conferințe și dialoguri. A înființat o asociație culturală și de caritate care se ocupa, în două spitale, de copiii abandonați și de cei atinși de boli renale incurabile.* În contrast cu o Ortodoxie închisă, xenofobă, părintele reprezenta o Ortodoxie în același timp spirituală și deschisă ce *întreținea legături de prietenie cu celelalte confesiuni creștine*. Acesta este și motivul pentru care a devenit obiectul unor atacuri în unele medii eclesiastice, atacuri purtând pecetea unei uri care n-a putut fi ascunsă nici măcar în ziua înmormântării sale. Ele vizau originea sa evreiască și raporturile cu catolicii. Moartea atroce a părintelui Alexandre Men, ucis cu lovituri de topor pe 9 septembrie 1990, în împrejurimile Moscovei, nu poate fi altceva decât o încoronare a vieții sale de apostol.

(Traducere și adaptare după *Contacts*, nr. 151/1990, p161-167, de Anda Pârvu, Facultatea de Teologie Sibiu, anul IV - „*Mișcare inițiată de autoritățile țariste, vizând exterminarea evreilor*”)

Medicina creștină (2)

Conf. dr. Pavel Chirilă

Pr. prof. Vasile Mihoc

Cum, vedeți raportul dintre trup și suflet în ortodoxie, reliefând importanța materiei destinată transfigurării?

Pr. prof. Vasile Mihoc: Atâtea cauze spirituale ale bolilor sunt, câte păcate sunt; nimeni n-a socotit exact câte păcate sunt: câteva zeci, câteva sute. Moraliștii apuseni, catolici, din evul mediu, socoteau peste 300 de păcate; numai că păcatul este multiform, combinații de păcate dau noi situații. De foarte multe ori noi suferim pentru păcatele noastre; toate abuzurile noastre, toată neînfrânarea noastră, toate se răsfrâng nu numai pe planul vieții sufletești, ci și pe planul vieții trupești, și preotul trebuie să trateze pe omul cu care lucrează ca pe o ființă care este nu numai spirituală ci și trupească. Se spune în mod curent "eu am în parohie 500 de suflete" ca și cum credincioșii respectivi ar fi numai suflete. Credincioșii nu sunt numai suflete, ci și trupuri, și datorită trupurilor trec prin multe suferințe, trupul trebuie hrănit, trupul trebuie îmbrăcat, trebuie încălzit, oamenii se lovesc de greutăți materiale foarte mari. Un preot nu poate rămâne indiferent la toate acestea. Este foarte important ca teologii să știe acest lucru. De aceea eu socotesc că s-a făcut un pas extraordinar prin faptul că domnul doctor Chirilă a început să fie profesor la noi (n.red.: la Facultatea de Teologie Ortodoxă „Andrei Șaguna” din Sibiu). Vă spun din proprie experiență: mergând ca preot tânăr prin parohie, neștiind mai nimic despre medicină, a trebuit să învăț din practică o mulțime de lucruri care țin totuși de medicină, de care am nevoie ca preot. De aceea nu înțeleg de ce studenții din anul IV au fost doar o parte dintre ei la cursul doctorului Chirilă, pentru că este esențial pentru ei să aibă și o perspectivă medicală asupra a ceea ce vor avea de îndeplinit în parohie. Deci este foarte important să avem această perspectivă completă, integrală, asupra persoanei umane.

Cât despre situația ateilor (despre care a vorbit domnul doctor) care nu știu pe ce lume trăiesc, cei mai mulți nu sunt ateii propriu-ziși, dar sunt din cei care amestecă vrăjitoria cu tot ce vrei, care nu sunt nici credincioși, nu sunt nici necredincioși, sunt din cei despre care Apocalipsa spune că sunt "căldicei". Ei sunt ca niște oameni care ajung bătrâni, dar sunt cu totul și cu totul copii la minte. Habar nu au pe unde s-o ia; totu-i bine, până le merge bine, până sunt sănătoși, și când ajung la o situație grea, sunt oameni pierduți. N-au răspuns. Vin și la preot, merg și în stânga, și în dreapta, și din nefericire lipsa lor de seriozitate este tragică, foarte mulți dintre ei nu ajung să-și găsească drumul. Foarte mulți dintre ei cad victime *infantilismului lor spiritual*. Pentru aceștia s-ar cădea să facem mai mult, să ne

facem o preocupare mai serioasă și preoții, și biserica, și medicii creștini, pentru că Mântuitorul suferă pentru ei. Spunea cineva că noi oamenii socotim în procente: atâția se mântuiesc, atâția mor, atâția trăiesc. Dar Dumnezeu nu a învățat atâta școală încât să poată socoti în procente, și să spună: "din copiii mei 30% se mântuiesc, nu contează că ceilalți 70% pier! Pilda cu oaia cea pierdută spune că Mântuitorul suferă pentru oricine este în pericol să piară. Slujitorul lui Hristos suferă ca și Hristos pentru oricine e în pericol să piară. Ar trebui ca și noi, slujitorii bisericii, ar trebui ca și medicii, să uităm a socoti în procente.

În spitalul Cristiana se folosesc pentru vindecare numai metodele medicinei clasice, sau și tehnici ale terapiei naturiste?

Dr. Pavel Chirilă: Am folosit în acea vreme, acum nu mai există spitalul Cristiana sub forma care a fost, Ministerul Sănătății i-a schimbat numele, se cheamă "Sfântul Ciprian". Colectivul de cercetători care practica terapiile naturiste nu mai lucrează în acel spital, încât practic, la ora actuală, e un spital de cronici, ca un fel de cămin de bătrâni.

Ce este homeopatia?

Dr. Pavel Chirilă: Este o metodă terapeutică a medicinei naturiste care utilizează remedii naturale, plante și minerale, și foarte puține (cam 5%) remedii de sinteză, numai că le folosește în diluții infinitezimale și după niște principii proprii.

Folosiți medicina homeopatică în spitalul Cristiana? Există în Sibiu medici homeopați?

Dr. Pavel Chirilă: Am folosit înainte, acum nu (vezi răspunsul precedent). Nu știu cât se practică în Sibiu, sunt convins că da, pentru că există o farmacie homeopată, doamna doctor Toma este aici...

În ce măsură acordați asistență medicală celor din alte confesiuni (care, într-un fel, sunt bolnavi spiritual)? Cum reușiți să-i faceți pe aceștia să-și conștientizeze rățacirea, fără a face prozelitism?

Dr. Pavel Chirilă: Cine vorbește despre ortodoxie nu face prozelitism pentru că este prima religie creștină și cea mai veche, este un nonsens a vorbi despre prozelitism în această situație. În al doilea rând, noi am îngrijit acolo și atei, și sectanți și am putea spune chiar că am îndemnat doctorii să le acorde o atenție specială acestor cazuri. Vă dau un exemplu: a venit la un moment dat un bolnav din Moldova care a insistat să se interneze în acel spital. Pentru că nu întrunea niște condiții de sărăcie deosebită, după cum prevedeau regulile spitalului (să fie deschis mai mult bolnavilor săraci, din stradă, neajutorați, singuri etc.), l-am refuzat. Bolnavul a insistat, l-am refuzat din nou, și la un moment dat a devenit ușor agresiv și a spus: "Domnule director, eu am să mă postez în fața ușii și nu plec de aici până nu mă internați." Sigur că am cedat într-o astfel de situație și l-am internat, călcând un pic regula spitalului (pentru care am fost mai târziu judecat de alții). După ce l-am internat, prima care a intrat în salon la el a fost o maică (Anastasia) bolnavul a fost foarte respingător și a spus nu vreau să am de-a face cu călugări, călugărițe, cu preoți, eu vreau tratament medical și atâta tot!". Maica a insistat. În următoarele 3-4 zile, la insistențele maicii, în bolnav s-a produs o întorsătură și a acceptat taina spovedaniei. El poate că nu era un ateu, un vrăjmaș al bisericii, sau era un instabil spiritual, nu-mi dau seama, cert este că într-o seară a acceptat taina spovedaniei; a doua zi urma să fie împărtășit de preot, dar în noaptea aceea a făcut o ruptură de cord și a murit. La vremea respectivă, îmi amintesc că l-am și întrebat pe părintele profesor dacă un om care a săvârșit taina spovedaniei și n-a apucat să se împărtășească, se mântuiește sau nu. Sigur că el era pe acest drum între spovedanie și împărtășanie, el era

pe un drum al mântuirii probabil, noi credem că s-a mântuit. Însăși această întâmplare, această insistență a lui, deosebită, dacă se interna în orice spital laic, el nu apuca să se spovedească pentru că nu avea cine să-l spovedească. În primul rând nu avea cine să-l convingă de importanța acestei terapii spirituale, în al doilea rând nu avea cine să-l spovedească. Iată deci cum îngerul lui, pronia lui divină l-a împins spre acest spital, care era cel mai modest dintre toate spitalele, și aici și-a încheiat el viața.

Unde își găsesc locul transplanturile în medicina creștină?

Dr. Pavel Chirilă: E o problemă foarte spinoasă, asupra căreia Sfântul Sinod nu s-a pronunțat până în momentul de față, mult dezbătută în occident. În biblie găsim un verset care ne duce cu gândul, cel puțin speculativ, referitor la transplant: "*O, galateenilor, știu că dacă ați putea, ochii voștri mi i-ați dal!*" (cam așa sună versetul). Poate că este o forțare a interpretării, dar unii vorbesc de boala de ochi a Sf. Apostol Pavel.

Cert este că transplanturi se fac. Am avut o conferință la Facultatea de Medicină din București și era o doctoriță în sală (era medic rezident la Spitalul de Urgență) care a făcut parte din echipa care a lucrat la primul transplant de cord de la noi din țară, la Spitalul de Urgență din București. Această doctoriță, după conferință, a pus o întrebare: era o doctoriță creștină, practicantă, și a vrut să știe în ce măsură a făcut bine sau rău că a făcut parte din echipa de extragere a inimii de la donator și ducerea ei la primitor. De ce era justificată această preocupare de conștiință a doctorului? Pentru că se pune următoarea întrebare: când sufletul părăsește trupul unui om? La moartea cerebrală, la stopul respirator sau la moartea cardiacă? În practică se întâmplă cam așa: un om face un accident vascular cerebral, sau este călcat de o mașină, are un accident cranio-cerebral, și în momentul acela se produce această „moarte cerebrală” și se poate produce și stopul respirator, dar vin aparatele, îl pun pe aparat, *inima lui continuă să bată*. Și iată că vine și un moment când apare un chirurg, pe care noi îl considerăm un mare om, și extrage inima de la donator. Dar acesta e momentul morții donatorului, pentru că imediat după ce el a extras inima, vine infirmiera, pune un cearceaf peste el și-l duce la morgă. Deci doctorița aceasta se întreba: sunt eu o criminală că am făcut parte din echipa care a extras inima acelui om? Pentru că dacă sufletul părăsește corpul donatorului în momentul când i se extrage inima, înseamnă că acela e momentul morții lui. Și într-adevăr, nu poate ca un suflet să urmărească inima bătând în continuare că atunci ar însemna că primitorul este un om cu un singur trup și cu două suflete. Deci rămâne că moartea propriu-zisă a donatorului, deci părăsirea sufletului de corp, este momentul în care chirurgii extrag inima lui, cu alte cuvinte, în acest caz, echipa lui de chirurgi face o crimă?

Din această cauză problema transplantului este atât de delicată și atât de spinoasă, cel puțin când e vorba de organe unice (cum sunt cordul și ficatul). Sigur că atunci când e vorba de organe duble, cum e rinichiul de exemplu, e altceva, donatorul este conștient că face o jertfă, el singur spune „da, îl donez”; la fel când e vorba de transplantul de măduvă hematogenă, sau de transfuzii de sânge. Este o problemă pe care o lansăm și sperăm să se lămurească lucrurile. Ca o părere personală, cred că *prelevarea unui organ unic și transplantarea la altcineva este un gest care frizează crima medicală*. Dar mai trebuie adunate argumente, nu putem așa ușor să ne pronunțăm, că vin unii și spun: „*da, dar donatorul a consimțit el singur să-și doneze inima dacă se va accidenta*”. Dar și un teolog iscusit a venit cu un verset scripturistic: „*omul nu-i stăpân pe trupul lui*”, așa încât avem mult de comentat aici.

Pr. prof. Vasile Mihoc: Când avem de dat un răspuns ca acesta, normal apelăm la Tradiție, apelăm la ce s-a întâmplat înainte, ori acestea sunt cazuri care nu s-au întâmplat decât în ultima vreme (de 30 de ani). Noi nu putem face apel în astfel de cazuri la Tradiție și nu s-a statornicit încă un drum care să aibă toate argumentele în sprijin.

Ce părere aveți despre „vindecarea arborelui genealogic”? De ce anume ar fi nevoie să se reînființeze un asemenea spital, cum a fost Christiana?

Dr. Pavel Chirilă: Cartea cu titlul “Vindecarea arborelui genealogic” este evident că nu are nimic de-a face cu învățătura creștină, după experiențele autorului fiind mai degrabă spiritism decât creștinism. Deci cartea trebuie dezavuată. A fost o confruntare acerbă (la întâlnirea organizată de Frăția Ortodoxă) cu prilejul prezentării cărții, între credincioși și preoți, pe de o parte, și autor și susținătorii lui, pe de altă parte. Pentru mine a fost foarte clar, de când am văzut cartea, că nu este în regulă, deci este o carte pe care trebuie să o evităm. Din păcate însă, e prefațată de un profesor de teologie care cred că n-a citit-o, numai așa se poate explica faptul că i-a putut face o prefață (se mai întâmplă ca prefațatorul să nu citească cartea) sau nu a citit-o cum trebuie.

Dacă ar trebui să se nască un spital, ... părerea mea este că în condițiile actuale socio-politice, biserica trebuie să evite niște convenții prea apropiate cu statul și ca să-l citez pe părintele profesor Mihoc, dintr-o carte de acum câțiva ani, *“biserica trebuie să rămână în duhul ei profetic”*, să îi spună statului din când în când (și reprezentanților lui) *“dacă nu faceți așa și așa, în iad veți ajunge!”*, *“dacă faceți așa și așa, în rai veți ajunge!”*. A fost odată un simpozion al “Christiane” și a venit atunci un ministru al cultelor la noi, și a început cu acest slogan: *“Statul n-are nimic cu biserica, biserica n-are nimic cu statul”*.

Noi am făcut o aritmetică simplă și i-am spus: „Domnule ministru, n-ai dreptate. Dacă 86% din locuitorii țării s-au declarat ei înșiși credincioși creștini ortodocși, înseamnă că 88% din componența statului este de fapt biserica. Sau voi, cei 12% sunteți cumva statul? Dacă sunteți voi cei 12% statul, atunci nu avem ce discuta cu voi, e vai de capul vostru. Deci conlucrarea cu statul este foarte grea, este riscantă, este puțin periculoasă, pentru că partea bisericească își irosește energiile foarte mult ori statul deține legislația. Legile nu sunt controlate de către biserică, de oamenii ei, sau nici măcar de ceea ce se numesc *partide creștine*. Este o lege apărută acum, un regulament (nu știu exact dacă are statut de lege), care privește corpul sanitar (codul deontologic al medicului) unde spune că medicul poate fi acuzat de crimă prin neglijență, prin incompetență profesională, cu excepția *avortului*. Cum să facă Biserica un *spital creștin* în colaborare cu un astfel de stat? Nu se poate. Și atunci, după părerea mea, **centrul de greutate al Bisericii trebuie mutat la parohie**, pentru că, din punct de vedere organizatoric, pe teritoriul unei parohii poți să faci și un cabinet medical sau un spital cu 10 etaje (din temelie până la ultimul etaj), poți să faci și o fabrică de calculatoare, tot creștinească, în numele parohiei, poți să faci orice din punct de vedere organizatoric, numai că încă nu s-a trezit conștiința aceasta a faptului că se poate. Practic însă, nu se poate: de exemplu, noi suntem în tratative cu o parohie din București care să găzduiască asociația Christiana, asociație care în momentul de față are 27 de filiale în România, are 25 de școli sanitare, a dat deja mai multe mii de absolvenți de cursuri de asistenți medicali, toți de formație creștină, cu ore de religie în școală, cu conceptul de Medicină Creștină predat, deci dacă reușim acest lucru, iată că această parohie deja se poate mulțumi cu o activitate medicală, creștină, de o atât de mare anvergură, pe care n-ar fi putut-o face singură.

Pr. prof. Vasile Mihoc: În țările cu tradiție democratică, lucrurile sunt deja mult mai avansate. În țările catolice există spitale catolice, în America există acum o reacție creștină foarte puternică, candidatul la președinție G. Bush jr. este susținut de acea organizație creștină care este mai mult protestantă, dar foarte puternică, cu afirmarea valorilor creștine, în programul politic al lui G. Bush (inclusiv interzicerea avortului), deci creștinii se trezesc sau s-au trezit de demult ici-colo

Și cum spune domnul doctor, se poate face foarte mult la nivelul parohiei. Să știți că pentru Patriarhie (conducerea Bisericii) și pentru conducerea statului este mult mai greu să realizeze ceea ce se poate realiza la nivel local; de exemplu, spitalele vor fi, în viitor, ale caselor de asigurări, deci o casă de asigurări va avea propriile spitale și pe asigurații ei îi va trimite în acele spitale. Dacă o casă de asigurări va fi creștină, condusă de creștini, cu principii creștine, și va crea un spital creștin, sigur se va putea face o medicină creștină, depinde cum ne vom folosi libertatea. Aceasta se poate face pe teritoriul unei parohii fără să fie neapărat nevoie de binecuvântarea patriarhului, poate fi binecuvântarea preotului din parohia respectivă. Comunitatea bisericească este o mare minune, *Hristos a întemeiat adunarea celor doi sau trei în numele Său și aici este puterea*. Cine merge la Patriarhie și are impresia că aceasta este puterea, va rămâne puțin dezamăgit pentru că mergi la Patriarhie și acolo găsești un număr de birouri, găsești o mare cancelarie. Punctul de vedere al oamenilor este că Patriarhia ar fi o chintesență a bisericii, ori *o chintesență a bisericii este parohia, sunt oamenii care se adună la Sfânta Liturghie. Aici trebuie lucrat!* Acolo e grav unde parohia este slabă. Într-o parohie puternică credincioșii își găsesc ușor calea (și necredincioșii). Efortul principal al bisericii va trebui să fie recrearea, restabilirea la valoarea autentică a parohiei.

Ce părere aveți despre bioenergoterapie, respectiv bioenergoterapeuți?

Dr. Pavel Chirilă: E o posibilitate frecventă, a apărut chiar sintagma „bioenergoterapeut creștin”. Noi nu încurajăm bolnavii să apeleze la ei; teoria este lungă, nu putem pătrunde acum în ea. Noi le spunem bolnavilor (căci vin și bolnavi și ne întreabă) așa: energia cu care lucrează preotul într-un spital creștin (și cred că și medicul într-un spital creștin), noi știm de unde vine, din acel trecut, din secolul I, de la Rusalii, de la Cincizecime, și eu știu precis că preotul pe care îl ducem la patul bolnavului, cu acea energie lucrează, eu o am identificată această energie, cred în ea, este experimentată de 2000 de ani, avem taina Sfântului Maslu, avem taina preoției (...)

I-am ascultat și pe bioenergoterapeuți... Unul tot bâjbâia: „*Eu sunt o baterie deschisă, eu sunt o pilă electrică, mă conectez la stele*”, unii spun „*eu sunt un paratrâzne*” ..., deci bâjbâie, nu pot să spună ei înșiși de unde au această energie (pe care de fapt n-o prea au), ei nu pot să-și definească obiectul muncii lor. De aceea noi nu încurajăm bolnavii să meargă la astfel de practici, chiar dacă, uneori, vin statistici (minore, câteva cazuri) care spun: „*m-am simțit mai bine după ce au fost la terapeut*”. Acest lucru pe noi nu ne impresionează ca medici, pentru că terapia în general este un drum lung, lupta cu boala este un drum lung și nu putem face ușor niște statistici. Vom și publica mai târziu o carte în care vom da peste cap foarte multe astfel de statistici. Proba timpului infirmă foarte multe statistici în medicină, pe baza cărora s-au luat chiar și hotărâri mari, de a introduce tratamente mari ș.a.m.d., încât nu ne impresionează cazuri izolate care spun că le-a dispărut durerea de cap după ce un bioenergoterapeut a pus mâna nu știu unde ș.a.m.d.

Pr. prof. Vasile Mihoc: Eu aș adăuga ceva aici: sunt foarte dese situațiile când

unii oameni, foarte încrezători în puterile lor, sunt de fapt niște instrumente ale puterilor demonice și eu aş putea da foarte multe exemple de oameni care primind un așa-zis tratament, de fapt, au devenit victime pe termen lung (pentru că demonii, odată instalați, ajung foarte greu să fie făcuți să plece), au devenit victime ale lucrării demonice.

Ce ne puteți spune despre masonerie?

Dr. Pavel Chirilă: Întâmplarea face că părintele profesor, provocat de mine la vreo 15 întrebări în urmă cu vreo 3 ani, a dat un răspuns larg la această întrebare. În „*Isus Biruitorul*” din luna mai 1997 puteți afla părerea noastră despre masoni. Legat însă de tema din seara aceasta (pentru că nu merită prea mult să vorbim despre ei), pot însă să vă spun că ei se folosesc foarte mult de actele filantropice. Noi avem chiar un curs special, un subcapitol (cu anul IV), pentru „diagnosticare diferențială” între instituțiile de caritate creștină și falsele instituții de caritate creștină. Masoneria este deci o falsă instituție de caritate creștină, unii din ei se prezintă drept creștini și spun că fac acte de milostenie și și fac, dar o instituție care sub același acoperiș permite (ca o lege statutară a lor) să fie și creștini și necreștini, de fapt cade automat din rangul de instituție creștină.

Pr. prof. Vasile Mihoc: Anul trecut la TV franceză era o emisiune în care francmasonii se prezentau pe ei înșiși, și această emisiune a fost pregătită cu niște interviuri apărute în reviste (le am acasă unele dintre ele). Ori, cei ce se exprimau acolo (șefii francmasoneriei franceze) se lăudau cu cea mai mare reușită a lor, pentru care au luptat 100 de ani: *liberalizarea avorturilor*. Deci, când masoneria se laudă că cea mai mare realizare a ei este liberalizarea avorturilor (calificată de creștinism drept crimă), n-au cum să fie creștini. E foarte clar.

Pe de altă parte, acum, în ianuarie, în SUA, am găsit o carte publicată de un creștin despre francmasonerie, în care aceasta era calificată ca organizație ocultă (cum se știe), dar inițiativă, care preia inițieri din vechile religii necreștine, care preia tot felul de idolatrii și simboluri idolatre. Cartea este de fapt o chemare foarte caldă a francmasonilor la pocăință și se încheia cu *rugăciunea francmasonului convertit*, care începea mărturisindu-și gravele păcate, jurăminte păgâne depuse, practici păgâne, închinarea la falși dumnezei, etc. Era o mărturisire lungă de păcate foarte grave, care încalcă, evident, principiile de bază al credinței în adevărul Dumnezeu.

Deci francmasoneria este o formă de anticreștinism, de păgânism, care e îmbrăcată și cu aura aceasta umanitară. Aș vrea să învățăm, noi credincioșii, să facem distincție între umanismul creștin și umanismul necreștin. Vă trimit la o carte, apărută recent la Humanitas, „Intellectualii”, să vedeți cine au fost de fapt intelectualii care stau la baza așa-zisului umanism contemporan necreștin.

Dr. Pavel Chirilă: Părintele profesor a citat în interviul pe care-l aminteam (N.red.: din „Isus Biruitorul”) dintr-o carte scrisă de un american, fost francmason, gradul 33. Acesta s-a convertit la creștinismul neoprotestant și a scris o carte pe 2 coloane în care a dezbătut fiecare noțiune, criteriu și parametru de evaluare a credinței (viața, moartea, Hristos, Biserica, viața de apoi, păcatul, virtutea, etc.) din cele două puncte de vedere; ce zice doctrina creștină pe o coloană, ce zice doctrina masonică, pe cealaltă coloană. Dacă parcurgeți această carte, o să vă convingeți din capul locului că între masonerie și creștinism nu este nici o legătură, dar mai mult decât atât, masoneria este o organizație anticreștină.

Ce ne puteți spune despre medicina isihastă?

Dr. Pavel Chirilă: Eu personal nu-l cunosc pe părintele Ghelasie; dânsul mai îmi trimite cărți. Părerea mea este că e impropriu să se spună medicină isihastă. În Vechiul Testament era

medicină, în Noul Testament e medicină, în zilele noastre e medicină. Isihasmul a apărut în secolul 3 sau 4. Parcă n-aș face sintagma asta de medicină isihastă, mai cu seamă că medicina isihastă nu abordează altfel bolnavul decât îl abordează biserica în general. Poate mai degrabă am putea cerceta, ca un lucru interesant pentru noi, bolile călugărilor (dacă asta ne poate spune ceva), performanțele lor ascetice, cât mănâncă, cât dorm, în ce condiții mănâncă, cum mănâncă, ce ar rezulta din asta, cât de des se spovedesc, se împărtășesc, și iarăși ce ar rezulta din asta. Îmi amintesc că acum câțiva ani, au venit niște francezi la mine și mi-au spus că au constatat că, in vitro, toți oamenii (inclusiv cei sănătoși) au în fiecare zi celule canceroase și precanceroase, dar mecanismele de apărare ale organismului le curăță în fiecare zi, în fiecare zi aceste celule mor, omorâte de limfocite și alte celule ale corpului omenesc. Ce s-a observat? În momentul în care un om intră în *post* (post dur, negru), pentru ca organele vitale (creierul, inima, plămânul) să nu sufere, se produce un fel de autofagie, să-i zicem, un consum propriu de celule pentru ca să mențină organele vitale. Primele care cad victimă acestei autofagii sunt celulele precanceroase și canceroase. Cum s-ar spune, *postul realizează o profilaxie foarte bună a cancerului*, asta era concluzia studiului francez. Atunci am trimis o echipă de doctori la mănăstirea Văratec, unde au stat vreo 3 săptămâni și au cercetat registrul și pe maici. Maicilor le-au luat tensiunea și le-au întrebat ce boli au avut și s-au dus și în cimitir, au văzut perioada de longevitate și așa, din anamneza celor câteva sute de maici și din ce au mai povestit ele acestor echipe, a reieșit că de la 1900 încoace, doar vreo două cancere au fost în mănăstire, deci oarecum, măcar cu aproximație, s-a confirmat în clinică această observație paraclinică, această observație din laborator, că celulele canceroase, fiind niște celule embrionare, nu suportă înfometarea, și sunt primele care mor când omul postește. Poate în acest sens aș vedea eu o medicină isihastă, și nu ca pe o altă medicină.

În ce proporție în spitalul acesta, Cristiana, se realizează vindecarea prin practica medicală și prin sfânta rugăciune, în ce proporție contribuie fiecare din acestea două la liniștirea bolnavilor sau la vindecarea lor.

Dr. Pavel Chirilă: Am avut situații când au venit doctorii (din spitalul Cristiana) la mine și spuneau *“Uite, s-a vindecat un bolnav care, deși s-a plimbat și prin alte spitale, noi i-am aplicat cutare tratament și iată, s-a făcut bine”*. Și imediat după ei (la un minut chiar) veneau maicile sau preoții și spuneau *“Iată, bolnavul (același bolnav) l-am pomenit la Sfânta Liturghie, a venit la Sfântul Maslu, ne-am rugat, s-a spovedit, s-a împărtășit și iată, s-a făcut bine!”* Spuneți dumneavoastră, în ce proporție? Nu se poate spune. Eu cred că uneori prevalează una, alteori alta, depinde de situația persoanei, dar sunt implicate amândouă. Este și ca un exercițiu de smerenie al fiecăruia: trebuie să nu creadă că numai metoda aceea sau numai cealaltă e bună.

Pr. prof. Vasile Mihoc: E un dat al lui Dumnezeu, care se face și prin medic și prin celelalte mijloace. Tot dar de la Dumnezeu este. Tot așa, nu prin tehnici se ajunge la “vederea” lui Dumnezeu, ci este un dar al lui Dumnezeu, pe care Dumnezeu îl dă celor cărora vrea el; deci noi depunem, din partea noastră, toată străduința, dar Dumnezeu este cel care dă darul.

Dr. Pavel Chirilă: Noi suntem obligați să lucrăm cu amândouă metodele, deci și terapia spirituală și terapia medicală, și să ne luptăm pentru perfecționarea fiecăreia, și sigur că vindecarea vine dintr-o parte sau alta.

(va urma)

Contemporaneitatea muzicii bizantine

Conf. univ. dr. Vasile Vasile

Reprezentând o punte de legătură dintre Orient și Occident, muzica bizantină este în același timp o punte între cea antică și cea modernă. Pe temelii ei va înflori cântul gregorian, care stă la baza dezvoltării marii literaturi muzicale occidentale cu binecunoscutele sale piscuri, Palestrina, Bach, Mozart, Beethoven, Brahms ș.a.m.d. Ea va rămâne principala zestre spirituală a popoarelor ortodoxe, păstrătoare în grele condiții istorice ale tradiției apostolice și patristice.

În aliajul ei au intrat vechile tradiții ale muzicii sinagogale ebraice, ale muzicii elene și romane, dar și elemente ale celei orientale, aparținând popoarelor convertite la noua religie.

Conform afirmației marelui nostru istoric, Nicolae Iorga, civilizația bizantină reprezintă o sinteză a patru elemente: 1. politic – *moștenirea Romei*; 2. cultural – *elenismul*; 3. religios – *ortodoxia*; 4. uman – *Bizanțul*.

În concepția creștină, cântarea devine o jertfă – „jertfa de seară” este numită în cântările Vecerniei – care, împreună cu mirosul de tămâie și cu sentimentele de evlavie, vine să înlocuiască vechile sacrificii păgâne. În același timp, cântarea este considerată cel mai important mijloc de comunicare între cele două lumi: terestră și celestă, între creat și Creatorul său. Muzica este singura artă prezentă în ambele lumi: Dumnezeu Însuși cântă și toate cele ieșite din mâna Lui cântă. Hristos a cântat în viața Sa pământească, ceea ce a îngăduit multor muzicologi să-L considere „le premiere chantré chretien”. Marile momente ale Vechiului Testament și ale Noului Testament atesta prezența muzicii, cum ar fi Nașterea Domnului, însoțită de binecunoscutul imn de preamărire: „*Slavă întru cei de sus, lui Dumnezeu și pe pământ pace, între oameni bunăvoie*”. Îngerii nu sunt reprezentați de pictori și sculptori și nici de scriitori și de poeți, pictând, sculptând sau scriind, ci ei apar cântând, formând adevărate coruri de preamărire a Dumnezeirii. Ei devin, astfel, un adevărat liant al celor două lumi, și al vieții pământene și a celei cerești, Cel născut din Fecioară având El Însuși natură dublă – divină și pământească.

Izvoarele cele mai îndepărtate ale muzicii le găsim în cartea Genezei și apoi în momentele culminante ale istoriei poporului evreu, când muzica ajunge să fie considerată cea de-a IV-a necesitate, după hrană, îmbrăcăminte și adăpost.

Vechiul Testament reliefează și aspectul cathartic al muzicii: regele David alungă cu cântecul harpei sale duhurile rele care-l chinuiau pe Saul: “David tollebat citharam et

perarteabat manu sua et refocillabatur Saul et levius habebat; recedebat enim ab spiritus malus” - I Regi, XVI, 23.

Chiar concepția despre armonia sferelor străbate domeniul muzical creștin și o vom găsi în cărțile de cult până târziu. Omul total al gândirii românești, cum este considerat Eminescu, ajunge la muzica sferelor nu prin intermediul filozofiei eline și a celei germane, ci prin cel al cărților și manuscriselor cuprinzând cântările de cult ortodox. Mult înainte de Platon, muzica sferelor apăruse la Iov: stelele dimineții cântau laolaltă cu îngerii lui Dumnezeu - Iov, XXXVIII, 7.

Penetrând viața și biosul în general, cântarea creștină devine principalul mijloc de comunicare cu Dumnezeu, Cel ce l-a creat pe om cu sensibilitatea pentru muzică.

În aceste condiții cântarea îndeplinește trei mari funcții: latreutică - de adorare a lui Dumnezeu; harismatică - sfințitoare, sacramentală, de împărtășire a harului sfinților al lui Dumnezeu și catehetică, didactică, de propagare a învățaturii creștine și a vieții moral-religioase. La rândul lor, aceste funcții urmăresc multiple planuri de legătură a credinciosului cu Dumnezeu. Astfel, funcția latreutică se concretizează în admirația pentru atotputernicia și măreția Sa, în cântări de tipul doxologiilor, a binecunoscutei cântări a lui Niceta de Remesiana - *Te Deum laudamus*, practică și în cultul catolic și în cel protestant, a cântării tradiționale din Postului mare - *Cu noi este Dumnezeu*, sau a superbelor imne *Iubi-Te-voi*, *Doamne* a lui Evghenie Humulescu și *Taina creștinătății* a lui Ion Popescu-Pasărea.

Aceeași funcție latreutică se concretizează în contemplarea dragostei și bunătății nemărginite a lui Dumnezeu, cumulându-se cu cea euharistică, de mulțumire, exemplul cel mai tipic de astfel de cântare fiind cel care se cântă chiar în momentul săvârșirii euharistiei - *Pre Tine Te lăudăm...*

Admirația și mulțumirea pentru binefacerile primite se conjugă în cultul creștin cu recunoașterea slăbiciunilor și imperfecțiunii umane, în cântări de expresivitatea celor tradiționale, de tipul celei din Săptămâna Patimilor - *Cămara Ta Mântuitorul meu*, ori a celor trecute prin sensibilitatea lui Macarie Ieromonahul - *Vai, mie, înnegritule suflete*, ori Dimitrie Suceveanu - *Doamne, femeia ce căzuse...* Prin Anton Pann vom moșteni imnul ortodoxiei românești, una dintre cele mai reușite variante muzicale ale rugăciunii domnești - *Tatăl nostru*, cumulând toate aceste componente ale latreuticului, cu cele mai concrete implicații, de realizare pe pământ a păcii cerești, prin asigurarea iertării reciproce a tuturor celor ce ne greșesc și a ceea ce greșim.

Iată motivele cele mai importante pentru care muzicii i-au fost recunoscute valențele de înălțare sufletească, de puritate și fermitate, de trăire complexă a unor stări ce antrenează diferite funcții psihice și stimulează sentimentele, gândirea și conviețuirea în cea mai deplină armonie. “*Cântarea* - spunea Vasile cel Mare - *este seninătatea sufletului, recompensa păcii, alinând zgomotele și valurile gândurilor, căci îmblânzește mânia sufletului și cumintește pe păcătos. Cântarea aduce prietenia, unește pe cei separați și împacă pe dușmani, căci cine poate considera dușman pe acela împreună cu care a cântat psalmi*”. Pe aceeași coordonată se înscrie Sfântul Niceta de Remesiana, eminent episcop al Balcanilor secolului al IV-lea, de la care ne-a rămas un superb imn închinat muzicii creștine. În lucrarea sa capitală *De psalmodiae bono* (Despre foloasele cântării), scrisă în timpul în care strămoșii noștri cântau în limba latină, el scrie că în cântările creștine “*pruncul își găsește hrana maternă, copilul ceea*

ce să laude, adolescentul ceea ce-i îndreptează viața proprie, tânărul ceea ce să urmeze, bătrânul - modul de rugăciune. O învață pe femeie bunacuviniță. Orfanii își găesc părinți, văduvele pe cei ocrotitori, cei săraci pe protectori, străinii pe cei ce-i păzesc” - Habet in hoc infans quod lacteat, puer quod laudet, adolescens quod corrigat viam suam, iuvenis quod sequatur, senior quod precetur. Discit femina pudicitiam. Papilli inveniunt patrem, viduae iudicem, pauperes protectorem, advenae custodem.

Prin toate acestea, muzica bizantină își dovedește perenitatea, ceea ce ne permite să afirmăm că ea reprezintă cea mai contemporană dintre muzici. Răspândită pe un larg spațiu geografic, identificat chiar dincolo de granițele fostului Imperiu bizantin, muzica bizantină se va cristaliza în forme ce vor traversa secolele și milenii, ea neținând de moda vremii, de manierismul unor epoci, de inovațiile aduse de unii reprezentanți și de dorința de originalitate, care a constituit motorul evoluției stilurilor. Ea a rămas în linii mari aceeași, diversificându-se în timp și spațiu fără a ieși din matca tradițională bizantină. Căci, de la izvodirea celebrului *Condac al Nașterii Domnului - Fecioara astăzi* - Η παρθενος τημερον - de către Sfântul Roman Melodul (secolul al VI-lea) până la imortalizarea lui într-o formă occidentală, de către Paul Constantinescu, în *Oratoriul bizantin de Crăciun - Nașterea Domnului*, a trecut aproape un mileniu și jumătate, fără a-i modifica nici sensurile inițiale și nici modul general de prezentare, așa cum a dovedit-o în magistrala monografie, bizantinologul I. D. Petrescu.

Considerate inspirate de Duhul Sfânt, ca și textele pe care le însoțesc și detaliază, cântările bizantine s-au transmis în forme orale în cea mai mare parte, muzica însoțită de semiografia corespunzătoare apărând mult mai târziu, iar autorii au considerat că reprezintă nu propriul crez și sentimentele particulare, ci pe cele ale comunității pe care o reprezintă. De altfel, psaltul nu se identifică niciodată cu un actor, cu un interpret subiectiv, ci el își adresează rugăciunile sale cântate, în numele semenilor săi. De aceea s-a ajuns la celebrul adagio “bis orat qui cantat” - cel ce cântă se roagă de două ori, cu condiția ca prestația sa să sporească sentimentele de evlavie ale credincioșilor. Nu uităm că momentul suprem al euharistiei reprezintă reconstituirea și prelungirea în eternitate a momentului Cinei celei de taină, în care Mântuitorul și cei 12 apostoli au cântat psalmi. Contemporaneizarea acestui act - dacă-l putem numi așa - de-a lungul celor două milenii ale creștinismului a avut aceleași repercusiuni asupra muzicii bizantine, care s-a păstrat cât mai aproape de sacral, de teologie și de tradiție. În fond, cântarea reprezintă în concepția ortodoxă, respirația rugăciunii, teologhisirea terestră a ceea ce se îndeplinesc îngerii în ceruri.

Aceste trăsături specifice ale muzicii bizantine au fost dublate de păstrarea ei în formele de cult și de evitarea conștientă și programată a teatrului, ceea ce a frânt ieșirea ei în sălile de concert și în utilizarea în forme scenice. Nu-i mai puțin adevărat că esența ei, cântarea bisericească ortodoxă, a sintetizat și a reprezentat forme concrete catehetice și educaționale. Trecutul spiritualității românești oferă suficiente mărturii în perioadele în care școlile de psaltichie reprezentau singurele unități educative și în ele se studiau prin intermediul cântărilor multe domenii ale culturalului: literatură, istorie, dogmatică, exegeză biblică, patristică, filozofie, teologie, etică, caligrafie ș.a.m.d.

Renunțând la ispitele teatrului și la inovațiile occidentale, care țin de înflorirea contrapunctului, armoniei și orchestrației - muzica instrumentală nefiind admisă în Biserica Ortodoxă - cântarea bizantină a trebuit să-și rezolve cu mijloace proprii

problemele care țineau de maxima expresivitate. Totul a fost în aceste condiții concentrat în melodie, ea având obligația să explice și să înaripeze textul gândit și creat pe structura unor modele tradiționale.

Așa se face că muzica bizantină a fost considerată a fi contemporană tuturor secolelor, ea aspirând spre perenitate și transcendental. Contemporaneitatea ei ține de contemporaneitatea ideilor teologice pe care le vehiculează și susține. Singurul aspect al sincronizării cu anumite epoci și cu alți factori culturali îl constituie limba în care au fost traduse cântările bizantine, numărul limbilor liturgice înmulțindu-se în timp și obligând unele adaptări muzicale la noi realități lingvistice, muzica păstrând nealterat stilul original cristalizat în timp și influențat și de elemente populare. În cazul nostru, al românilor, am schimbat limba de cult de-a lungul celor două milenii, de la latina strămoșilor noștri la greaca Bizanțului, la slavona bisericească, acceptată de Constantinopol pentru neamurile slave, de care eram înconjurați și, în final, ajungând la limba poporului - limba română, "limba vechilor cazanii", dar și a vechilor cântări.

În acest domeniu se poate vorbi de un proces de modernizare, numit așa de inspirat de Anton Pann "românirea" cântărilor bisericești, proces îndelungat, debutând cu primele traduceri de texte de cult și cu pripelele lui Filotei de la Cozia și încheindu-se cu excepționalele cântări ale Idiomelarului lui Dimitrie Suceveanu, comemorat de curând - un secol de la moarte.

Modernizarea a mai avut în vedere semiografia, evoluându-se de la semnele nedescifrate încă ale Papirusului de la Oxyrinchos, prin notația efonetică, ale cărei taine au fost descifrate de bizantinologul român Grigore Panțiru, prin notația hagiopolită, cucuzeliană spre cea harismatică, în uz și în prezent în țările ortodoxe.

Conturarea tardivă a bizantinologiei muzicale și aportul prioritar al specialiștilor occidentali, interesați de rădăcinile cântului gregorian, a determinat o viziune arhivistică asupra muzicii bizantine și eroarea că ea ar fi încetat odată cu Imperiul omonim - 1453.

În realitate, muzica bizantină nu este numai un document de arhivă, ci și un fenomen viu, care a supraviețuit în țările ortodoxe și în primul rând în Muntele Athos și în Țările Române, unde Voronețul, Humorul, Moldovița, Curtea de Argeș și atâtea alte lăcașuri de închinăciune și în același timp monumente de cultură, își găsesc echivalente în creațiile unor psalți de dimensiunea lui Evstatie de la Putna, Filothei sin Agăi Jipei, Macarie Protopsaltul, Iosif Protopsaltul, Anton Pann, Dimitrie Suceveanu etc.

Dim acest punct de vedere se impune efortul de a aduce în contemporaneitatea muzicală și culturală europeană valorile acestui inestimabil patrimoniu al Moyen Age-ului bizantin, fie în forma lor originală, monodică, fie în formele occidentale, ilustrate de D. G. Kiriac, Teodor Teodorescu, Gavril Galinescu, Ioan Chirescu, Nicolae Lungu, Gheorghe Cucu, Paul Constantinescu, Marțian Negrea. Căci *Sonata bizantină* și *Oratoriile bizantine de Crăciun și de Paști* ale lui Paul Constantinescu sau *Recviemul - parastas* și tabloul *Crăciun trist* din *Povești de Grui* de Marțian Negrea reprezintă modalități de modernizare a unui patrimoniu foarte modern aspirând spre peren și de perpetuare spre mileniul următor - care va fi religios sau nu va fi, în concepția lui Andre Malraux - a unor valori de tradiție hristică, apostolică și patristică.

Poezii

Jertfa iubirii

Când te jertfești pe tine însuși
De dragul celui ce-l iubești,
Te înalți cu sufletul la ceruri,
Cu Dumnezeu poți să vorbești,
El orice vorbă ți-o ascultă
Chiar dacă gândul nu-l rostești,
Se bucură și te ajută
Că uiți de tine și iubești,
Pe drumul vieții te îndrumă
Să vrei să poți să dăruiești
Celor din jur mărgăritare
De dragoste, când te jertfești.
Iubirea e o taină mare
Iar jertfa este rodul ei
Tu n-o găsești la întâmplare,
Ci doar rodind din jertfa ei.

Te-aștept, Iisuse...

Te-aștept, Iisuse, iar să vii la mine,
Spre candelă încet m-am aplecat,
În flăcăriua ei arde iubirea,
De mică Tu de mână m-ai purtat.

Te-aștept, Iisuse, iar să vii la mine
Ca în pădurea-n care am crescut,
Când m-ajutai să-mi duc de crengi povara,
Știam că tu m-ajută din nevăzut.

Te-aștept, Iisuse, iar să vii la mine
Azi am poveri pe suflet de purtat,
La Tine fug, te chem cu-o rugăciune
Ajută-mă și-acum ca altădat.

Maica Filofteea

Veșnicie

Curg stele și luceferi, curg;
Curg zile lungi către amurg,
Și nopți senine curg spre zi,
Curg stele, veșnice făclii.
Și curg și anii peste noi,
Spre cer curg grânele din ploi,
Și toate curg și curg și curg,
Din zi se cerne iar amurg,
Din nopți curg zile-ncet spre soare,
Din floare fruct, din fruct iar floare
Și tot ce moare iar învie
Și toate curg spre veșnicie.

Octavian Olivian Pop
(Vol. *Orizont cu îngeri*,
Ed. « Eminescu » , 2000)

Veți fi copii....

« Cine nu va primi împărăția lui
Dumnezeu
ca un copil nu va intra în ea »
(Marcu, X :15)

Nu știe glasul că-i cuvânt,
Nu știe versul că e cânt,
Nu știe apa că-i izvor,
Nu știe dragostea că-i dor.
Așa și noi vom fi copii
Când nu vom ști, însă vom fi !

Maria Bucin

Vis

În zorii dimineților din suflet,
Vestirile din vis mi se-mplesc,
Îmi bat la ușă trei mironosițe,
Sar grabnică din pat să le primesc.

E Salomea, - o văd punând pe masă
O lumânare aprinsă și-un potir,
Maria-mi lasă un urcior cu apă,
Maria Magdalena-mi toarnă mir.

Măinile nu m-ascultă să-mi fac cruce,
Uitată de-orice gând, aștept minuni,
Aș spune-o rugăciune potrivită
Și mă trezesc scriind la rugăciuni.

Maria Gabor

Crez

Iisuse, te-am purtat mereu
În ieslea sufletului meu.

Azi mistuit de-a mea credință,
Lăsând prieteni și părinți,
Voi rătăci cu umilință
Pe urma pașilor Tăi sfinți,
Să cânt lumina dimineții,
Plutind peste Golgota vieții.

Cântec

Soarele și Dumnezeu
Strălucesc pe cerul meu,

Dumnezeu mereu străbate
Lumile de El create,

Soarele în ceruri bate
Trecerea-n eternitate.

Cireșel Dragoș Dumitrescu

(vol. **Poezii**, Ed. "Dealul Melcilor",
Brașov 1999)

Rugă pentru lume

Tu, suflete, îmi spune...
Este nevoie oare ca zorile
Să roage ziua a-i urma?
Al plajei firicel de praf
Glas va avea să spună mării
Țărnuț a-l uda?
Desprinsă, frunza,
Mai trebuie să ceară
Pământului îmbrățișarea sa?
Nu stă tăcută clipa trecătoare,
Să treacă timpul peste ea?
Și-n toată viața unei stele
Îngrijorată fost-a ea,
Măcar o seară
Că noaptea va uita
S-o pună-n haina sa?
Temutu-s-a rostirea lumii
Că tot vorbind
Pe al cuvântului izvor
Îl va seca?
Lipsit a fost măcar o zi
Un trandafir de a-și primi
Mireasma sa?
Privighetoarea, tristă a stat vreodată
Văzduhului, că nu mai știe a-i cânta?

Iar eu... mai pot a-ți cere ție Doamne,
Acestei lumi să-i dai... dragostea ta?

Dorin Simtion

*Rubrică realizată
de prof. Maria Gabor*

**Dumnezeu este iubire.
Dragostea dintâi**

Asociația Pro-Vita din Valea Plopului

O manifestare a Poruncii Iubirii

Pr. Gheorghe Calciu-Dumitreasa

Părintele Gheorghe Calciu-Dumitreasa, care trăiește de aproape 13 ani în SUA, după mai bine de două decenii de încarcerare în temnițele comuniste, este, între altele, președinte de onoare al Comitetului Internațional de organizare a Festivalului românilor de pretutindeni, cunoscut sub denumirea de ROMFEST. La închiderea celei de-a VII-a ediții a Romfest, Părintele Calciu a mai zăbovit câțeva vreme pe plaiuri românești, ocazie cu care a făcut o vizită la Valea Plopului, din județul Prahova, pentru a cunoaște activitatea asociației Pro-Vita pentru născuți și nenăscuți, în fruntea căreia se află *preotul Nicolae Tănase* (42 de ani). Ceea ce a văzut și a aflat aici povestește într-un reportaj pe care îl reproducem pe larg:

Părintele Nicolae Tănase trăiește în Valea Plopului, un sat sărac din zona subcarpatică, la oarecare distanță de Vălenii de Munte. La venirea lui în parohie, aproape toată zona era moartă. În prezent, este o agitație și o activitate care te uluiește. Pe fiecare deal din jurul satului se construiește câte o capelă sau o biserică. Când am ajuns la Valea Plopului, erau șapte construcții, în diferite stadii, biserici și capele, 12 case, câteva cămine pentru orfani. Am întrebat de Părintele Tănase. Cineva ne-a spus că era într-un anumit loc unde se construia o capelă. Conduși de fiul părintelui, student la teologie, am plecat cu mașina noastră pe niște drumuri pietruite cu bolovani mari de râu, fără nisip între ei, încât mașina zdrăngănea din toate încheieturile. Când am ajuns acolo, părintele "tocmai plecase"; când am ajuns la locul următor, plecase "de curând". În sfârșit, l-am găsit în al treilea loc. Era un spațiu între două dealuri, unde părintele cu oamenii începuseră construcția a două case și a unui bloc de locuințe pentru orfani, cu un staționar pentru circa 20 de bolnavi, cu laborator cu tot dichisul, inclusiv un apartament spațios pentru viitorul medic, atunci când Dumnezeu îl va trimite.

Din nefericire, părintele tocmai pleca pe deal în sus spre o capelă care se construia dincolo de vârful dealului, încât i se vedea numai clopotnița (...) După un sfert de oră, am văzut mașina părintelui coborând drept spre noi, printre pietre și stânci, ocolind prăpăstiile, încât ne așteptam în fiecare clipă să se prăbușească undeva. După ce a ajuns jos, am mai vorbit puțin și am plecat cu mașina părintelui prin sat să vedem câteva familii de țărani care aveau grijă de o parte din orfani (nu aveam vreme

să-i vizităm pe toți).

Ne-am oprit la o familie care îngrijea 7 copii, de la vârsta de trei ani până la vârsta școlară. Am găsit gospodina frământând niște lut pentru a repara un cuptor de pâine. Ea tocmai lăsase frământatul și se ducea spre o cameră de unde se auzea glasul unei fetițe care o chema. Am ajuns și noi și am văzut scena care se desfășura: doi copii școlari își făceau lecțiile și o fetiță de trei ani care, probabil se plictisea, striga la "mama" să vină s-o ia în brațe. Femeia i-a explicat că nu poate, pentru că avea mâinile murdare, dar fetița continua să întindă mâinile spre ea. Atunci femeia a luat copila în spate, a plimbat-o de câteva ori prin cameră, și a liniștit-o. Apoi a plecat la treaba ei. M-a impresionat dragostea acestei femei pentru niște copii care nu erau ai ei și pe care, presupunând că ar fi dorit, nu putea să-i înfieze, pentru că părintele nu dă copiii la înfiat. El ține copiii până când aceștia reușesc să-și facă un rost în viață. Dacă mama sau tatăl copilului abandonat vine să-l ia acasă, nu au nici o problemă: copilul a stat la părintele într-o custodie temporară, ca și cum chiar părinții i i-ar fi încredințat. Toți acești copii aflați în grija asociației își păstrează numele, dacă aveau un nume când au fost aduși aici, părinții, dacă sunt cunoscuți, sunt înștiințați periodic de evoluția copiilor și se păstrează măcar pe această cale o relație părinți-copii. Părintele Tănase are și câteva zeci de "copii" mari, de 14-15-18 ani, copii ai străzii pe care a putut să-i aducă la Valea Plopului. Alți adolescenți au fost dați în custodie de către judecătore. Vreo cinci tineri care trăiau pe stradă au fost arestați pentru infracțiuni mici și judecătorul a vrut să-i trimită la o casă de corecție, ceea ce ar fi însemnat pierderea lor morală. Părintele Tănase, înștiințat de cineva, s-a prezentat în instanță și a cerut să-i încredințeze lui. Judecătorul a fost de acord. Acești tineri au ajuns, numai în jumătate de an, pictori de icoane, și încă foarte buni. S-au acomodat cu viața locală și unul din ei, cel mai în vârstă, s-a logodit cu o fată din sat, urmând ca anul viitor să se căsătorească. Una din casele care se construiau era destinată viitoarei perechi.(...)

Comunitatea părintelui devine din ce în ce mai notorie. Faima ei a trecut hotarele țării, iar în interior este un prilej de dezbateri, chiar oficiale: anumite grupuri care vor să dea copiii orfani la înfiere – de cele mai multe ori aceste adoptări au o consecință economică avantajoasă pentru persoane și instituții speciale de stat – sunt mândri că Asociația nu admite înfierii. Mânia se manifestă prin șicane făcute părintelui, prin controale care constată că nu se respectă igiena prevăzută de anumite statute elaborate în birouri (și care nu se aplică nicăieri), că acești copii nu stau în dormitoare elegante, sau nu li se dă mâncare în care vitaminele să fie cântărite. Ideea părintelui este ca acești copii să crească liberi, să fie hrăniți natural, să se bucure de avantajele vieții în aer liber și cu hrană sănătoasă, fără chimicale adăugate, exact cum trăiesc copiii de țărani. De aceea, tuturor acestor "inspecții" el le cere să meargă să vadă cum cresc și se dezvoltă copiii țăranilor și să aplice aceleași sancțiuni nu numai lui, ci și întregii comunități țărănești a țării. Firește că nimeni nu îndrăznește așa ceva, și viața continuă așa cum a început-o părintele pentru acești copii. În schimb, străinii care vin din orașe poluate, când văd viața pură, naturală și nealterată în care trăiesc orfanii, când îi văd rupând direct din pom fructele coapte și zemoase, sau zarzavaturile din straturile de legume, sau alergând desculți prin iarba plină de rouă, cad în admirație și se entuziasmează pentru cele realizate de părinte.

Printre mulții vizitatori, am găsit acolo trei grupe: una formată din șapte tineri francezi, de curând convertiți la Ortodoxie de Înalt Preasfințitul Iosif (Pop) din Paris. Erau plini de râvnă ortodoxă, își aveau toate cărțile de cult traduse în limba lor și urmau o viață religioasă strictă, aproape monahală, cu cele șapte laude, participau la Liturgia zilnică pe care o face Părintele sau alți preoți veniți acolo și munceau cu sârg la construcții. Al doilea grup era format din cinci tineri studenți și trei fete din America (probabil SUA, n. red.), fără vreo înclinație religioasă și fără dorința de a munci. Părintele le dăduse o utilitate: i-am găsit la creșa de copii sugari; rolul lor era de a ține în brațe sugarii, de a-i lipi la pieptul lor și de a le vorbi cu voce scăzută. Fetele le cântau cântece de leagăn americane sau orientale (o fată era de origine chineză), iar băieții, pe jumătate culcați, țineau pruncii pe piept vorbindu-le pe limba lor. În felul acesta, copiii lipsiți de căldura și laptele mamei, simțeau totuși căldura umană și relația om-om necesară unei normale dezvoltări psihice. Al treilea grup era tot de americani, tineri elevi provenind de la un liceu special, foarte scump, tineri bogați care făceau în fiecare vară câte o excursie într-o țară diferită pentru a se instrui în moravurile, viața socială și alte aspecte ale națiunilor pe care le vizitau. Aveau autobuzele lor, mâncarea lor, vizitau împrejurimile cu autobuzele sau cu sacul în spinare și nu se amestecau în viața de la Valea Plopului decât ca simpli spectatori. Părintele nu le dădea nici o atenție și erau mulțumiți, și unii și alții, că sunt lăsați în pace.

În creșă am găsit circa 20 de copii între 3 săptămâni și 9 luni. Unii erau aduși de mamele lor, care fuseseră convinse de părintele și de preoții cunoscuți de el pe întinsul țării. Cei mai mulți dintre acești copii erau născuți la părintele în comunitate: mamele – cele mai multe fete tinere - veneau acolo să nască și plecau apoi acasă. Probabil nimeni nu știa că ele au născut. Alții erau aduși de autorități sau de persoane particulare, găsiți la ușile bisericilor, în parcuri sau aruncați la gunoi. Părintele îi botează, le dă un nume, dacă nu au deja, și are grijă de ei până ce părinții, cuprinși de remușcări, vin să-și caute odraslele, sau până ce, prin grația asociației, copiii vor crește, vor urma școli sau meserii, și vor putea merge pe picioarele lor. Cel mai drag copil al creșei era unul care fusese aruncat la gunoi, probabil imediat după naștere, de mama sa, cu cordonul ombilical netăiat. Era aproape mort. Îl adusesese cineva care l-a găsit murdar și fără viață. Părintele l-a îngrijit, femeile l-au spălat, și a fost imediat botezat ca să nu moară fără a fi primit sfânta taină. În scurtă vreme copilul s-a înzdrăvenit, a început să mănânce, toată lumea s-a ocupat în mod special de el. Acum avea mai mult de două luni, era vioi și prezent, zâmbea și întindea mâinile spre părintele și spre femei și fiecare dorea să-l țină câteva minute în brațe. Era mândria părintelui: fără medicamente, fără măcar un vaccin, era unul din cei mai solizi copii de vârsta lui. Părintele nu admisesese vaccinul pentru că, în starea în care era copilul, nu ar fi rezistat nici unui șoc. Botezul îl curățise de toate și-i redăduse viața; mai erau doi gemeni, în vârstă de trei luni, copii înapoiați mintal și care, la venirea lor, nu răspundeau la nici un stimul: nici la grijă și iubire, nici la tratamentele medicale care li se făceau. Părintele a stopat tratamentul și s-a îngrijit de ei numai prin dragostea lui și a femeilor și prin slujbe. Copiii erau acum aproape normali, adică reacționau la stimulii vieții de acolo, recunoșteau anumite persoane și învățaseră să zâmbească.

Grija părintelui era în mod egal îndreptată spre copiii născuți și nenăscuți, lucru care mi s-a părut extraordinar. El salva copiii de la moarte nu numai după ce se

nășteau, ci chiar din primele luni ale concepției lor în pântecele mamei. Este prima organizație umanitar-religioasă de acest fel, de care am auzit. Există asociații pentru copii născuți, ca și asociații antiavort, dar părintele le-a îmbinat pe amândouă, spre salvarea de vieți de prunci și spre mântuirea mamelor de la păcate mortale.

(...) Am vizitat școala și Staționarul pe care părintele le construise pentru copiii satului. Era o școală micuță în care încăpeau circa 50 de copii, ceva mai mulți decât câți copii erau, dar cu trecerea anilor și creșterea copiilor orfani, numărul elevilor va crește și, probabil, școala va fi neîncăpătoare. Oricum, părintele avea intenția să mai adauge câteva clase, dar, pentru moment, nu avusese bani pentru o construcție mai mare. Copiii nu aveau manuale, nu aveau caiete și creioane, nu aveau îmbrăcăminte și era foarte probabil că, în timpul iernii, clasele vor fi aproape goale. În toată școala erau cam cinci manuale școlare. Oricât ceruse părintele ajutor de la Ministerul Învățământului, nu primise nimic. Această situație nu era una de excepție, ci una generală. În toate școlile de la țară și de la oraș de altfel, manualele sunt prea scumpe pentru salariul părinților, adeseori vine un copil o zi la școală și fratele său a doua zi, pentru că nu au decât o singură pereche de încălțări.

Am mers apoi cu părintele la staționarul pe care îl construia pentru noile așezări ale asociației, ca și pentru țărani din satele dimprejur. Clădire frumoasă, modernă, prevăzută cu mai multe încăperi pentru bolnavii care nu au nevoie de spitalizare ci numai de supravegherea medicului local, cu sală de mese, laborator de analize, sală de așteptare și de consult, birou pentru medic, etc. Pentru a tenta un eventual medic, părintele a construit la ultimul etaj, numai pentru acesta, un apartament spațios cu vreo trei dormitoare, în prezumția că medicul va fi familist și că va rămâne mai îndelung acolo, cu baie, bucătărie, salon, o adevărată locuință de medic. Părintele m-a întrebat dacă știu vreun astfel de doctor. L-am răspuns că nu, dar că Dumnezeu îl va scoate în cale. L-am întrebat pe părintele: **“De unde ai banii cu care faci atâtea lucruri?”** Mi-a răspuns **„Mila lui Dumnezeu este peste locul acela și când începe ceva, se găsește totdeauna un binefăcător sau, când nu mai are nici o resursă, se roagă împreună cu copiii și cu ceilalți care îl ajută, și Dumnezeu răspunde. Totdeauna prin oameni”**.

Poate că cei care citesc acest capitol vor simți că părintele se roagă în fiecare ceas pentru ajutor de orice fel: material și spiritual, de încurajare și de pază. Ajuțați-l pe părinte cu rugăciunea, cu vorba bună și cu fapta, acolo unde puteți, și Dumnezeu vă va socoti lucrul acesta, iar copiii se vor ruga pentru voi, împreună cu îngerii lor păzitori.”

(preluat din „Viața Cultelor” nr. 393 / 9 ian. 2001 – Ed. Tradiție)

Biserica, neamul și lumea.

E o vreme de pustiire a neamului

Dialog cu *protos. Iustin Părvu*

Stareț al mănăstirii Petru Vodă, jud. Neamț

Din totdeauna politica guvernanților a fost să dezbine, nu să unească. Nu au greșit totuși slujitorii Bisericii, acceptând aproape orbește acest joc?

La noi, preotul nu vrea să-l supere pe stăpân, și de aceea tace și, deci, săracul este pierdut. Acolo unde Biserica a fost prezentă, cum s-a întâmplat cu ani în urmă în Polonia, lucrurile s-au schimbat mai repede.

Ce-i de făcut, atunci?

La noi în țară nu se poate vorbi încă de așa ceva, pentru că și majoritatea acestor reprezentanți care ajung în politică nu au conștiința creștinului. Ce este paradoxal e că și în această parte, a Moldovei, unde creștinii sunt mai buni, ei rămân la vechea poziție, nu se mișcă în nici un fel. Stau așa înțepeniți, nu-și dau seama ce se întâmplă în jur. Se uită la televizor și ce văd și aud, aceea este. Așa de mult le-a fost pustiit sufletul, încât nu mai judecă. Tot ce se întâmplă acum este și din lipsa prezenței Bisericii. Politicienii știu că întotdeauna Biserica a fost forța și rămâne forța unui stat și de aceea s-au grăbit să o paralizeze. Nu i-au mai dat voie să lucreze și ne găsim în asemenea haos încât cu greu se va mai putea redresa ceva. Uitați-vă numai la ce se petrece acum: tineretul pleacă, se duce în lume, bătrânii mor, femeile nu mai nasc, hoardele asiatice vin peste noi, chinezii umplu Bucureștiul, sate întregi – plângi de mila lor, că au rămas casele goale, românii în genere le plângi de milă, ajungând mai răi decât cerșetorii. În străinătate sunt cotați mai prost decât țiganii. Aici, dacă-î pui să facă ceva nu fac nimic, dar pe unde ajung spală ruiele și mizeria din toate marile metropole ale lumii! Cum mai poți vorbi în acest caz de politicieni, când ei trec cu atâta ușurință peste aceste crime și urgii, când copiii noștri, neamul nostru este pângărit și asuprit, sărăcit și silit să devină cerșetor. Mai poți spune că suntem un neam unit, o națiune încheagată, când toți specialiștii noștri emigrează spre Canada și alte zări, când acolo sunt foarte buni iar acasă nu fac nimic, ci doar aleargă după dolari și o bucată de pâine? Când aici își pierd și copilul, și casa, și familia, și viața lor? Unde sunt convingerile lor religioase, ca să-i lege de acest pământ? S-a ajuns, din nefericire, la o descompunere încheată a neamului nostru, care va avea o consecință extrem de gravă peste 40-50 de ani, când s-ar putea întâmpla ca să nu mai vorbim în limba română, să nu mai avem unde să ne închinăm într-o biserică ortodoxă română în Moldova de astăzi sau oriunde în țară. E o vreme de pustiire a neamului, dar sperăm că Dumnezeu nu ne va lăsa, așa cum nu ne-a lăsat în toate vremurile grele, când Biserica noastră a fost prezentă în mijlocul poporului, când Ștefan cel Mare, Daniil Sihastru, Alexandru cel Bun, Mircea cel Bătrân, uniți cu toți călugării și călugărițele din mănăstiri păstrau tradiția și continuau istoria. Aceștia erau ei politicieni? Înainte de toate erau creștini, care știau să apere valorile ortodoxiei și implicit ale neamului.

Care credeți că ar fi soluția ce ne poate salva de pe buza prăpastiei? Ce ar trebui să facă Biserica în această direcție, chiar și în condițiile în care nu e lăsată să se implice în politică?

Politica ei, dacă se mai poate vorbi de o politică, este să reflecte la ce s-a întâmplat cu poporul evreu la ieșirea din Egipt. Acesta a răătăcit 40 de ani în pustie și până ce nu a rămas nimeni din cei necurați, pe care și Moise abia la zărit cu privirea. Căci toți cei ce au călăuzit împotriva lui Dumnezeu nu mai puteau să intre în pământul Canaanului. Cam așa se va întâmpla și cu noi. Noi vom pieri, bătrânii care am rămas încremențiți în ideile acestea ale unui trecut așa de neguros și vor apărea generațiile acestea de tineri din ce în ce mai curați, mai sănătoși, mai îndrăzneți, ce vor avea o altă minte, mai aproape de Dumnezeu. Ne trebuie însă o familie mai sănătoasă, pentru că aici se va forma viitorul bărbat de stat. Aici se formează geniul, eroul, mucenicul, dar și omul deșert. Familia, împreună cu școala, Biserica împreună cu școala, legătura mai strânsă între religie și știință, între credință și viață, toate acestea, în sfârșit, vor putea, în timp, să ne readucă acolo unde merităm. Calea va fi lungă, poate cât a durat stricăciunea, dar avem șansa restaurării în viitor. Trebuie însă o școală bună, de toate gradele, o școală de elită pentru preoți, care să fie oameni de dăruire, oameni permanent de strajă, mult mai aproape de necazurile enoriașilor, ca să devină într-adevăr ziditori sufletești. Orice viață bună a părintelui este nevoită și abia atunci când va fi lângă oameni se va vorbi de ascultare, de apropierea unuia față de celălalt, de progres.

(extras din "Credința Ortodoxă" - ian. 2001)

Rubrică realizată de ASCOR - Sibiu

Tinerete și înnoire în spiritualitatea ortodoxă

P. Nicolae Tănase - Valea Plopului

Prea cucernice părinte decan, iubiți ascultători din această sală, plină de somități ale culturii teologice și nu numai, și plină de prezența dumneavoastră care, în ultimii 10 ani cel puțin, faceți cea mai puternică lucrare posibilă pentru că ochii și urechile dumneavoastră trag din cei care vorbesc aici, acum sau în alți ani, chiar de la amvonul catedralei, trageți fie enorma experiență a celor ce vorbesc, fie bruma de lucrare, să spunem practică, a celor ce urcă pe acest podium.

Modul în care am fost prezentat dumneavoastră mă obligă, cum de altfel ne obligă și prezența *chipului* lui Dumnezeu în noi. În Cartea I a Sfintei Scripturi, Cartea Facerii, putem citi: „*Să facem om după chipul și asemănarea noastră*”. Și a făcut Dumnezeu om după chipul Lui. Și asemănarea ne-a lăsat pe noi să o câștigăm. Și o câștigăm, pentru că lucrăm la mântuirea noastră, în lupta noastră spre desăvârșire.

Tema așa cum a fost afișată, este o temă pretențioasă. Din multe motive. Cuvântul SPIRITUALITATE este cuvânt adânc, înalt. Noi spunem suflet sau, dacă-l luăm din altă limbă, spunem spirit; spunem spiritualitate, noi oamenii, și ne jucăm cu acești termeni. Și n-a fost o joacă, poate pentru că a ajuns acum o joacă, dar nu pentru toți.

Noi spunem înnoire, și nu ne înnoim, spunem tradiție și nu o mai respectăm. Suntem tineri și nu ne respectăm. Ajungem bătrâni și vrem să devenim tineri, sau dacă suntem înțelepți, îmbătrânim și tot tineri rămânem. Ce să mai cerem noi, nouă, azi. Cum să ne mai prezentăm noi înaintea lui Dumnezeu? Cu cine să ne mai comparăm noi? Cu acela mustrat în pustiu de părintele său duhovnicesc care îl vizita: „Pleacă de aici ca să te poți mântui”. Că, la întrebarea „Cum te afli?”, răspunsul cucernicului a fost minunat: „Așteaptă numai seara, ca să vezi!”. Și într-adevăr, seara a început în bătaia vântului: adierile vântului, susurul trestiiilor. Și a zis ucenicul: „Privește, avă, privește, ascultă, iată, în apusul soarelui, câtă muzică!” Și i-a răspuns avă repede: „*Pleacă de aici, căci cu atâta desfătare n-o să vezi împărăția cerului*”. Iară noi, numai acum 20 de minute în urmă, să ne gândim la câtă desfătare ne-am supus, cu corurile, dar în special cu acesta, ultim, cu cântările acestea. Câtă desfătare, câtă armonie. Urechile noastre au fost bucurate, sufletul nostru a fost mișcat. Vorbim de noi. Să nu vorbim însă de alții, că nu este bine să vorbim de alții, ci doar de noi. De alții care preferă o muzică sau alta, pentru că doresc să se desfete. O falsă desfătare. Cel puțin noi ne-am desfătat cu adevărat.

Sau, ce comparație să mai facem noi, cei de astăzi, care ținem un post așa ușor, așa bogat în mâncăruri, mâncăruri de post, e-adevărat, dar bogat. Cu cine să ne mai

comparăm? Cu acela care a înmuiat pesmetul în apă și părintele său duhovnicesc i-a zis: *"Frate, dacă vrei fiertură, du-te în lume, n-ai ce căuta în pustiu"*.

Înnoirea trebuie făcută „azi, acum, la tinerețe”

Cu cine să ne mai comparăm noi azi? Și atunci, meditănd la tema pe care dumneavoastră Cați fixat-o, și care este o temă pretențioasă, și pe care o tratăm numai cu ajutorul dumneavoastră, numai datorită dragostei dumneavoastră manifestată prin ochi și urechi, ajungem dintr-odată, fără multă filozofie (că asta facem noi, tot filozofăm, și am tot pierdut din ceea ce era esențial), ajungem la concluzia că trebuie să trăim intens tinerețea, pentru că în tinerețe este baza, și vrem să ne pregătim un moment al bătrâneților când Dumnezeu va primi și neputințele noastre.

Să ne închipuim o bătrână de 93 de ani, care are dureri de mijloc, că toată viața ei a ostenit pe ogor și a crescut 7-8 copii și 20 de nepoți, care nu mai poate face metanii, care n-a mâncat la timp, are și ulcer, care nici n-a știut carte și nici n-a citit, s-a rugat în duh și adevăr cum a reușit ea, care nici măcar nu mai aude că i-ar mai citi un nepot sau altul. Ce mai face ea? Aproape nimic. Ce este ea? Este tărâtă. Și dacă a dat lui Dumnezeu **făina tinereților** ei, Dumnezeu îi va primi acum și **tărâța bătrâneților** ei. Și atunci noi spunem că în viața bisericii, nu în biserică, ci în viața bisericii, există înnoire, pentru că la ora actuală, tinerii formează speranța acestui nucleu ce a mai rămas din ceea ce ar fi putut să fie. Și prezența dumneavoastră aici arată lucrul acesta. Nu facem de-ajuns. Dumnezeu ne primește ceea ce facem. Nu ne simplificăm viața, ci ne-o complicăm. Aseară, la Craiova, tinerii de acolo m-au pus să vorbesc tocmai despre lucrul acesta. Și am vorbit acolo de faptul că, în loc să ne simplificăm, ne complicăm viața. Ca tineri ne complicăm, ca vârstnici ne complicăm, și în felul acesta, diavolul a biruit. Diavolul nu ne spune niciodată nu te spovedi, nu e bine să te pocăiești. El spune: e bine să te pocăiești, și să te întorci și când te hotărăști, el îți suflă la ureche un singur cuvânt, și anume "Măine!". Cum i-a sâsăit șarpele la urechile Evei "Mănâncă". Îndeamnă. Cum a cedat Adam în Rai, și prin el și noi, că și noi suntem la fel. Și nu îi condamnăm pe părinții noștri. Tot așa sâsăie și la urechea noastră diavolul: "Da, foarte bine te-ai gândit, e bine să pui început bun, începi de mâine. Măine!". Or, mâine nu ne aparține, decât azi. Și nici toată ziua de azi nu ne aparține, ci ne aparține doar "Acum", "Momentul acesta".

Și atunci nu putem vorbi de înnoire mâine, ci doar de o înnoire azi. Și putem vorbi de un post, de o rugăciune în duh și adevăr, cum accentuează Mântuitorul Hristos; ortodoxia înțelege bine ce înseamnă asta. Acum, la tinerețe. Nu pentru că la bătrânețe Dumnezeu nu mai primește, ci pentru faptul că acum putem să dăm, acum putem să facem metanii, acum putem să ținem post aspru, acum putem să citim. Acum putem să ne documentăm, nemaiăsându-ne pradă informațiilor, ci documentându-ne despre adevărurile de credință, despre ce înseamnă viața noastră și care este sensul ei.

Așadar dacă dorim să înnoim viața noastră, atunci trebuie să o facem de la tinerețe. Și dacă cumva ne-a trecut timpul, trebuie să insistăm pentru că încă mai suntem tineri. Este adevărat, mai există tineri îmbătrâniți și există bătrâni tineri. Fiecare cum a fost atent să se păstreze. De aceea venim în fața dumneavoastră cu lucruri cunoscute, cu lucruri spuse în același fel sau altfel, însă îndemnul rămâne același. Să privim la om. Omul rămâne în pântecul mamei sale puțin mai mult de 9 luni. Omul se naște, crește. Are pruncie, copilărie, apoi are adolescență, tinerețe, apoi devine adult, apoi bătrân. Parcă ar fi **vița de vie și rodul ei**. Comparația este făcută de Sfinții Părinți ai Bisericii noastre și este cea mai potrivită. Greu, abia în al III-lea, vița de vie dă puțin rod, nu mult; dar în acești 3 ani, trebuie să-ți dai mult interes (să sapi, să îngrijești de ea), altfel nici în al III-lea an nu dă rod. E drept, ține apoi rodul mult timp. Rutucul de vie este solid și poate fi tăiat și

regenerează. Multă muncă, nu ca la alte plante roditoare, multă muncă până iese **strugurele**. Și la un moment dat, strugurele este **aguridă**. De aceea și comparația biblică: părinții au mâncat aguridă și copiii li s-au strepezit dinții. Dar din aguridă, cu soare, cu lumină, cu puterea lui Dumnezeu se coace strugurele, îl culegem, îl sfărâmăm, îl punem bine la teasc și scoatem **mustul**. Mustul dulce al copilăriei noastre. Și trecem, și gustăm, ne place, repetăm asta, zilele trec, după aceea vine un moment în care trebuie să fim puțin atenți, pentru că mustul se transformă în ceva care devine periculos: **tulburelul**, adică tinerețea vieții noastre. Să privim un tânăr, că este exact așa. Dar după aceea, începe așezarea. Să privim pe mai departe tânărul ce a început să se așeze. Sedimentarea, i se pare lui că are loc la 16-17 ani, apoi din nou la 18-20, apoi la 23-24 ani. Și într-adevăr, **vinul s-a liniștit**, la-am tras o dată, încă o dată. Unele din icoanele noastre prezintă culmea vieții de la 28 la 33 de ani. Într-adevăr, tânărul se așează, apoi vine omul adult. Și de ce **vinul se învechește**, adică omul îmbătrânește, de aceea este mai bun. Și dacă cumva descoperim vin de 50-60 de ani, îngropat pe undeva prin beci sau grădină, bucuria noastră e deplină. Ne desfătăm fie bându-l, fie îl vindem la preț mare, pentru că are valoare mare.

De aicea și poporul a venit și a zis: "*cine nu are un bătrân să-l cumpere*". Pentru că fără de sfat, zadarnic noi lucrăm. Ori sfatul poate să vină numai de la un bătrân (cu experiență), nu de la un îmbătrânit. Să dăm exemplu pe Sf. Elefterie: nu este de ajuns să constatăm că, la 18 ani, el ajunsese episcop. Bineînțeles că la 18 ani, pe Sf. Elefterie l-a considerat Biserica și îl considerăm și noi, un bătrân sfătos. De ce? Pentru că a înțeles să trăiască viața lui intens. Și rânduielile noastre bisericești nu prea ne dau voie să devenim preoți așa, la orice vârstă, și nici duhovnic la orice vârstă. Organizarea Bisericii Ortodoxe Române este puțin mai largă, și poate prin asta a salvat mult rânduielile Patriarhului Iustinian, care a făcut altceva. A înțeles zona în care noi trăim, felul în care credincioșii percep liturgia, spovedania, legătura cu preotul paroh, etc.

Nu biserica trebuie înnoită ci trăirea noastră în biserică

Tinerețea este frumoasă. Și cântările laice elogiază tinerețea. Sfânta Scriptură ne sfătuiește să fim atenți. Problema tinerilor în România, la ora actuală, este într-adevăr o problemă de câțiva ani încoace. S-au întâmplat multe lucruri cu tinerii din '90 încoace, că tot facem referire la momentele de după 1989. Și facem referire pentru că într-adevăr a fost o cotitură. Am schimbat multe, am câștigat multe, am pierdut și mai multe, inclusiv ceea ce în tema de azi se numește *spiritualitate*. S-au întâmplat multe atunci. Tinerii noștri au luat-o razna, în 1990, au alergat pe stadioane, au ascultat predicile unora sau altora cu pretenții de evanghelizatori, veniți de peste ocean. Unii au alunecat în curente asiatice, unii s-au afundat în mocirla practicilor YOGA, a satanismului din această practică. Biserica noastră nu a fost pregătită, oprimată fiind atâția ani, n-a fost pregătită să facă față foamei tineretului. După vreo 2 ani însă, tineretul și-a revenit, a început să guste din comorile hrănitoare ale ortodoxiei. Au început să caute duhovnicii prin adâncurile pădurilor, prin mănăstirile noastre putrede de istorie. Au asaltat seminariile, institutele. Unii profesori au înțeles să mențină o tradiție de cultură teologică de veacuri. Și iată acum, la conferințe, nu numai cu teologi, ci și studenți de la facultățile de matematică, de medicină și alte specialități, pentru că ei au înțeles ce este biserica neamului nostru românesc, Biserica Ortodoxă.

Unii au alunecat în satanismul muzicii rock, alții au încercat să reziste, unii au făcut confuzie în căminele facultăților, după aceea și-au mai revenit. Preoții și asociațiile care au luat naștere și care deocamdată, au făcut o lucrare bună, LITCO, ASCOR și altele, au ținut sus. Ne confruntăm acum însă cu un nou val, din nou tinerii sunt dezorientați (Când spunem asta, desigur nu ne referim la dumneavoastră și nici la alții care sunt veșnic cu gândul la rugăciune. Ne referim la alt procent în afară de cei 4,3% cât sunt în bisericile

din România, duminica la liturghie. S-a cerut voie să se facă o statistică și nu s-a dat învoire, dar în mare știm: 4,3% din ortodocși, duminica, sunt la biserică la liturghie. Puțini, dar sunt). Mă refer la *înnoirea în viața bisericii*, de care am făcut caz și facem, pentru că trebuie să facem. Biserica nu trebuie înnoită, dar viața bisericească, da. *Trăirea noastră trebuie înnoită*.

Nu mai sunt vremurile acelea când cu aparatul foto fotografiam Crezul, îl multiplicam în 20 de bucăți și dădeam așa, pe la cine credeam noi, pentru că nu era voie să faci așa ceva. S-au schimbat vremurile. Acum le scoatem pe imprimantă și, în câteva minute, putem împrăști câteva sute. Nu vorbesc de tipografiile care fac 10.000-50.000 de ziare pe oră. Avem niște condiții teribile. S-au schimbat vremurile, este adevărat. Lucrăm altfel. În rest, nu s-a schimbat nimic.

Decența nu s-a schimbat. Moralitatea, la fel. Putem cel mult să ne documentăm pe calculator care este echilibrul mondial al decenței, în îmbrăcăminte, să zicem. Putem să aflăm date precise despre câți oameni mor de foame pe oră, pe zi, pe minut, în care zone ale globului foamea este mai puternică, unde seceră mai mulți copii, unde războaiele sunt mai puternice, asta putem afla repede pentru că trăim alte vremuri. În rest, însă, la fel, toate au rămas la fel.

„Împărate Ceres” a rămas la fel, „Tatăl nostru” a rămas la fel, „Crezul” și „Liturghia” la fel. Metaniile le facem tot la fel. Postul, e drept, s-a schimbat, nu mai mâncăm miez de nucă pisat cu pâine, acum ne ducem la piață și cumpărăm portocale, banane, le amestecăm, punem zahăr și facem o salată de fructe. Adică, o dezmiardare teribilă. S-au schimbat vremurile. Dumnezeu ne va primi nouă și acest post. Din păcate, am greșit în alte părți. Ne-am chimizat de tot, am folosit aparatură cu care ne-am iradiat, etc. Avem probleme. S-au schimbat vremurile. În rest nu, am rămas aceiași.

Sentimentele noastre nu s-au schimbat. Tot așa ne manifestăm. Tot așa ținem cont de hipofiză, de tiroidă, înțelegem substanțele chimice existente și lăsate de Dumnezeu în corpul nostru, băieții se îndrăgostesc de fete ca de veacuri, fetele răspund acestei chemări, care este consfințită de Dumnezeu, ca de veacuri. Numai o modalitate de lucru, de acces la felul în care e ar trebui să înțelegem viața, da, s-a îmbunătățit. În rest, nu.

„Înnoirea” vieții sexuale. Avortul

Să se s-a mai schimbat? Copiii acum sunt omorâți (și am ajuns la 11 milioane în 10 ani). Vă spun toate acestea, ca în final să stabilem împreună dacă avem de-a face cu o înnoire sau nu. Până acum știam că avorturile după 1990 se fac în clinică (puține femei au mai practicat această crimă acasă și cu mijloace empirice, și multe au murit). Apoi am aflat un lucru *nou*: se fac și în cabinete particulare; adică medicii acceptă la ei în casă să se producă crimele. Nu mai invocă cum că sunt siliți, nu sunt siliți... și omoară. După aceea am aflat alt lucru *nou*, că întrucât sunt suprasolicitați, un medic și-a luat 3-4 anesteziști buni și au început să facă avorturi în serie, 10-12 paturi într-un salon mare, anesteziere din 10 în 10 minute și avorturi în serie. Să ne închipuim dacă neamul celui medic mai are vreun viitor.

Însă nu are rost să îi facem socoteala neamului lui, că și așa nu mai avem noi nici un fel de viitor, noi, neamul românesc, întregul neam, și nu are rost să îi mai facem lui socotelile, pentru că și noi înțotăm în sânge până la brâu (zic până la brâu, pentru că asta înseamnă jumătate de corp, și pentru că 11 milioane înseamnă jumătate din populația actuală a țării). Hitler a omorât „puțini”, cam 600.000, din care mulți erau botezați. Noi am făcut de 20 de ori mai mult rău decât el. 11 milioane de suflete nu se află nici în Rai, că au fost nebotezați, nici în Iad, pentru că nu au făcut nimic rău. Sunt cazuri când bărbații sunt mai vinovați decât femeile. Pentru că ei nu asigură condițiile, ambianța necesară ca o femeie să conceapă, să nască, să crească, să educe, să aibă satisfacția acestei chemări împlinite.

Noi știam că femeile fac avorturi, 1, 2, 9, 12, 24, 32 de avorturi, sau știam că nu face.

Pentru că la întrebarea “câte avorturi ai făcut?” răspunsul era “nici unul”, unul sau o cifră. În funcție de aceasta și de împrejurări, încercam să recuperăm ceva, să îndreptăm, să vindecăm. Și de multe ori reușeam, dacă persoana înțelegea că trebuie să pună alt copil în loc.

Să vedeți până unde a mers înnoirea, falsa înnoire. Probabil că în curând avorturile nu o să se mai facă deloc în clinici. Acum însă, *avorturile se fac și în biserică!* Nu Biserica cu “B” mare (comunitatea de credincioși care formăm Biserica). Nu, m-am referit la biserica de zid, la locașul sfânt, unde se face Sfânta Liturghie și celelalte slujbe, unde ne botezăm, și de unde plecăm pe drumul spre cimitir. Este posibil că multe avorturi s-au făcut tocmai în momentul în care femeia cu pomelnicul și cu lumânarea s-a prezentat la Sfântul Altar. Și preotul i-a primit lumânarea și pomelnicul ei, jertfa ei, unde spunea necazul ei și înșiruirea numelor de botez, pentru ca Dumnezeu să rânduiască pace, liniște, spor în lucrare și câte cerem noi într-un pomelnic. Este posibil ca atunci, sau poate că la “Tatăl nostru”, poate la momentul sfințirii darurilor, poate că la intrarea în biserică, sau poate la ieșire. Nu știm. Dar că la orice oră acest lucru s-a putut întâmpla, știm sigur. Și ați înțeles că este vorba de *moartea copilului între a 14-a și a 21-a zi*. Și lucrul acesta se întâmplă în două feluri: folosindu-se mijloace contraceptive mecanice sau mijloace contraceptive chimice. În ambele situații, copilul moare între a 14-a și a 21-a zi. Nu știm. Și pentru că nu știm când rămâne gravidă, pentru că nu știm când toxicitatea creată produce avortul, atunci ne ducem cu mintea că lucrul acesta se poate întâmpla și în biserică. Și, fără precedent până acum, preoții vor fi puși în următoarea situație: să nu poată să hotărască dacă să împărtășească sau nu o femeie care a folosit steriletul și celelalte mijloace contraceptive, nici pe patul morții. Preoții vor fi într-o mare dilemă. Pentru că la întrebarea “Ai ucis?”, răspunsul va fi “Nu”, la întrebarea “Ai folosit mijloace contraceptive” răspunsul va fi “Da”. Dacă va fi DA, atunci tu nu știi, o fi omorât sau n-o fi omorât. Specialiști ar putea spune că, de fapt, medicamentul contraceptiv împiedică ovulația, și povești din acestea. Contraceptivele sunt avortive.

Copiii neavortați îi vindem la bap̃tistii americani

Noi credem că viața noastră, în halul acesta, nu mai poate fi înnoită. Tineretea trebuie să preia ceva care a trecut, și să înnoiască. Fără să umblăm nici la dogme, nici la Scriptură, nici la Sfânta Tradiție. Nu. Trebuie să înnoim? Ce să înnoim? Asta este cel mai puternic păcat care bânuie acum. Al doilea păcat este că mai mult de 85% din adopții se fac în afara țării. Și asta se face cu voia poporului român, care a votat, a ales niște parlamentari, care la rândul lor au născocit, au acceptat, au votat, au promulgat după aceea, prin președinte, o ordonanță cu nr. 26 care dă voie să scăpăm de români, de cei tineri, adică de copii. Și închipuiți-vă, sunt 16.000 de copii pe an care pleacă în afară. Și 4.000 care rămân adoptați în țară. Cam acesta este procentul. Este enorm. Cine dă voie, cine are dreptul să condamne românul să devină să devină american? Cine? Nimeni în România nu poate să își aroge acest drept. Și să mergem mai departe. Cine ne dă voie să îl transformăm în baptist? Cine? Sau altă sectă? Ziarele mai vorbesc și altele, dar noi vorbim de aspectul oficial. Dacă nu vă pricepeți, să vă spunem noi care ne pricepem că actele pregătitoare și necesare în final adopției internaționale costă cam 200-300\$. Adică pașaport, analize medicale și fișă antropologică (se măsoară și lungimea nasului, mărimea nărilor, lungimea dinților, lobul urechii, tot). Pentru un copil, sunt necesare aceste trei acte și ele costă 2-300 de dolari. Până la 50.000 \$ unde sunt banii? 50.000\$ înseamnă un miliard. Are poporul român viitor dacă își vinde copiii, cu un miliard copilul?

Și atunci noi trebuie să alegem. Ori facem ceva (ori ne îndreptăm), ori lăsăm și conferințe la o parte, și biserică și tot, pentru că nu mai are nici un rost. Liturghia, care este cununa cultului divin public, trăirea aievea a jertfei, morții, învierii și înălțării Mântuitorului Iisus Hristos, cum ne este ea nouă altfel decât spre osândă? Dacă noi nu facem nimic. Mai

ieșim în stradă sau cel puțin ieșim la colț și mai vorbim ceva, ne enervăm. Dacă suntem mai spurcați la gură, înjurăm. În rest, nu ne manifestăm în nici un fel. Se chiuretează copii: nu ne manifestăm. Se vând copii: nimeni nu zice nimic, pe nimeni nu interesează, de la vladică la opincă, pe nimeni. Nici pe creștinii ortodocși, nici pe creștinii neortodocși. Nici pe creștinii buni, nici pe creștinii mai puțin buni. Nici pe intelectuali, nici pe țărani. Într-adevăr, situația economică ne-a adus în halul acesta. Ne ocupăm de mâncare și de mica noastră existență.

Știu, au venit mulți aici. Aici dumneavoastră ați învățat cuvinte înălțătoare despre rugăciunea minții, despre trăirea adâncă, duhovnicească. Știu că puneți întrebări. Vi se răspunde la un anumit nivel, în funcție de temă, de profesori universitari, doctori în teologie, fie de un trăitor dintr-o mănăstire. Da, toate bune și la locul lor. Dar la ce folos?! Luați cărți de duhovnicie și citiți, spovediți-vă, restul nu mai are sens. Părăsiți facultățile, dacă sunteți înțelepți. Sau, rămâneți în facultăți și în paralel faceți ceva să schimbăm viața noastră.

Dacă ne ducem la medicul ginecolog criminal (care tot chiuretează) ne dă afară, sora șefă nu vrea să botezăm decât 2 copii din 12. "Păi de ce, doamnă? Uitați, am venit cu nașii, nu sunt așa bogați, au cumpărat și ei lumânare și pânză albă, și puțină îmbrăcăminte". "N-aveți voie, părinte, să le dați un nume". Să nu te iei de păr și să o iei pe scări?!. Am ajuns, în țara mea, să nu am dreptul să le dau un nume. Dar pentru că nu mai sunt copil, m-am abținut și am continuat discuția. „De ce, doamnă?” „Pentru că a fost prima condiție pusă de bapțiștii americani: nebotezarea lor în vederea înfierii”. Iată: copiii noștri, nebotezați, special nebotezați, în afară.

Concluzia mea este aceasta: dacă nu vrem să înnoim viața noastră în sensul în care Hristos ne-a trasat aceste porunci, această rânduială, care vine din lăuntrul nostru în afară ("Fericiți cei săraci cu duhul", "Fericiți făcătorii de pace", "Fericiți cei milostivi"), atunci suntem pierduți. Cred că de la Sibiu poate să înceapă această trezire. Poate să înceapă. Dumneavoastră știți de ce Sf. Vasile cel Mare este numit primul care a făcut spitale? Pentru că n-a mai făcut nici unul în vremea lui. La ora actuală știți de ce se cunoaște numele meu? Din cauza dumneavoastră care nu faceți de 10.000 de ori mai mult. Ce înseamnă 167 de copii (atâți avem la Valea Plopului; 169, de aseară începând)? Ce înseamnă? Comparați cu numărul imens, al celor ce pleacă în afară, care zac în morminte, care acum se organizează în canal, unde dorm. N-aveți idee ce ordine desăvârșită este în canal. Să nu credeți că în canal este aiureală. Sunt într-adevăr copii nepieptănați, nespălați, cu păduchi. Asta da. Dar acolo e ordine pentru că dacă nu e ordine, nu ai loc. Pentru că acolo este frig, și se aleg locurile călduroase. Și astea sunt micuțe, și atunci, fiecare este ordonat. N-aveți idee, nici n-ar trebui să aveți dacă rezolvam problema la suprafață. Și atunci, venim și spunem: ce înseamnă asta, că sunt vestit în toată țara? Pentru ce sunt vestit? Pentru 167 de copii. Bine. Ce este asta? Este nimic.

Preotul și-a uitat chemarea de proroc. Credinciosul și-a uitat misiunea socială

Osă spuneți că de ce nu fac și ceilalți preoți? Sunt vreo 10-12 preoți care fac, și încă facultativ. Dar ce-i cu preoții, ce avem noi cu ei? Preoții sunt rânduiți pentru liturghie, spovedanie, sfeștanie, predică, cateheză, etc. De ce nu faceți dumneavoastră, că dumneavoastră aveți chemarea asta, nu preotul? *Preotul are 3 chemări: de a conduce, de a sfîinți, și de a prooroci.* Preotul nu e de vină că nu face asistență socială. El are o altă vină, pentru că a uitat chemarea de proroc. Conduce preotul? Conduce. Sfîințește? Sfîințește. Și cum rămâne cu chemarea de proroc? Zero! Unde mai auziți dumneavoastră de preoți care țipă, urlă, care folosesc „bisturiul”. Unde mai vedeți preoți ca Sfântul Ioan Botezătorul, ca Isaia? Unde? Aproape nicăieri. De ce? Pentru că preotul dorește să se facă plăcut credincioșilor. Asta este lupta lui permanentă! Să fie punctual la slujbă. Îl

cheamă acasă, să fie punctual. Cântă frumos, face slujba complet. Cui? Familiei care îl cheamă. La spovedanie este răbdător, ascultă. Și atât. Nici un preot nu mai urlă, nu mai țipă împotriva imoralității. Asta este problema preoților. Problema dumneavoastră a credincioșilor, este să vă implicați și social. Pentru că altfel zboară copiii peste hotare, și neamurile Europei și ale lumii își regenerează ființa cu noi. Pentru că noi n-am fost ca ei. Noi nu ne-am jucat cu viața. Noi am trăit intens viața noastră. Și avem o sănătate genetică apreciată. De ce nu iau ei copii și de la bulgari? De ce nu iau ei copii din alte țări care au prea mulți!? Am fost într-o țară din Africa și am văzut copii de 3-4 ani cu burți imense, din cauza hranei (care era doar apă și griș; atât: apă-griș). Mai mult de 1000 de copii pe 2000 m². Ghetouri întregi de copii. De ce nu iau copii de acolo? Pentru că nu există popor mai sănătos genetic ca poporul nostru. Și poporul nostru a devenit inconștient. Și în această inconștiență, noi tot pierdem, pierdem.

„Luați copiii creștin-ortodocși. Aveți 6 copii, luați încă 2. Aveți 8, mai luați 4. Aveți 1, luați 5 copii. Repede”. Acesta este îndemnul Bisericii către creștinii ortodocși. „Luați copiii, goliți maternitățile de copiii abandonati, goliți spitalele, creșele, centrele de plasament. Goliți-le repede”. Aceasta este singura scăpare. Mergeți cu soțiile la medic, la specialist, cu anestezie, să le scoată steriletul. Asta e scăparea. Duceți-vă și luați-i tot teancul de anticoncepționale și dați-le foc. Asta este scăparea, alta nu mai este. Blocăm clinica și gata: „Nu se mai fac avorturi, nu mai înghițim pastile ucigătoare, nu mai exportăm copii”, nu mai facem nimic din astea.

Conform legii, după 3 luni, un copil care pleacă în afară poate să se întoarcă înapoi pentru că nu s-a adaptat climei (și mentalității, familiei, etc, dar climei în special). Se întoarce înapoi. Interesant! Un american dă între 16.000 și 50.000\$ cum v-am spus, cu fișă antropologică, cu studiul, și se întoarce copilul. Și banii înapoi nu-i mai ia! 50.000\$ să știți că nu este o cifră mică nici pentru un american. Pentru noi este imensă, dar și pentru el. Să strângi suma asta din economii îți ia vreo 4 ani. Și banii ăștia, americanul nu-i mai ia înapoi, nici nu-i mai cere, nici nu ia alt copil. Ce au observat infirmierele? Că acel copil (întors înapoi) are o altă culoare a pielii! Și li se dă explicația că așa a fost în țara aia: soarele l-a ars. Nu seamănă. Și concluzia este că *s-a întors alt copil înapoi!* Și am umblat o lună și jumătate, ba la unul, ba la altul. Am nimerit și în gura lupului, adică unde nu trebuia, am nimerit la un birou al Comunității Europene, la București. Am crezut că lămuresc repede treaba. Nu trebuia să mă duc tocmai acolo. Până la urmă am aflat: pentru noi, un copil handicapat fizic sau psihic este un om. Pentru C.E. (Comunitatea Europeană) noi suntem considerați groapă de gunoi și la capitolul “copii handicapați”. Și am aflat că standardele europene nu permit un număr mai mare de ... de copii handicapați nerecuperați. Și nebunii iau copii sănătoși și returnează pe aceleași acte (!), acești copii handicapați, pe care îi ducem la centrele psihiatrice, și acolo urmează să îngrijim noi românii de ei. Nu ne pare rău că grijim de ei. Problema este să grijim de copiii noștri. Și, să ni-i aducă și pe ăștia, zic.

Auziți, românilor, ce se întâmplă în țara noastră!? Și atunci, iarăși zic, să ne împărtășim, de Florii și de Paști, și a doua zi de Paști, și a treia zi. Să ne împărtășim și gata! [n.red.: ușor ironic]. Să ne împărtășim cu Hristos, când Hristos este exportat. Că așa zice: „Cine primește un copil, pe Mine mă primește”. Va să zică ăștia suntem. Atunci am această nădejde, de la dumneavoastră, că m-ați chemat aici ca să sesizați și acest aspect, că dacă nu ne revenim, murim. Murim și ca popor, și ca țară, și ca nație, ca manifestare a Ortodoxiei. Murim de tot.

Uitați dumneavoastră câte cărți esențiale, cărți de duhovnicie, cărți care înainte vreme, se procura cu 10.000 de lei (salariul era de 1500 lei), ca să se pună la îndemâna profesorilor de teologie, să aibă acces la izvoare. Aproape avem toate izvoarele acum, și traduse. S-ai tipărit în general cărți bune. Observați că pe linia asta suntem lăsați în pace

(dar nu prea mai citim, că nu mai este timp), iar pe linia cealaltă suntem măcinați.

Acestea sunt cuvintele care le-am avut de spus. Știi că am început prost și am terminat și mai prost. Știi că nu v-am captat bunăvoința, dar știi că am tras și eu, cât am putut, de această funie agățată de o sirenă care trebuie să urle continuu. O să facă asociația noastră (se numește "PRO-VITA pentru născuți și nenăscuți"), și asociația pe care o conduce părintele Ilie Moldovan și altele de acest tip, o să facem acum un memoriu către Sfântul Sinod ca să ordone, să poruncească, pentru că are această putere, să se tragă clopotele încontinuu. Până când se oprește și măcelul ăsta și exportul de copii, și exportul de inteligență. Că ne iau ăștia tinerii pe nimic. Te și miri: cum adică, cu 120\$ poți să faci o excursie în SUA, de documentare!? Interesant acest lucru. Ia uite, care mai de care. A, nu mai sunt locuri? Urmează a doua serie. Și din 40 de plecați, se mai întorc 28. 12 unde sunt? Nu s-au mai întors. Păi or fi fost omorâți pe acolo? Nu, că au lăsat scris: "Ne pare rău, nu ne mai întorcem. Am fost cumpărați". Au fost cumpărate inteligențele noastre, formate în învățământul de sub comunism, dar învățământ care, nu numai teologii dar și ceilalți au mers bine, cu toate problemele. Asta e conștiința mea, c-am tras puțin [clopotele]. Mergeți și dumneavoastră acasă, spuneți și azi, și mâine și mereu, trageți și dumneavoastră aceste semnale de alarmă, care dacă sunt luate în seamă, noi vom rezista în continuare ca neam, ca limbă, ca biserică și vom dovedi că conștiința noastră nu este adormită. Amin.

Suntem pregătiți (manipulați) ca să ne autodistrugem!

Pr. prof. dr. Ilie Moldovan: Lucrurile pe care le-ați auzit și le-am auzit sunt fără comentarii. Așa le socotesc eu. Nici nu fac o completare, dar țin să vă aduc la cunoștință și alte lucruri în sensul în care le-ați auzit. Funcționează în Sibiu, potrivit unui program pilot, o instruire a unor profesori, se pare de „elită”, punerea în practică a unui program ce urmărește ca această tendință a noastră de sinucidere să pătrundă și în școală, ea aflându-se până acum în folclorul conjugal. Și anume, știți că planificarea familiei, cum a ținut să precizeze părintele Tănase, nu este altceva decât o oficiină ucigătoare de prunci. Așa zisele mijloace de contracepție nu sunt doar contraceptive, ci sunt în mod categoric contragestive. Și să știți de la mine: suntem puși într-un scenariu de dispariție a noastră. Țăsta e adevărul. Dacă chiar doriți lucrul acesta, o să ne mai întâlnim și vă pun documentele în mână. Cu ce se face această dispariție a noastră? Cu noi înșine. Noi suntem aceia care ne tăiem craca de sub picioare, în sensul cel mai dramatic posibil. Și asta se întâmplă cu organizarea așa-zisei planificări a familiei (și folosirii mijloacelor de care ați auzit). Numai că această planificare a familiei trece de la pactul social al grupării familiei, trece în școală. Copiii noștri, mă refer la cei din învățământul preuniversitar, sunt deja programați și se fac cursuri de așa zisă educație sexuală. Iar educația sexuală face ceea ce se spune mai pe larg în hârtiile pe care le am în mână (din care vă voi citi ceva, la întâmplare), pentru Sibiu, Mureș și Mehedinți, eocamdată. Dar lucrul a pătruns oficial în școală. Ce se urmărește cu instruirea acestor profesori, sau educatori, care au o misiune și care urmăresc cu o tactică de-a dreptul diabolică, acțiunea aceasta de desființare a noastră ca neam pe pământ. Vă spun doar 2 puncte de aici:

Educația sexuală: 1. *Pregătirea profesorilor pentru a deveni educatori sex.* 2. *Pregătirea elevilor pentru a deveni educatori în pereche.* Rușine este și a face și a analiza expresiile pe care dumneavoastră le-ați auzit. Și lucrurile se petrec cu noi. Vreți mărturie? Probabil că și aici, în sală, se găsesc cei care pot să ateste lucruri pe care eu vi le spun. Nu vă pot produce fioul acela pe care vi l-a stămit părintele Tănase, expunându-ne o situație pe viu, cu tot dramatismul ei, dar și cu toată răspunderea noastră, a tuturor. (Sibiu, 20.04.2000)

(în volumul următor vom publica răspunsurile la întrebări)

Mijloace anticoncepționale

Efecte secundare fatale

despre care nu se vorbește.

Un bilanț critic din punctul de vedere al unui ginecolog

Dr. med. Rudolf Ehmann,

Medic primar ginecologie/obstetrică la spitalul cantonal Stans, Elveția, CH - 6370.

În colaborare cu *Otto Döpper.*

(3)

(Articolul de mai jos este textul lărgit și revăzut al conferinței susținute de dr. Ehmann pe 22.09.1990 la Dresda, la Congresul internațional „World Federation of Doctors Who Respect Human Life”)

IV. BILANȚUL CONTRACEPȚIEI ȘI URMĂRILOR EI

Ce datorăm contracepției din ultimii 30 de ani?

1. Contracepția modernă a făcut posibil un libertinaj al sexualității fără frâne, în sensul rupturii dintre sexualitate și procreare. Sexualitatea a devenit bunul de consum numărul 1 și a găsit locul în afara comunității maritale în urma unei eliberări juridice a pornografiei impusă și intenționată politic. Consecința directă a fost că vârsta primelor contacte sexuale la tineri a coborât drastic.

2. Avortul nu a putut fi îndiguit prin contracepție, frecvența lui a crescut tocmai în țările cu mai mare acceptare a anticoncepționalelor. A devenit și este necesar ca mijloc de anulare a cazurilor de eșec în folosirea anticoncepționalelor. Datorită faptului că acceptarea inhibitorilor de ovulație și a spiralei este relativ scăzută chiar și în țările industriale, nici după 30 de ani nu se poate aștepta o îmbunătățire a situației, în sensul evitării avortului prin anticoncepționale. Astfel încât deviza „*mai bine să previi decât să avortezi*” devine tot mai evident o minciună.

3. Distrugerea fundamentelor morale ale lumii occidentale, mai ales ale țărilor creștine, datorită revoluției sexuale și instituționalizării avortului, mijlocul de planificare familială cel mai des folosit în acest timp (conform OMS, circa 50 de milioane de avorturi pe an). Prin toate acestea s-a realizat mai ales nimicirea moralei tinerilor.

4. Creșterea bolilor transmise pe cale sexuală (STD - Sexual Transmitted Diseases) prin libertinajul sexual, mai ales a anexitelor. Urmarea acestei situații este numărul sporit de sarcini tubare și sterilității de origine tubară.

Astfel s-a creat terenul pentru medicina de reproducere artificială de tip IVF/ET și prin aceasta ruptura între procreare și sexualitate. Demn de subliniat este faptul că, printre altele, însăși medicina este cea care prin practica ei oferă acest substrat favorizant (întrucât administrează medicația anticoncepțională). Astfel se închide un mare cerc vicios.

Extinderea SIDA ca cea mai periculoasă formă de boală cu transmitere sexuală. Este posibil ca inhibitorii de ovulație ca atare să fi contribuit direct la extinderea SIDA: favorizarea mutațiilor virotice maligne, facilitarea producerii de infecții și favorizarea izbucnirii bolii datorită slăbirii apărării imunitare consecutivă tratamentului cu steroizi.

5. Alte efecte secundare devastatoare din punct de vedere medical, printre altele și

datorită IO (inhibitori) și IUD (spirală).

6. Masive implozii demografice în țările industriale care au devenit populații muribunde. Ca urmare, masive imigrații de oameni din Lumea a treia pentru a se putea garanta standardul de viață al națiunilor industrializate. Odată cu aceasta pericolul de decădere și marginalizare mai ales a culturii creștine.

7. Nici un fel de limitare a creșterii demografice în lumea a treia, pentru că acolo nu pot penetra nici inhibitorii de ovulație, nici spirala, nici sterilizarea.

8. Întrucât contracepția modernă datorită efectelor secundare și cotei de eșecuri nu oferă satisfacție, se caută metode de planificare familială noi și mai bune („perfecte”). În prezent, acestea se prezintă sub forma RU 486 (progesteron antagonist) și Epostane (inhibitor al sintezei progesteronului), în combinație cu prostaglandina. Acestea permit avortul pe cale medicamentoasă și în faze înaintate ale sarcinii și pot înlocui în mare măsură avortul chirurgical, în multe privințe o intervenție incomodă sau împovăraătoare.

În continuare, vaccinarea anti-baby (Anti-HCG-inocular) care va apărea curând în calitate de adaos suplimentar, tot un mijloc de avort timpuriu. Cu aceasta, uciderea perfecționată a copiilor nenăscuți își continuă drumul „tot mai triumfal” în societatea noastră, cu urmarea directă a unui veritabil holocaust al nenăscuților. Se poate spune că marea tragedie a sfârșitului de veac este sărăcirea în vieți omenești, care ar fi trebuit să-și facă mai târziu datoria și au fost împiedicate de la aceasta.

În ciuda acestor catastrofale realități, care este imposibil să fi rămas ascunse (sau necunoscute) anumitor cercuri conducătoare, această evoluție nu este stăvilită. Dimpotrivă, ea își continuă cu precizie și cu o accelerație de necrezut cursa spre abis...

Dezvoltarea contracepției artificiale cu toate urmările amintite confirmă adevărul profeticeii enciclice „Humane Vitae” a papei Paul VI emisă în 1968: Ea avea dreptate, are dreptate și va avea dreptate.

Personal, am convingerea că, din faptele prezentate, orice om rațional va trage concluzia că învățătura Bisericii nu trebuie privită sau simțită ca o povară sau acuză sau chiar ca o șicană pentru oameni, ci servind binele lor. Ea îndreptățește la o adâncă încredere în călăuzirea de către Biserică.

Rezolvarea mai mult decât încălcitei situații prezente nu poate consta în dezvoltarea unor anticoncepționale mai eficiente și mai sigure — chiar dacă ar acționa prin împiedicare și nu abortiv —, ci prin îngrădirea libertinajului sexual. Trebuie creată o nouă înțelegere a sexualității. În acest sens se exprimă chiar și atât de liberal-gânditorii editori de la Obstretical & Gynecological Survey [6]:

„Parteneri multipli - promiscuitatea, dacă permiteți să ne exprimăm așa - nu este un fundament pentru o căsnicie bună, monogamică. Căminele sparte fac din copiii noștri niște orfani”. (...) „*Trebuie neapărat să predicăm evanghelia abstinencei premaritale*. În calitatea noastră de medici ginecologi avem datoria de a încerca măcar să ne educăm pacientele. Însălmântătoarea amenințare SIDA este un motiv foarte întemeiat să o facem și ne oferă totodată un prilej foarte bun pentru discuția cu pacienta”.

Acesta este un apel insistent, să ne străduim cu seriozitate și perseverență să reinstaurăm ordinea legislativă morală precedentă pierdută în prezent. Trebuie ca omul modern și mai ales tânărul să fie adus în situația de a fi din nou conștient de sensul creator și misiunea sexualității. Trebuie să învățăm să sesizăm iarăși în toată profunzimea sa semnificația cuvântului: „*făcut după chipul Său*”. Singura cale pe care i se face omului dreptate în adevăratul înțeles și se poate interveni într-un mod demn la nivelul său este, după experiența mea, reglarea naturală a sarcinii.

(preluat din „*Concepte Zeitschrift fuer ethische Orientierung*” Hefte 11-12 / 1990, p. 23)

Traducere: Valentin Moga

În această rubrică se dezbate:

1. probleme deosebite privind sfârșitul (Ω): sfârșitul lumii, moartea și sufletul după moarte;
2. probleme prioritare privind mântuirea sufletului:

- mijloacele de mântuire (Biserica și Sfintele Taine, Sfânta Scriptură, postul și rugăciunea neîncetată, iubirea și jertfa creștină, părintele duhovnic, etc.) și

- piedicile din calea mântuirii omului ca persoană și ca neam.

Subiectele Ω rămân deschise. Așteptăm completări și de la cititori.

Femeia creștină (2)

Subiectul a cărui lectură v-o propunem în continuare este... periculos și foarte delicat. Dacă unele idei avansate de autor vă irită, vă rugăm să nu renunțați și să nu vă înverșunați, citiți această traducere până la capăt, cu egală atenție. Întregul reușește să dezvăluie o taină plină de gingășie și să o elibereze din zona întunecată a ignoranței și răstălmăcirilor.

Omul lumesc al zilelor noastre a suferit din copilărie atacul violent al pornografiei generalizate, această degradare a purității interiorului său fiind continuată la vremea studiilor în școli, freudismul confirmând aceasta prin studiile crizelor în cabinetele psihiatrice. Astfel, pentru omul lumesc nu mai există Taina, aceasta s-a redus la sexualitate, la o simplă mecanică a relațiilor sexuale, corupere corelată cu aspectele socio-economice conexe (pornografia, prostituția, anticoncepția, liberalizarea avorturilor și celelalte) a căror înflorire pare de neoprit, aducând continuu profituri fabuloase.

Reducționismul ateu intervine în relația bărbat-femeie care a devenit astfel strict "concurențială" (pe piața liberă, egalitară și nivelatoare). Omul se răzvrățește împotriva fiziologiei, mișcărilor feministe, în expansiune, inducând o notă de iritare și fățarnicie mereu la pândă. Nu este întâmplător că la originea cercetărilor care au condus la primele pilule anticoncepționale stă "comanda expresă" a unei militante feministe din Anglia – Margaret Sanger, în 1957, în cursul unei vizite la Worcester Foundation în S.U.A. Omul nu-l mai caută pe Dumnezeu. Și când omul nu-l mai caută pe Dumnezeu, mai devreme sau mai târziu începe uciderea de oameni, holocaustul, începe imperiul duhurilor răutăți.

Dar Taina lui Adam și a Evei nu este ușor de-a-propiat nici pentru creștinul superficial. "Taina nu suferă cercetare", dar Tainele se pot trăi în Biserică. Taina lui Adam și a Evei nu se poate primi decât dinăuntru Tainei căsătoriei sau dinăuntru Tainei fecioriei, care nu înseamnă în ultimă analiză decât curăție trupească și sufletească.

Adam și Eva - pentru păgânism: misterul erotismului, celălalt este o pradă; dihotomia ying-yang, cu rafinament sau fără, curentul subteran al panteismului Filioque.

Adam și Eva - pentru creștinism:

taina iubirii, jertfa pentru celălalt, trăirea

ziditoare a ierarhiilor, între expresia Areopagitului și cea a bunei înțelegeri de fiecare zi.

Există, de ce să tăgăduim, și un sens benefic al feminismului. Mărturie stă activitatea femeii în plan social, științific, artistic și al civilizației în general, asta în condițiile în care le asigurăm deopotrivă femeilor și bărbaților posibilitatea desfășurării și dezvoltării capacităților individuale. Dar feminismul a devenit o armă de luptă împotriva creștinismului, spre dizolvarea trăirii creștine a căsătoriei și a relației dintre bărbați și femei, ceea ce e cu totul altceva! Una este feminismul șanselor sociale și al egalei educații, și alta este feminismul anticoncepționalelor și al reduccionismului vulgar freudist.

Oricare dintre noi a repetat, în anumite ocazii, binecunoscutele imperative: *“Femeile să se supună bărbaților lor ca Domnului”* și *“femeia să se teamă de bărbat”* (Efeseni 5,22 și 5,33). Aparent pe bună dreptate, feministele ni le aruncă în obraz. Cam atât se ține minte din Apostolul de la cununie. Dar este o citare diavolească a scripturii, o nimicire a tainei. Pentru că tot acolo se adaugă esențialul pentru cine are urechi de auzit și care ne mută în cu totul altă lume: *“Bărbaților, iubiți pe femeile voastre, după cum și Hristos a iubit Biserica, ȘI S-ADAT PE SINE PENTRU EA, CA SĂ O SFINȚEASCĂ... ȘI CA S-O ÎNFĂȚIȘZE SIEȘI, BISERICĂ SLĂVITĂ...Taina aceasta mare este; iar eu zic în Hristos și în Biserică”*.

“Dumnezeu iubește, binecuvântează, face bine; de-aceea credinciosul care-L iubește vrea să-i semene; acesta este de altfel și sensul vieții lui. Astfel omul depășește înstrăinarea și se întoarce la cugetarea lui Adam dinaintea durerii. Adam este convins că Eva, celălalt adică, nu era ceva străin, ci el însuși: „aceasta este os din oasele mele și trup din trupul meu”. Sensul economiei în Hristos.” (Citat din “Ortodoxia în fața sectelor” de preot doctor Antonios Alexigopol, editura Simbol, București, 1993, traducere de preot Ioan Buga; paginile 165,166)

Pentru omul lumesc - un scandal, pentru omul duhovnicesc - ajutorul în lucrarea mântuirii, chivernisit nouă de Dumnezeu, ca să ne dea prilej să mergem alături de Hristos.

Despre astfel de învățături puteți afla din eseu următor. Deși la noi problema feminismului are o altă dimensiune, va constitui totuși o provocare pentru viitor. (**Redacția**)

Scandalul genului

Învățătura creștină primară despre bărbat și femeie

Patrick Mitchell

Patrick Mitchell publică cu regularitate în cotidiene importante articole despre probleme militare și afacerile externe. Crescut în “Biserica lui Hristos”, scriitorul fost primit în Biserica Ortodoxă în anul 1990. Textul oferit în cele ce urmează este un capitol dintr-o carte a sa.

“Iubiților, nu vă scriu poruncă nouă, ci o poruncă veche pe care o aveți de la început; porunca cea veche este cuvântul pe care l-ați auzit.” (Ioan 2,7)

În cea ce privește “valorile tradiționale ale familiei” printre creștinii de astăzi, adevărul este că aproape nimeni în America nu mai crede acum ceea ce mamele și tații noștri considerau de la sine înțeles numai cu câteva decenii în urmă. Valorile familiei ale bunicilor noștri creștini, odinioară unanim acceptate, sunt în prezent universal neglijate, chiar și de

creștini pioși. Am uitat – și nici nu ne mai dăm seama – cât de puțin timp a trecut de când se mai credea în astfel de lucruri.

Nu că s-ar fi așteptat până în anii 1960 ca Vaticanul să suprimе obligația romano-catolicelor de a-și acoperi capul în biserică! Timp de peste nouăsprezece secole, creștinii de orice denomi-națiune au păstrat acest obicei în concordanță cu cuvântul Apostolului Pavel (1 Cor. 11, 2-16). Milioane de creștini încă mai țin această datină în Egipt, Etiopia, Arabia, India, Rusia, dar în Vest practica a dispărut aproape cu desăvârșire, victimă a modelor în schimbare, atât în îmbrăcăminte cât și în gândire.

Opinia generală a creștinilor occidentali este aceea că afirmațiile Apostolului cu privire la femei - acoperirea capului și multe altele – mai au doar puțină relevanță în lumea zilelor noastre. Opinie generală, întrucât are curs atât printre teologii cu orientare liberală, cât și printre fundamentalisții biblici riguroși. Cu toții au îmbrățișat o concepție despre lume revoluționară, care desparte trecutul de prezent într-o măsură atât de mare încât ceea ce era adevăr atunci, acum nu mai este adevărat. Ambele curente au încercat, pe o cale sau alta, să împace învățătura creștină cu percepțiile moderne, luând prea puțin în considerație cum au înțeles și au gândit lucrurile creștinii de-a lungul atâtor secole.

Multe concepții greșite s-au născut și au crescut în jurul unor pasaje importante din Sfânta Scriptură și a învățaturii tradițional-istorice sau a practicilor creștine de-a lungul timpului. Unele din aceste concepții greșite sunt falsuri deliberate. Altele sunt “erori oneste” care se pot atribui aplicării modelelor de gândire contemporane la niște realități istorice slab cunoscute de persoanele respective. Învățătura Bisericii despre bărbat și femeie a fost atât de mult timp neglijată încât (între protestanți) până și noii pastori cunosc prea puțin despre acest subiect și cad victimă acestor concepții eronate. Cei interesați de un răspuns competent se pot adresa totuși multor surse de informație, cu excepția celor de orientare feministă care adesea prezintă într-un mod tendențios relațiile istorice pentru a favoriza scopurile mișcării feministe.

Se afirmă câteodată că, neavând niciodată de-a face cu ceva asemănător feminismului modern, creștinii primelor timpuri nu au dezvoltat o “antropologie creștină” completă, o “*teologie a bărbatului și a femeii*”, a celor două părți sau sexe.

Voi arăta că această definiție, transformată pentru unii în convingere, este greșită în ambele sensuri. Mai întâi: creștinii primelor secole au avut de înfruntat erezii pe care astăzi le-ar numi feministe, așa cum au fost catafrigenii, coliridianii, eustațienii și priscilienii. În al doilea rând: învățătura creștină cu privire la bărbat și femeie era completă, bine stabilită, împede și aceasta chiar de foarte de timpuriu în viața bisericii. Apostolii și Sfinții au lăsat canoane (instrucțiuni și norme) foarte explicite despre felul în care trebuie să conviețuiască bărbații și femeile, precum și lămuriri, explicații și comentarii consistente asupra modului în care trebuie puse în practică aceste canoane. Iar dacă ei nu au abordat taina bărbatului și a femeii așa de mult pe cât ne-ar fi plăcut nouă modernilor să o facă, aceasta se datorează faptului că ei trăiau acceptând într-o măsură mult mai mare *Taina*, și erau mult mai puțin înclinați să supună interogațiilor cea ce a fost “*dat sfinților, odată pentru totdeauna*” (Epistola Apostolului Iuda 1;3)

În ultimul secol, lumea occidentală a făcut o cotitură și a intrat într-o eră care s-a intitulat destul de potrivit “post-creștină”. Popoare întregi au abandonat credința creștină, renunțând total la orice fel de religie. Iar pe unde a mai supraviețuit credința, au fost “plivite” toate “tradițiile inconvenabile” și a fost silită să se adapteze și să accepte “adevăruri noi” care să o facă social acceptabilă.

Toate acestea sunt deosebit de evidente în ceea ce privește învățătura creștină despre bărbat și femeie sau, în termenii impuși de societatea actuală, “*doctrina despre sexe*”. Taina creștină a bărbatului și a femeii, transmisă ca pledoarie testamentară de Apostoli și păstrată neatinșă de Sfinții din orice timp, a devenit un scandal pentru omul modern, o rușine,

o piatră de poticnire care îi face pe cei slabi în credință să șovăie. Exact așa cum *divinitatea lui Hristos-Răstignit* era mult prea mult pentru elen, pentru a deveni obiect al credinței, tot așa *omenitatea Evei-căzută-în-păcat* este ceva prea greu de acceptat pentru mulți bărbați și multe femei. Nouăsprezece secole de învățătură creștină despre relațiile dintre femei și bărbați au fost abandonate și uitate. Bisericele *apostolice* [chiar] nu mai respectă tradițiile apostolice, bisericile biblice nu mai ascultă de poruncile biblice. Căi noi le-au luat locul și doar puțini creștini recunosc ce mult s-au schimbat lucrurile.

Până și cuvintele de care ne folosim s-au schimbat! Cuvântul “sex” este întrebuințat atât de frecvent în sensul relațiilor sexuale (și în special al celor “libere”) încât aproape că a încetat să însemne distincția dintre masculin și feminin. Dacă acest articol ar fi fost intitulat *Scandalul Sexului*, fără îndoială că multă lume s-ar fi înșelat asupra subiectului propus. Distincția între masculin și feminin se indică în prezent de obicei prin “gen”, de unde și titlul articolului, cuvânt rezervat mai demult pentru limbajul specific lingvisticii, în gramatică. Folosirea lui “gen” în titlu este o concesie făcută limbajului schimbat. Dar nu este o concepție față de ideologia feministă; atragem atenția asupra acestui fapt pentru că deși vorbitorii de engleză au adoptat termenul “gen” sub presiunea sistematică a feministelor, ei totuși nu și-au însușit definiția dată de feminisții acestui cuvânt. Feminisții folosesc “sex” pentru a desemna deosebirea biologică (anatomică) între mascul și femelă; iar cu “gen” numesc “construcție” (structură artificială) psiho-socială arbitrar suprapusă peste entitatea biologică. Într-adevăr, feminisții vorbesc de existența mai multor “genuri” cuprinzând mascul (bărbat) heterosexual, masculul homosexual, femeia (femeia) homosexuală, bisexuală și transexuală. Dar oamenii obișnuiți, marea masă, folosesc pur și simplu “gender” (gen sau, în românește, parte) în loc de “sex”.

Așadar, multe încercări recente de a sonda misterul creștin despre gen au căutat să clinească din loc piatra-de-poticnire, recroind învățătura ca să se potrivească percepțiilor moderne. *Prezentul articol se străduiește să prezinte învățătura primară creștină cât mai limpede posibil.*

Cititorul modern este firește liber să accepte sau să refuze învățăturile Sfinților Părinți, după cum o dorește. Dar el nu poate avea dreptul să-și creeze un adevăr al său, propriu, și totuși să susțină că Sfinții Părinți îi stau alături. În cazul în care nu poate accepta învățătura celor din vechime, are obligația să recunoască cinstit ce ne-au învățat ei!

Chip și slavă

Învățătura creștină din primele secole despre bărbat și femeie începe inevitabil cu acele cuvinte ale lui Adam: *“Iată acesta-i os din oasele mele și carne din carnea mea: ea se va numi femeie, pentru că este luată din bărbatul său”* (Geneza 2, 23-24)

Învățătura creștină este rezumată în cuvintele Sfântului Ioan Gură de Aur, care se face doar ecoul cuvintelor Sfântului Apostol Pavel: *“Să ne însușim deci ca poziție fundamentală a noastră, aceasta, că soțul ocupă locul capului, iar soția pe cel al trupului”* (Omilia 20 către Efeseni, NPNF1, Vol. 13, pag. 144) Orice altceva mai spun Sfinții Părinți despre acest subiect se referă la aceste două taine: o fire (natură) comună, atât fizic cât și spiritual, și o relație de tip ierarhizat, acordând prioritate bărbatului.

Această metaforă, bărbatul-cap și femeia-trup apare în mod repetat în scrierile Părinților din primele timpuri; ea nu este limitată la soț și soție, și fără calificările castratoare care i se atribuie de preferință în prezent.

Nu este o înțelegere greșită a gândirii lor: Părinții Bisericii au înțeles prin “cap” cârmuire, iar situația de “cap” a bărbatului atrage după sine în mod necesar situația de supunere pentru femeie. Sfântul Clement al Alexandriei o spune chiar foarte explicit:

“Puterea conducătoare este deci capul. Și dacă Domnul este capul bărbatului, iar bărbatul este capul femeii, bărbatul fiind Chipul și slava lui Dumnezeu, el este domnul femeii” (STROMATA, ANF, vol. 2, pag. 420)

În timp ce bărbații și femeile din epoca noastră, în primul rând cei din America, adoptă egalitatea drept “poziția sau atitudinea lor fundamentală”, circumscriind rolul de conducători în consecință, Părinții Bisericii, cu toții, acceptă conducerea de către bărbat ca principiu normativ și își forjează învățătura despre egalitatea celor două genuri (“egalitatea sexelor”) astfel încât să nu submineze această conducere. Nici măcar un singur scriitor creștin dinăuntrul consensului ortodox al primelor cinci secole nu neagă autoritatea de conducător a bărbatului și situația de supunere a femeii – *“Pentru că la noi într-adevăr femeia este cu cumințenie supusă bărbatului, deoarece egalitatea de cinstire determină certuri și împotriviri”* – spune Sfântul Ioan Hrisostom (Omilia 26 la Întâia Epistolă către Corinteni, NPNF1, vol. 12, p. 150). În ceea ce privește relațiile dintre căsătoriți, Sfântul Ioan Hrisostom spune: *“Soția este o autoritate de rangul doi; deci nu se cade să ceară egalitate, pentru că se află sub cap; dar nici să nu-și permită el să o disprețuiască pentru că este în starea de supusă, fiindcă ea este trupul – dacă ar disprețui capul trupul, el însuși va pieri negreșit! Ci să fie plin de toată iubirea față de această parte a sa, ca răspuns bine cumpănit la supunerea arătată. De pildă, mâinile și picioarele și toate celelalte mădulare trebuie să fie mereu în serviciul capului, dar și capul are datoria să aibă grijă de trup, ca toate ale lui să se afle în bună rânduială. Nimic nu poate fi mai bine decât această stare de unire”* (Omilia 20 la Efeseni, NPNF1, VOL. 13, P. 146)

Părinții Bisericii nu citează niciodată Galateni 3,28 (*“nu mai este parte bărbătească și parte femeiască, pentru că voi toți una sunteți în Iisus Hristos”*) pentru a micșora situația de conducător a bărbatului sau pentru a face mai puțin netă deosebirea dintre genuri, deși știm de la Sfântul Epiphanius că anumiți eretici foloseau acest verset tocmai în aceste scopuri, exact cum fac uz de el mulți moderniști în prezent. Sfântul Epiphanius scrie despre artotirii, care foloseau în cultul lor religios pâine (artos în gr.) și brânză (tyros): *“Ei au femei episcopi, preoți, ș. a. m. d.; și spun ei că nu fac nici o deosebire pentru că în Hristos Iisus nu este nici bărbat, nici femeie. Aceasta am aflat despre ei”* (Williams, p. 21-23)

Nu încape nici o îndoială pentru Sfinții Părinți că sunt anumite femei care pot fi egale sau să depășească pe bărbați în virtute, credință și înțelepciune, iar dacă am dori să arătăm că bărbații nu sunt în mod automat, prin fire, mai sfinți decât femeile, am avea numeroase autorități (din biserică) spre a susține acest adevăr. Literatura bisericii primare vibrează de lauda adusă femeilor sfinte, iar calendarul bisericii este plin de numele unor sfinte al căror prestigiu rivalizează cu cel al celor mai mari sfinți-bărbați (Sfintele Varvara, Ecaterina, Elena, Nina, Maria Magdalena și, firește, Maria, Maica Domnului, ca să amintim numai câteva). Interpretarea ce se dă pentru Galateni 3,28 este deci în acest sens. În cuvântul său despre Sfântul Ignatie, Sfântul Ioan Hrisostomul vorbește despre mulți bărbați și multe femei care au luptat pentru premiul mântuirii: *“Luptele sunt variate: coroana e una și aceeași. Probele sunt felurite, premiul este același. La întrecerile (sportive) ale păgânilor, probele de concurs sunt trupești, și de aceea pe bună dreptate sunt primiți la luptă numai bărbații. Dar aici, provocarea și lupta privește doar sufletul și deci lista e deschisă pentru orice om, bărbat sau femeie, arena este aranjată pentru orice fire. Nu numai bărbații se încing pentru o luptă de la care femeile ar putea fi scutite datorită naturii lor fragile, nici nu se duce lupta doar între femei spre a nu face de ocară bărbații, ci și dintr-o parte și din*

cealaltă mulți și multe sunt proclamați și proclamate biruitori și încoronați, astfel încât puteți afla din chiar mărețele fapte ale lor că în Hristos Iisus nu este nici bărbat, nici femeie, nici bărbătesc și nici femeiesc, nici slăbiciune a trupului, nici vârstă, nici vreun alt lucru de acest fel, care ar putea fi piedică celor ce aleargă în această întrecere a **religiei**... Cu această nădejde se înveșmăntează de luptă atât tinerele fete cât și femeile, bărbații, tineri și bătrâni, sclavii și oamenii liberi, de orice rang, de orice vârstă, de ambele sexe, toți îndură fără deosebire suferințele, pentru că un țel nobil i-a adus în mijlocul acestor lupte” (NDNF1, vol. 9, pag. 135)

În Omilia 30 la Romani, Sfântul Ioan Hrisostomul comentează astfel salutările adresate de Sfântul Pavel la sfârșitul Epistolei: “*Vedeți bine, acelea erau femei nobile, cu nimic împiedicate de faptul de a fi femei în lupta pentru virtute. Și se și cuvenea să ne așteptăm la aceasta. Pentru că în Hristos Iisus nu este nici bărbat, nici femeie.*” (NPNF1, vol. 11, p. 550) Iar în Comentariul la Galateni el spune despre Galateni 3,28 : “*Vedeți ce suflăt de nesăturat. Nu-i e de-ajuns c-a spus: ‘Noi toți suntem făcuți fii ai lui Dumnezeu prin Credință’, nu se oprește la aceasta, ci caută să găsească ceva mai precis care să ajute la o unire încă și mai strânsă cu Hristos. Nici chiar spunând ‘În Hristos v-ați îmbrăcat’ nu-i e îndeajuns, ci pe drumul pătrunderii mai adânci în această unire, el spune despre aceasta: ‘Voi toți una sunteți în Hristos Iisus’, adică: voi toți aveți o singură formă și un singur model de turnare, cel al lui Hristos. Ce poate fi mai înfricoșător și mai înălțător decât aceste cuvinte! El, care ieri era un grec, sau un indian, sau un oarecare, poartă acum pretutindeni tiparul și forma nu a unui înger, sau arhanghel, ci pe a Domnului tuturor, da, chiar așa, arată în propria sa persoană pe Hristos!*” (NPNF 111, vol. 113, p. 30)

Pentru Biserica primară, Galateni 3.28 înseamnă că bărbații și femeile au efectiv o natură comună (ambilor), fiind făcuți după chipul lui Hristos, ca parte a aceluiași Trup duhovnicesc. În mod sigur nu au înțelesul că bărbații și femeile ar fi “egali” în sensul absolut, modern, al cuvântului. De fapt, Părinții Bisericii folosesc arareori acest termen și atunci când o fac, este fără acest agresiv ascuțit de invidie și înverșunare pe care i-l dăm noi, modernii.

Tot atât de adevărat este că printre primii creștini descoperim o *imparțialitate* în problemele sexuale care nu existau la păgânii contemporani lor. Sfântul Grigore de Nazianz obiectează cu fermitate împotriva standardului dublu aplicat de lumea păgână, care scuza infidelitățile soțului dar nu și pe ale soției, și susține divorțul în cazul adulterului comis de soție, dar nu și în cazul adulterului comis de soț. Sfântul Ioan Hrisostomul vorbește în același fel despre egalitatea soților când îi îndeamnă pe soți la **castitate**: « *Într-un alt comentariu, eu am arătat că El (Duhul Sfânt, inspiratorul scripturilor) dă soțului întâietate, atât în Noul Testament, cât și în cel Vechi, spunând că “atrasă vei fi către bărbatul tău și el te va stăpâni” (Geneza 3.16). Și Sfântul Apostol Pavel ne învață la fel, dar face și o anumită deosebire: “Bărbaților, iubiți pe femeile voastre;... iar femeia să se teamă de bărbat” (Efeseni 5.25; 5.23). Dar în locul acesta, de la 1 Corintieni 7.1-5, nu mai auzim deloc despre mai mare și mai mic, ci toți au același și unic drept. De ce oare? Pentru că aici vorbește despre **curăție**, despre **castitate**. „În toate celelalte - ne spune deci el - fie ca bărbatul să aibă toate prerogativele; dar nicidecum acolo unde este vorba de castitate... Bărbatul nu este stăpân peste propriul său trup, și nici femeia”. Este o deplină egalitate de cinstire și nu prerogative » (Omilia 19 la 1 Corintieni, NPNF11, vol. 12, p. 106)*

Sfântul Ioan vorbește, de asemenea, despre supunerea femeii rezultând din

căderea în păcat (din Rai) înainte de care femeia era egală cu bărbatul, având aceleași însușiri ale firii, cu egală cinstire și prețuire, în nici un fel inferioară lui” (Omilia 15 la Facere, vol. 1, p. 197-202). El scrie: *“Ca pentru a-i explica femeii motivele, iubitorul de oameni, Dumnezeu, spunea acestea: Egală în cinstire și prețuire cu bărbatul tău te-am creat dintru început și intenția Mea era ca în toate să te împărtășești cu el ca un egal al lui și așa cum i-am încredințat lui stăpânire asupra tuturor lucrurilor, așa și ție; dar tu ai abuzat de egalitatea de stare”* (Omilia 17 la Facere, Hil., vol. 1, p. 230-242)...

După Sfântul Ioan Hrisostomul, Eva a abuzat de egalitatea sa cu Adam dorind egalitatea cu Dumnezeu. *“Vedeți dar, femeia a visat egalitate cu Dumnezeu și s-a repezit să guste din fructul oprii”* (Omilia 16 la Facere, Hil, vol.1, p. 208-216), părăsind starea de comuniune cu Adam pentru a urma sugestia unei creaturi mult inferioare. Iată cum prezintă Sfântul Ioan Hrisostomul nenorocirea Evei: *“Pentru că ți-ai părăsit egalul tău, care a fost făcut împărțind cu tine o aceeași natură și pentru care ai și fost creată, și ai ales să intri în conversație cu acea creatură rea, șarpele, și să primești sfatul care ți-l dădea, ca urmare a tuturor acestor fapte, de-acum înainte te supun pe tine bărbatului, și pe el îl numesc stăpânul tău ca să-i recunoști stăpânirea și pentru că nu ai știut cum să te stăpânești, învață acum să fii sub stăpânire”* (Omilia 17 la Facere, Hil, vol. 1, p. 230-242)

Și totuși chiar Sfântul Ioan vorbește de egalitatea care exista înainte de căderea în păcat, tot el nu exclude o ierarhizare în care bărbatul era chiar și atunci capul și tocmai de aceea îl acuză și condamnă pe Adam fiindcă a abdicat de la această poziție: *“La urma urmelor, tu ești capul soției tale, și ca să-ți fie de ajutor a fost creată. Iar tu ai răsturnat ordinea cuvenită: nu numai că nu ai reușit să o ții pe drumul cel drept, ci ai fost târât împreună cu ea; în loc ca trupul să urmeze capul, s-a întâmplat contrariul, capul a mers după trup, răsturnând totul cu susul în jos.”* (Omilia la Facere, Hill, vol.11, p. 230-242)

În altă parte, Sfântul Ioan Hrisostom ne învață așa: *“La început, El a făcut o singură suzeranitate, punând pe bărbat deasupra femeii. Dar după ce neamul nostru omenesc s-a azvârlit cu capul înainte în cea mai mare dezordine, El a numit și alte suzeranități, cea a stăpânitorilor și a ocârmuitorilor, iar acestea tot din iubire [de oameni]”*. (Omilia 34 la 1 Corintieni, NPNF1, vol. 12, p. 204-205). Dar în aceeași omilie, tot el spusese deja: *“Prin urmare, chiar înainte ca neamul omenesc să fi ajuns numeros, atunci când existau doar primii doi oameni, El i-a poruncit lui să ocârmuiască și ei să asculte. Dar pentru ca el să nu o poată disprețui ca pe ceva inferior și să se despartă de ea, luați aminte cum i-a dat cinstă Dumnezeu și i-a făcut pe ei una înainte chiar de a o crea pe ea”* (Omilia 34 la 1 Corintieni, NPNF1, VOL. 12, p. 204-205)

Faptul că **egalitatea și ierarhizarea pot exista simultan** îi apare Sfântului Ioan Hrisostomul ca o taină specifică a creștinismului. *“Ce rost are să fie femeia supusă bărbatului?! Este ca femeie, ca ființă, liberă și egală în cinstire! De asemenea și Fiul – deși ascultător față de Tatăl, era ascultător ca Fiul al lui Dumnezeu, ca Dumnezeu! Pentru că, **pe cât este [de mare] ascultarea Fiului față de de Tatăl** - cu mult mai mare decât cea pe care am putea-o afla la oameni față de Creatorul lor -, **cu atât mai mare este libertatea lui!!!**”* (Omilia 26 la 1 Corintieni, NPNF1, vol. 12, p. 150)

Alți părinți, cum ar fi Sfântul Efraim, Sfântul Ambrozie și Fericitul Augustin nu folosesc cuvântul “egalitate” pentru a descrie tipul de relație inițial între primul bărbat și prima femeie și vorbesc direct despre existența unei ierarhii chiar și înainte de căderea în păcat. După Fericitul Augustin, ceea ce a urmat după cădere a fost tiranie și robie, forme

corupte ale conducerii pline de dragoste și supunerii cu toată bunăvoința dintru începuturi. el scrie: *“Pentru că noi trebuie să credem că și înainte de păcat femeia a fost făcută spre a fi ocărmuită de bărbatul său, supusă lui. Dar pe bună dreptate putem înțelege că servitutea cuprinsă în cuvintele de la Facere 3.16 (vedeți citatul de mai sus), este o condiție care se apropie mai mult de robie decât de dragoste, acel fel de servitute prin care oamenii, mai târziu, au început să fie sclavi unii altora, și care evident își are originea în pedeapsa pentru păcat.”* (Înțelesul literal al Facerii, Taylor, vol. 2, p. 170-171)

Din acest punct de vedere, o parte din păcatul Evei a uzurpat dreptul de conducător al lui Adam. Sfântul Efraim scrie: *“Ea s-a grăbit să mănânce în pripă, înainte de bărbatul ei, ca să se poată face cap peste capul ei, ca să poată deveni cea care ordonă celui care trebuia să-i poruncească ei și pentru ca să fie mai veche în starea de divinitate decât cel ce era mai vechi decât ea în starea de omenitate.”* (Comentariu la Facere, Mathews, p. 113)

Iar o parte din păcatul lui Adam consta, așa cum spunea Sfântul Ioan Hrisostomul, în a se lua după Eva, cea care fusese creată să-i urmeze ea lui. Sfântul Irineu spune chiar că vina lui Adam este mai mare: *“... Adam, fără să se lupte deloc, fără nici cel mai mic refuz, se înfruptă din fructul pe care i-l dă femeia, ceea ce este un semn de imbecilitate și efeminare (moleșire) a judecății. Cu adevărat femeii i se pot aduce scuze, pentru că ea a fost învinsă în lupta cu un diavol, dar Adam nu merită nici una, el a fost prostit de o femeie...”* (Fragment 16, ANF, vol. 11, p. 571)

Din textele citate mai sus rezultă două interpretări posibile ale blestemării – osândirii – Evei de la Facere 3.16: *“Vei fi atrasă către bărbatul tău, și el te va stăpâni”*. Ambele apar în scrierile Fericitului Augustin pentru care osânda este totodată o hotărâre de la Dumnezeu pentru ca femeia să nu mai împingă la rătăcire pe Adam) și o proorocie a viitoarei tiranii din lumea căzută. Această idee din urmă întrunește favorurile exegeților moderni, dar cea dintâi este cea mai obișnuită printre Părinții Bisericii. Spune Sfântul Hrisostom: *“Pentru că spunând ‘femeile voastre să tacă în biserică’ și ‘lor nu le este îngăduit să vorbească, ci să se supună’, el a adăugat îndată ‘precum zice și legea’ (1 Cor 14,34). Și unde anume spune legea aceasta? ‘Vei fi atrasă de bărbatul tău și el te va stăpâni’* (Omilia 37 la 1 Corintieni, NPNF1, vol. 12, p. 222-224)

Sfântul Irineu la fel : *“De ce oare atunci când aceștia doi, Aron și Miriam au lucrat împotriva lui Moise, doar cea din urmă a fost pedepsită?! În primul rând pentru că femeia era cea mai vinovată din cei doi, din moment ce atât după fire, cât și după lege, femeia se află într-o situație de subordonare față de bărbat”* (Fragment 32, ANF, vol. 1, p.173)

De asemenea, Sfântul Epifanie citează Facerea 3,16 pentru a condamna artotiriții care hirotonisau femeii ca episcopi și preoți: *“Chiar dacă din pricina Evei pun aceștia episcopi și preoți femei, tocmai de aceea ar trebui să-l asculte pe Domnul când spune : ‘Rostul tău va fi legat de bărbatul tău, și el va stăpâni peste tine’ (Facerea 3.16) Și ei au trecut cu vederea porunca Apostolului ‘Nu îngăduiesc femeii nici să învețe pe altul, nici să stăpânească pe bărbat’ (1 Tim 2,12) și de-asemenea : ‘Pentru că nu bărbatul este din femeie, ci femeia din bărbat’ (1 Iov 11,8) ‘și nu Adam a fost amăgit, ci femeia amăgită fiind’ întâi ‘s-a făcut călcătoare de poruncă’ (1 Tim 2,14) ”* (Williams p. 21-23)

Este foarte ușor de observat cum lipsa de credință din epoca noastră se vede îndreptățită să interpreteze istoria despre Adam și Eva drept un mit născocit cu scopul precis de a justifica subjugarea femeii. Este cât se poate de ușor să citim istorisirea în modul următor: femeia a fost creată să-l ajute pe bărbat, dar predispoziția (înclinația) sa

de a se lăsa condusă de alții și dorința ei plină de trufie după întâietate au împins-o să calce porunca dumnezeiască; iar în ceea ce îl privește pe bărbat, acesta s-a făcut de ocară supunându-se fără nici o judecată la îndemnul femeii; ca pedeapsă, ea naște în dureri copii și este condusă de bărbat, iar el trebuie să trudească toată viața în slujba ei. Și de fapt, așa după cum am putut vedea din cele de mai sus, această prezentare corespunde, în esență, modului cum interpretează Părinții Bisericii istoria lui Adam și a Evei. Dar unde era Adam în vreme ce Eva stătea la taifas cu șarpele? Părinții nu pun această întrebare. Dar o ridică unii exegeți moderni. Temându-se mereu să nu o blameze prea tare pe Eva, ei îl învinuiesc pe Adam că a lăsat-o pe Eva în seama șarpelui. Dacă Adam ar fi avut grijă de Eva, satan nu ar fi avut ocazia să o ispitească – așa spun ei (**nota 1**). Dar Cartea Facerii nu spune așa ceva și nici Părinții Bisericii nu au asemenea tâlcuiri. Dimpotrivă, ei ne arată că satan a profitat de libertatea Evei în calitatea ei de domn, sub Adam, asupra întregii creații. Iar greșeala lui Adam a fost aceea de a se fi luat după Eva, nu de a fi neglijat-o. Până în momentul în care mănâncă din fructul oprit, mai există posibilitatea ca el să-și revendice situația de conducător (căpetenie) și să o tragă pe Eva înapoi din păcat - o posibilitate exploatată de scriitorul C. S. Lewis în romanul său *Perelandra*. Căderea se produce abia după ce Adam nu-și îndeplinește responsabilitățile lui. Eva cade ca ajutor al lui Adam, iar Adam ca al Evei cap. Amândoi decad și ies din comuniunea cu Dumnezeu printr-un act potrivnic naturii lor de ființe create.

Cartea Facerii nu este singura noastră sursă revelată în cea ce privește subiectul genurilor neamului omenesc, pentru că avem și cuvintele apostolului Pavel către Corinteni. Explicând învățătura sa că *“Hristos este capul oricărui bărbat, iar capul femeii este bărbatul”* (1 Cor 11,3), el scrie: *“Căci bărbatul nu trebuie să-și acopere capul, fiind **chip și slavă a lui Dumnezeu**, iar femeia este **mărirea bărbatului**. Pentru că nu bărbatul este din femeie, ci femeia din bărbat. Și pentru că n-a fost zidit bărbatul pentru femeie, ci femeia pentru bărbat.”* (1 Cor 11. 7-9)

Părinții Bisericii prezintă sub diferite aspecte ce înseamnă a fi făcut după chipul lui Dumnezeu, dar despre femeie spun numai că ea poartă chipul lui Dumnezeu în urma faptului că a fost făcută din om (**nota 2**). Fericitul Augustin și Sfântul Grigore de Nyssa, două din autoritățile începuturilor cu cele mai mari înclinații speculative, asociază chipul lui Dumnezeu în principal cu raționalitatea, pe care ei o atribuie în mod absolut egal atât femeilor cât și bărbaților. La sfântul Ioan Hrisostom și Sfântul Theodoret al Cirului, ambii ținând de școala Antiohiei, **chip înseamnă stăpânire**: așa cum Dumnezeu este Domn peste toate, omul este domn peste creație, iar femeia este și ea domn sub el. Sfântul Theodoret: *“El este numit chipul lui Dumnezeu ținând seama de faptul că i s-a încredințat stăpânirea asupra tuturor lucrurilor de pe pământ. Femeia, pe de altă parte, fiind pusă sub autoritatea bărbatului, este **slava bărbatului**, după cum este și **chipul chipului**. Așadar și ea stăpânește asupra lucrurilor, dar este și supusă bărbatului.”* (Comentarii la 1 Corinteni 11, PG, VOL 82, p. 309-314)

(*The Christian Activist – a journal of orthodox opinion*; vol. 13 – Winter / Spring 1999; pag. 36-39); Traducere: Valentin Moga

- va urma -

O viață de femeie în mănăstire: Maica Epraxia Ilieș

Mănăstirea Agapia

Pe dealul din spatele Mănăstirii Agapia, în cerdacul căsuței unde trăiește Monahia Epraxia Ilieș împreună cu ajutoarele ei - Maica Polixenia și tânăra ucenică Veronica, florile din belșug învelesc toată vara pe credinciosul care caută casa înțelepte și dăruitei Maici care, iată, a ajuns la vârsta minunată de 91 de ani și în ochii ei vii strălucește întreagă tinerețea sufletului harnic întru credință, iar glasul ei vibrează neasemuit de curat și armonios pentru că a fost plămădit din înseși armoniile cerului cu care intră în rezonanță rostirile dăruitelor ei rugăciuni, aducătoare de pace, de alinare, de bucurie creștină.

O corespondență de treizeci de ani cu Maica Epraxia m-a ținut conectată la viața plină de har a locului, cele mai importante împliniri sau cumpene din viața mea trecând în gândul măicuței cu evlavioasă luare aminte. La toate mi-a răspuns, pentru toate a avut un gând înțelept, o participare, a găsit un sfat și o rugăciune potrivită.

Iată ce ne-a scris Maica Epraxia Ilieș de la Mănăstirea Agapia, o femeie care și-a petrecut 72 de ani din frumoasa vârstă de 91 de ani slujind pe Dumnezeu? *Maica Epraxia ne-a răspuns la toate întrebările într-o scrisoare, mărturie de credință.*

Maria Gabor

M-am născut în anul 1910, în data de 14 august în comuna Letea, satul Rușii, din părinți creștini ortodocși, cu numele Ioan și Ilinca. Copilăria am petrecut-o în sat, alături de frați și surorile mele. Am fost opt copii la părinți: patru băieți și patru fete. Eu am avut o soră geamănă, Mândița, noi fiind mezinile familiei.

Am venit la Mănăstire pentru că am avut chemare de la bunul Dumnezeu. Fără chemare de la Dumnezeu nimeni nu vine la mănăstire. Mama mea a murit la 48 de ani, chiar a doua zi de Paști. Atunci mi-am dat seama cât de fragilă este viața. În dimineața aceea ciocnisem cu dânsa ouă roșii, apoi a murit. Am fost tare deznădăduită și am hotărât să îmi dedic viața Mănăstirii. Dumnezeu și Maica Domnului mi-au scos în cale o Maică, împreună cu o doamnă și cu fiul ei, care mergeau la Mănăstirea Neamț ca să îl înscrie pe băiat la seminar să se facă preot. Am plecat împreună cu ei, am mers apostolește peste dealuri și am vizitat Mănăstirile Neamț, Almaș, Horaiaș, Secu, Agapia Veche și am ajuns la Agapia Nouă.

La Agapia m-am atașat de Maica Eleonora și am devenit ucenica ei. Maica Eleonora mi-a povestit apoi, după ce m-a cunoscut și am rugat-o să mă primească, că a avut o vedenie: se făcea că un bărbat îmbrăcat în alb, un diacon, a deschis ușa și i-a spus: „Grăbește-te și salvează trandafirul din spini”. Trandafirul era sufletul meu care trebuia salvat. Frații mei îmi găsiseră un băiat cu care vroiau să mă mărite. Băiatul era însă adventist, și eu ar fi trebuit să trec la legea lui. Însă, eu am fugit de acasă, fără știrea lor, simțind că locul și chemarea mea era să îmi închin viața lui Hristos în Sfânta Mănăstire.

Am avut o viață foarte aspră la

Mănăstire, pentru că așa erau vremurile

atunci. Pe toate le-am îndurat însă, pentru că mi-a fost drag să stau aici. Trebuia să merg în pădure, să adun lemne, să aduc apă, să fac treabă în casă, să merg la câmp. Am lucrat și la atelier, la covoare. Mănăstirea lucra covoare pentru străinătate. După opt ani am trecut la Cămin, unde am fost secretară. Aici a fost mai ușor, pentru că lucram mai mult cu capul.

Cei 72 de ani de mănăstire au trecut ca un vis.

O întâmplare mai deosebită din viața de aici s-a petrecut în urmă cu 25 de ani. O soră bolnavă la un ochi a intrat în chilie cu lumânarea aprinsă. Din greșeală a sărit o scânteie și chiliea ei a luat foc. Focul a cuprins rând pe rând toate chiliile dispuse de jur împrejurul bisericii mici din lemn. Biserica era proaspăt vopsită și dată cu păcură și era gata să fie cuprinsă de flăcări. Au venit toate maicile și pompierii, dar focul pârla totul în jur. Preotul a scos atunci Icoana Maicii Domnului din Biserică – Icoană făcătoare de minuni, și a pus-o în fața focului. S-a întâmplat o minune: biserica din lemn a fost salvată. Focul s-a stins ca prin minune și, deși toate chiliile din jur au fost arse, bisericuța din lemn a rămas întreagă, neatinsă...

Femeile care vor să intre în mănăstire mai târziu pot să o facă numai dacă sunt văduve. O femeie care a trăit în lume, a avut copii, apoi a rămas văduvă (dar nu o femeie divorțată) și care vine la mănăstire este bine primită, ca în ceasul al 11-lea, și pe cealaltă lume este în rând cu fecioarele venite din tinerețe la mănăstire.

Divorțul este un păcat. Bărbatul sau femeia care sunt despărțiți prin tribunal nu au voie să se cunune din nou, a doua oară, în Sfânta Biserică. Dacă un bărbat sau o femeie se desparte la tribunal pentru că partenerul (sau chiar partenera) era bețiv, agresiv, etc., el / ea nu trebuie să se mai căsătorească. A doua cununie în fața Altarului este permisă numai în caz de deces al primului soț / primei soții. Dacă, după desfacerea căsătoriei femeia își găsește alt bărbat sau bărbatul trăiește cu altă femeie, aceasta se numește preacurvie. La slujba religioasă preotul spune: *"Ce a legat Dumnezeu, omul să nu desfacă"*. Biserica nu acceptă a doua cununie în biserică, așa cum nu acceptă nici ca nașii de cununie să trăiască în fărâdelege și să nu fie ei înșiși cununați în Biserică.

Avortul este un mare păcat. Este păcat (crimă mare) să scoți copilul care are deja viață. Sfatul meu pentru o femeie care a recurs la avort este să apeleze la un preot duhovnic bătrân, priceput, care să o ajute; trebuie să-și mărturisească păcatele la acesta. Dacă preotul îi dă un canon și ea îl respectă, atunci femeia este iertată, pentru că Dumnezeu este bun și drept iertător. Important este însă să nu mai repete păcatul, să o mustre conștiința și dacă rămâne din nou însărcinată să lase copilul să se nască.

Despre cum poate să își dea seama o femeie dacă este făcută pentru mănăstire, este foarte greu. O fată sau o femeie văduvă trebuie să aibă chemare pentru mănăstire. Ea va ști în sufletul ei că acesta este drumul pe care trebuie să-l urmeze. Dacă are cu adevărat chemare, ea va îndura cu bucurie toate încercările și necazurile din mănăstire. Chemarea se face auzită în sufletul celor hărăzite să fie maici.

Educația tinerelor fete, pentru a înțelege responsabilitatea lor ca viitoare mame, începe în familie, cu cei 7 ani de acasă și Evanghelia spune: *"să nu fie cruțată varga"*. O educație aleasă făcută în primii 7 ani de viață în familie, de părinți și de bunici, va da fetei, adolescentei și mai târziu tinerei femei cunoștințele și echilibrul interior pentru înțelegerea importanței rolului de mamă. Fiecare femeie ajunsă mamă se va comporta așa cum a fost educată de propria ei mamă. Mama (și mai puțin tatăl) este în primul rând responsabilă de educația copiilor. Fiecare copil ajuns adult se va comporta în familia lui așa cum a văzut la părinții lui.

Biserica sprijină emanciparea femeii în societate. O femeie care este realizată profesional, care muncește mult la serviciu, are o muncă grea acolo, dar este în același timp și gospodină și soție și mamă, va avea răsplata ei la Dumnezeu. Dumnezeu o va ajuta să facă față la toate aceste îndatoriri.

Vă dorim sănătate și numai bine. Cu îmbrățișări duhovnicești, Epraxia Monaha. Mănăstirea Agapia. (1 febr. 2001)

O viață de femeie în mănăstire:

Maica Doroteea Bărbieru (1)

Mănăstirea Pasărea

Surorile mele, să vă povestesc deci viața mea căci ce-i recent încep să pierd dar ce-i din trecut, toate le țin minte.

Eu sunt născută în comuna Matca, Tecuci, județul Galați, în 1909. Părinții mei au fost gospodari. Tata, bun gospodar, bun meseriaș, lucra și la case, lucra de toate. La părinți eram 7 copii, eu eram singura fată, al cincilea copil după patru frați și, fiind fată, tata ținea mult la mine, el era fericit. Pe vremea aceea mama era tânără, avea 32 de ani.

În fine, la vârsta mea de 7 ani, atâta țin minte, că i-a venit ordin lui tata să plece în luptele de la Mărășești. Bietul tata i-a spus atunci mamei: *"Măi, Marico, eu îmi iau fata cu mine. N-are cine să mă spele, n-are cine-mi face mâncare!"*. Eu, isteată, imediat zic: *"Merg tată!"*. Mi-am făcut bocceluța cu rochițele, cu ce aveam. Dar tata plângea. Eu, văzând că plânge tata, l-am cuprins cu brațele de gât și i-am zis: *"Matale de ce plângi, nu vezi că merg?"*. Mintea mea de copil judeca altfel. Eu credeam că tata plânge din cauză că nu merg eu, dar el plângea căci știa unde se duce. Cu mine de mână, tata a plecat pe la rude, să-și ia rămas bun de pe la neamuri. Acolo, la un unchi, mi-a spus: *"Tu rămâi aici. Dacă mergem în sat, ne mănâncă câinii! Vin eu mai târziu să te iau!"*. Și dus a fost tata, s-a prăpădit în luptele de la Mărășești. Mama, s-a prăpădit de tifos exantematic. Ea s-a dus după tata, când a auzit că au fost luptele. S-a dus cu trenul, a crezut că-l găsește în viață. I-a luat hainele, s-a dus, dar nu l-a mai găsit. În urmă i-a venit vestea că tata a murit. Apoi s-a dus și mama. Plângeau neamurile mele, eu eram prea mică, nu-mi dădeam seama de ce se întâmpla.

Și am rămas astfel, șapte copii orfani. Cel mai mic dintre noi, la doi anișori, a murit de mizeria ce era pe atunci. Pe mine, fiindcă eram singura fată, a venit sora mamei și m-a luat de acasă. M-a ținut lângă ea. Așa am pierdut legătura cu frații. Dar eu dor aveam de frați, udam perna, plângeam noaptea. Mi-era dor de frați, eram crescută cu ei la o masă, era altă viață, era altceva. Tata, când trăia, venea cu vițelul în brațe și ni-l aducea să-l pupăm în bot. Venea cu mielul, venea cu tot ce era vietate nou făcută. Și noi ne bucuram. Nu era, mamă, televizorul, ca acum. Aia era bucuria noastră. Și, deodată, am rămas fără sprijinul părinților, ne-am împrăștiat, unii din frați au fost luați de orfelinat, cel mai mare a rămas acasă... Așa m-am îndepărtat eu de frați. La mătușa mea ce făceam, mă duceam cu văcuța la iarbă, mă duceam cu caii. Erau cei mai buni prieteni ai mei. Eu eram micuță.

La vârsta de 11 ani a venit cu Sfânta pentru ploaie în sat, în comuna Matca. Eu, copil fiind, am văzut două măicuțe. Nu știam ce sunt alea, măicuțe. Nu cunoșteam, ce să fie astea? Erau frumoase, mi se părea mie, și cântau așa frumos de m-a rănit la suflet. Am întrebat-o atunci pe mătușa: *"Ce sunt astea, mămucă?"* *"Lasă, că-ți spun eu acasă! Astea sunt Măicuțe!"* *"Cum, Maica Domnului? Maica Domnului știu că este*

Una, nu doua !” “Nu, lasă că-ți spun eu acasă!”. Eu, n-am avut răbdare, și m-am dus și le-am luat pe măicuțe de haine, ele m-au mângâiat. I-am spus uneia: *”Merg și eu cu matala!”* *”Lasă, fetițo, că te luăm altădată”*. *”Bine!”*, le-am zis, bucuroasă că maicile vor veni să mă ia. Am venit acasă cu mămuca, dar mintea mea era la ele. Nu mai vroiam să fac treabă, nu m-am mai dus cu văcuța, că vin măicuțele. A început atunci mămuca mea să le grăiască de rău: *”Maicile sunt rele! Te bat! Ele nu mănâncă decât o dată pe săptămână, nu mănâncă carne! O să fii chinuită, o să-ți dea numai cartoafe și fasole!”*. Dar mie nu-mi trebuia nimic, făceam orice să merg la ele. *”Bine, o să plângi!”* *”Mămucă, matala zici că ele mănâncă o dată pe săptămână. Vezi, de-aia sunt ele așa frumoase și îi cântă așa frumos lui Dumnezeu! Vezi, cum ești matala, cauți să mă îndepărtezi de ele!”* *”O să vezi tu!”*. Eu plângeam: *”Mămucă, nu dă Dumnezeu să mă fac eu mare că tot maică o să mă fac!”*.

În fine, am crescut cu necaz, cum era acolo. N-aveam lemne, făceam focul cu balebă uscată de vacă, o stivuiam și o puneam să ardă în sobă. Așa am crescut până la 14 ani. Atunci n-au mai avut înțelegere cu mine. I-am zis mătușii: *”Mă dai să învăț și eu ceva ?”*. Simțeam eu nevoia că trebuie să învăț, să știu carte, să-mi caut frații. Mătușa îmi zicea: *”O sa te duc eu!”* *”Mămucă, nu se poate, trebuie să mă dai!”* *”Unde să te dau fata mea, unde ?”*. Îmi zice: *”Uite, am o prietenă la Tecuci. Ea știe, la Corabia, un atelier de covoare. Am să te dau la atelier, acolo. O să vorbesc cu prietena mea !”*. Eu, bucuroasă, abia așteptam acea clipă. Mamă, ce întâmplare a fost atunci... M-a luat mămuca mea și m-a dus la prietena ei. Într-un acolo, parcă văd și acum, o bucătărie, o cameră cam întunecată, și un pat. În pat, pus într-o albioară mică, era un copil cam de vreo 9 luni cu biberonul în gură. Cât timp a vorbit mătușa mea cu prietena ei, eu am stat deoparte. Prietena aceasta trebuia și ea să meargă la Corabia, împreună cu copilul, acolo o așteptau socrii ei. La ora 3 din noapte trebuia să plecăm. Zis și făcut. La ora 3 ne-a dus la tren. Primul meu drum cu trenul, ăsta a fost, drumul de la Tecuci la Corabia. Ne-am urcat în tren, îmi pune copilul în brațe, legăturica alături și mama copilului s-a dus în compartimentul alăturat. Copilul, în brațele mele, n-a zis, săracul, nimica, parcă era mort. Tot drumul, copilul a dormit. Ajungem la capătul liniei, la Vișina. Eu, stăteam, așteptam să vină mama copilului. Vine controlorul: *”Fetițo, tu nu te dai jos?”* *”Păi aștept mama copilului, că eu nu știu unde să mergem!”* *”Hai, fetițo, coboară! Aci este capătul liniei, mama copilului nu mai este în tren!”*. Am început să plâng și am coborât. Mama copilului, nicăieri. S-a strâns lumea roată în jurul meu, să vezi o fetiță cu un copil în brațe. Norocul meu că am ținut minte ce discutasem mătușa cu prietena ei, că altfel eram pierdută cu copilul acela acolo. Dar lumea știa de copilul acela, copil din dragostea unui băiat din Vișina care făcea școala de aviatori la Tecuci. Și, din dragostea lui cu o fată de la liceu, ieșise copilul acesta. Lumea știa, domnule. Dar acolo, un biet om la 50 de ani zice: *”Stai fetițo, că te duc la baba mea și iau eu copilul ! Hai cu mine, nu mai plânge!”* M-a dus la baba lui, în Vișina, a lăsat copilul acolo și mi-a zis: *”Te duc eu la atelierul boierului Dăbuleanu, la Nicolae Dăbuleanu, primarul orașului Corabia!”* Eu, bucuroasă că am scăpat de copil, m-am dus cu adresa la familia Dăbuleanu, unde era atelierul de covoare. Mă prezint acolo, mă primește foarte frumos doamna Ștefania Germăneanu, fiica lui Nicolae Dăbuleanu, care mă vede și făcându-i-se milă de mine că eram orfană, îmi dă o cămăruță. Îi spun cu ce ocazie am venit și ea, când aude de copil, îmi zice: *”Hai să-l ia Costică, fratele meu. Ei*

sunt de 8 ani căsătoriți și n-au copii! Țasta-i copil de familie, îl cunoaștem, știm cine e, hai să-l ia ei pe copil!". Zis și făcut. Au dat telegramă la mama copilului, mama s-a dus la ei a treia zi, și așa l-au înfiat pe Octavian. Așa a ajuns copilul mare boier. Avea și doică, era fiu de oameni bogați. Domnul Costică era mare angrosist, făcea negustorie cu Moara Assan, cu străinătatea, vindea pâine... Avea niște pâine, Doamne ce pâine era atunci!

În fine. După ce am scăpat de copil, am stat doi ani acolo, am făcut școala, am învățat carte. Singură am învățat carte. Erau abecedarele cu desene. Eu, îmi băteam capul: "Ac" are doua litere, scriam imediat. Bineînțeles, în afară de asta mai erau niște semne, toate aveau un rost în cartea aceea. Și o întrebam pe Laura, pe fata patronului: "Laura, arată-mi și mie, ce sunt astea ? Spune-mi!" "Uite Ana, uite așa, uite așa ... Țasta-i semnul mirării, Țasta-i semnul întrebării..." Așa am băgat la cap. Și am învățat să scriu, am învățat să citesc. Îmi dădea cărți dar nu prea-mi plăceau că erau cu povești. Dar am învățat acolo, mă duceam la Biserică și acolo am învățat slova veche, chirilică.

Gândul meu era tot la mănăstire. Am scris atunci la frații mei. Și frații mi-au răspuns unde este fratele meu, Pavel. Fratele meu atunci era la spitalul militar "Regina Elisabeta", unde-și făcea stagiul de militar. l-am scris și a venit să mă vadă. Ne-am văzut după 12 ani, am început să-mi adun frații, să mi-i cunosc prin scrisul meu, așa cum am dorit. Apoi, dragii mei, frații mei mi i-am adunat, i-am cunoscut și toți trei frați ai mei în patul din chilia mea au închis ochii, în jurul meu, aici, unul câte unul. Am un tablou în chilie cu fratele meu, poate îl știți, a fost stareț la Cernica 8 ani. A slujit mănăstirea Pasărea 50 de ani, în 1990 s-a prăpădit la vârsta de 76 de ani. Celălalt frate al meu, Pavel, cel mai mare, făcuse 16 ani detenție sub comuniști, l-am îngrijit și s-a stins tot aici. Alt frate al meu, care a fost tot călugăr preot, la schitul Cetățuia tot aici s-a stins. Și așa m-au lăsat. Și deci, dintr-o familie de 6 copii, ne-am ales 3 preoți călugări și eu, călugăriță, sora lor. Asta este viața mea care, de atunci, din 1929, sunt în mănăstirea Pasărea.

Când am intrat în mănăstire am făcut școala, că trebuia să am cel puțin certificat de 4 clase primare ca să intru. Era ultima clasă de orfane aici, la Pasărea. Și în 3 luni am dat 4 clase primare, ieșind cu media 8.60 și reușind așa să fiu primită și să rămân în mănăstire. De atunci numai aici am stat. Prin 1936 a venit o comisie și a ales măicuțe tinere pentru Spitalul Militar. Între ele am fost și eu, așa reușind să fac și școala de surori. La Spital, când venea ora de luat temperatura, îi dădeam raportul doctorului. Doctorii erau militari toți, erau profesorii noștri, ne stimau, erau foarte cumsecade cu noi.

În 1942-1944 au venit comuniștii și au spus ei așa: "Cele care vreți să rămâneți la Spitalul Militar mergeți și vă îmbrăcați în rochițe. Iar cine vrea să fie călugăriță să plece la mănăstire". Dar eu nu doream să fiu la Spitalul Militar și, în 1944, m-am retras din nou acasă, la mănăstire. (va urma)

NE RĂSPUNDE PĂRINTELE ... DE LA INIMĂ LA INIMĂ

Publicăm răspunsurile date de duhovnici, teologi și creștini angajați (viii!), la întrebări mai des puse. Vom încerca să creștem numărul celor ce răspund întrebărilor, pentru că varietatea răspunsurilor duce la o mai deplină lămurire.

Mulțumim, în numele nostru și al cititorilor, celor care, lăsând la o parte unele treburi poate mai importante și mai urgente, s-au străduit să răspundă, cu responsabilitate și cu dragoste.

Întrebare:

Ce trebuie să răspundem la o întrebare care ni se adresează frecvent: **“Voi, creștinii, susțineți că aveți singura învățătură mântuitoare. Deci îi trimiteți pe toți ceilalți în iad: chinezi, hinduși, eretici, ate”**. Cum putem răspunde, fără a ocoli rostirea întregului adevăr, dar și fără a izgoni cu aparenta noastră “intoleranță”?

P. S. Corneliu Bârlădeanul (Arhiereu vicar la Episcopia Hușilor): Noi nu judecăm, nici nu hotărâm locul după moarte al semenilor noștri. Sfântul Apostol Pavel răspunde că și păgânii vor fi judecați după legea morală firească, sădită de Creator în ei. (Rom. 2, 14-16).

Arhim. Mina Dobzeu (Mănăstirea „Sfinții Apostoli Petru și Pavel”): Noi nu ne facem judecători celor de altă religie, pentru a da sentințe definitive. Nu condamnăm pe toți la iad pentru că nu noi suntem judecătorii ci Domnul Iisus Hristos, care zice: *“Cel ce va crede și se va boteza se va mântui, iar cel ce nu va crede se va osândi.”* (Marcu 16, 16). Suntem datori să învățăm corect după poruncile lui Dumnezeu: *“Cel ce va învăța adevărul și-l va face, acela mare se va chema, iar cel ce va strica una din aceste porunci și va învăța așa pe oameni acela mic se va chema în Împărăția lui Dumnezeu”* (Matei 5, 19). Să facem cunoscut, celor care vor să primească cuvântul Sfântului Apostol Pavel, că *“Harul și Adevărul au venit prin Iisus Hristos”*.

Arhim. Teofil Părăian (Mănăstirea Brâncoveanu): În clipa în care consideri că ești întemeiat în adevăr, n-ai cum să admiti că adevărul mai poate fi și altundeva decât acolo unde l-ai găsit. Adevărul este unul și numai unul. Nu trimitem pe nimeni în iad. Dumnezeu știe ce va face cu fiecare. Îndemnul nostru este ca toți să caute să găsească și să folosească adevărurile creștine și să trăiască prin ele. *N-avem ce învăța de la păgâni.* Ceea ce avem noi e mai mult decât ceea ce au și ne pot oferi ei.

Arhim. Ioanichie Bălan (Mănăstirea Sihăstria): Noi, ortodocșii, nu obișnuim să facem polemică și dispută pe marginea credinței noastre. Nici nu ne lăudăm cu dreapta credință pe care o moștenim de 2000 de ani! Dar nici nu putem trece cu vederea

celelalte religii care nu recunosc pe Hristos, care neagă creștinismul, tainele Bisericii, practica și învățătura ortodoxă bimilenară, pe care ne-a lăsat-o Mântuitorul prin Sfânta Evanghelie, prin învățătura Sfinților Apostoli și prin cele două milenii de credință, de trăire sfântă, de jertfă și de bucurie vie în Hristos.

Suntem fii ai Învierii și Îl iubim veșnic pe Hristos, care va judeca lumea la sfârșitul veacurilor. Îi mulțumim Mântuitorului că ne-a descoperit tainele credinței adevărate și că rămâne veșnic cu noi. De aceea nu ne temem, pentru că Îl iubim pe Hristos și iubirea alungă afară frica.

Nu facem polemică cu oameni de altă religie și ne este milă de ei că încă n-au aflat pe Hristos, nu cunosc Sfânta Evanghelie și nu are cine îi catehiza, căci *secerișul este mult și secerători sunt puțini*. De aceea, trebuie să-L rugăm pe Hristos să ne trimită „secerători” în țarina Sa! Noi facem tot ce putem ca să aducem secerători în via Tatălui ceresc, ca măcar o parte să se mântuiască, căci, fără credință ortodoxă nimeni nu se poate mântui.

Ierom. Comoriță Gherontie (Piatra Neamț): În afara Bisericii Ortodoxe nu există mântuire, căci ea este întemeiată de însuși Mântuitorul, care la Cina Cea De Taină a zis așa: *„Luați mâncați, acesta este trupul Meu”* și iarăși *„Beți dintru acesta toți. Acesta este sângele Meu”*, pentru ca să se ierte păcatele voastre.

Lucrați nu pentru mângăirea cea pieritoare, ci pentru cea nepieritoare, mângăire ce rămâne spre viața veșnică și pe care v-o dă Domnul (Ioan 6 - 27). Și care este mângăirea cea nepieritoare? Dacă ne gândim bine, este credința și faptele și dimpreună cu toate celelalte. *„Adevărat, adevărat zic vouă - zice Iisus - cel ce crede în Mine are viață veșnică”*. „Eu sunt pâinea vieții... calea, adevărul și viața”. Iar cei ce sunt după trup cugetă cele ale trupului, cei ce sunt după duh cugetă cele ale duhului, și iar, cine nu are duhul lui Hristos, acela nu este al Lui. (Romani 8, 5, 9).

Cei care sunt mânați de duhul lui Dumnezeu sunt fii ai lui Dumnezeu, iar cei care ascultă de stăpânul acestui veac mult greșește și se rătăcește de la adevărurile credinței. Credința este mântuitoare, căci în biserică se unește omul cu Hristos, la botez și mirungere. În biserică este sfânta taină a spovedaniei și a euharistiei, tot în biserică se sfințesc arhieriei, preoții și diaconii; în biserică se săvârșește sfânta taină a cununiei și de asemenea și sfântul maslu pentru cei bolnavi și neputincioși.

Și totuși mântuirea stă într-un mult sfat, după cuvântul Domnului, care zice: *„povățuiți-vă unii pe alții cu toată înțelepciunea”*. Desigur că toți ceilalți nu se mântuiesc în afară de Biserică, ei neavând cele 7 taine deoarece pentru ei sunt ceva doar simbolic.

Monahia Roșu Marina (Maică Stareță la Mănăstirea Miclăușeni): În primul rând trebuie să cunoaștem câteva dintre dovezile obiective ale ortodoxiei pe care nu le poate dăruia nici rațiunea, nici știința. Între acestea amintim: coborârea Sfintei Lumini din cer atunci când este slujba ortodoxă a Învierii, apoi moaștele sfinților, icoanele făcătoare de minuni, agheasma ortodoxă. Despre aceasta din urmă, oamenii de știință au arătat că mișcarea moleculelor este ordonată (așa cum era și apa și în toată materia din rai, înainte de căderea în păcat), pe când moleculele din apa obișnuită (pe care o consumăm) au o mișcare browniană, dezordonată, caracteristică materiei după căderea strămoșilor în păcat.

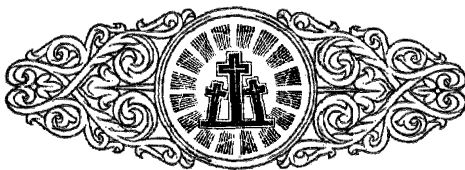
Printr-o simplă negare a acestor credințe nu se rezolvă nimic. Hristos nu a fost intolerant cu păgânii, ci tocmai pe ei i-a atras la lumina adevărului. De aceea, ne trebuie, într-o discuție cu eterodocșii, *rugăciune* din inimă, prin care să cerem ajutorul lui Hristos, multă *dragoste* pentru ei, ca pentru niște frați ai noștri, dar și o *cultură generală* și în mod special o *cultură teologică*, altfel s-ar putea să ieșim rușinați dintr-o discuție cu mândria ereticilor.

Maica Stareță Iustina Popovici (Mănăstirea Sfânta Ana - Orșova): Da, într-adevăr, noi susținem că avem învățătura mântuitoare, dar pe chinezi, hinduși, etc. îi va judeca Dumnezeu după legea firii și după marea Lui Iconomie.

Maica Siluana Vlad (Mănăstirea Christiana): În primul rând trebuie să precizăm că noi nu avem învățătură mântuitoare. NU. Noi îl avem pe chiar Mântuitorul - Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, care S-a făcut om pentru noi și pentru toți oamenii. Nu există mântuire fără Iisus Hristos, fără Mântuitor. Cum lucrează El cu chinezii, hindușii, ereticii, ateii, este problema Lui, pentru că El îi iubește pe toți aceștia așa cum ne iubește și pe noi, păcătoșii. Răspunsul nostru (la întrebarea lor) să fie și cu viața și cu fapta noastră. Să nu fim intoleranți. Nu avem de ce fi intoleranți. Noi trebuie să fim îndelung răbdători așa cum este Mântuitorul cu aproapele nostru, indiferent dacă este chinez, hindus, eretic, ateu, dar să nu tolerăm deformarea învățăturii Sfintei noastre Biserici care este sfântă și al cărei cap este Mântuitorul Iisus Hristos, care este viața noastră și mântuirea noastră. Așa să ne ajute Dumnezeu!

ACTUALITATEA RELIGIOASĂ

◆ Cultele în programul de guvernare al PDSR

Guvernul PDSR, conform programului electoral și de guvernare, își propune să contribuie la finanțarea activităților social-caritative ale cultelor religioase. În acest sens, la Secretariatul de Stat pentru Culte – SSC s-a înființat o direcție nouă: Asistență Socială și Religioasă, Învățământ, ONG. De asemenea, până la sfârșitul anului, se dorește promulgarea Legii Cultelor. Guvernul dorește să descurajeze prozelitismul și extremismul religios, să protejeze pluralismul religios dar și să asigure respectul de care trebuie să se bucure Biserica Ortodoxă Română. Programul guvernului vorbește și de rezolvarea pașnică a diferendelor dintre BOR și Biserica Greco-catolică. În privința retrocedării bunurilor confiscate în epoca totalitară, menționăm că deja (prin legea 10 / 2001) a fost anulată limita de numai 10 imobile ce puteau fi revendicate (cf. OG 94 / 2000), acum putând fi revendicate toate imobilele naționalizate.

◆ Bisericile sunt implicate în redresarea socială și morală a Americii !

Președintele SUA, George W. Bush, a primit sâmbănta credinței de la reverendul Billy Graham. „Credința... îmi permite să încerc să fac ceea ce este corect, deși aceasta ar putea să nu „dea bine” în sondaje... Oamenii sunt dornici să aibă conducători credincioși... America are nevoie de conducători care să aibă curajul

moral de a face ce este bine” a spus Bush. El s-a întâlnit la Casa Albă cu înalți reprezentanți ai Bisericii Catolice și ai organizațiilor religioase de caritate din SUA. Întrevederea face parte dintr-o acțiune mai largă, destinată să ducă la creșterea rolului diverselor grupuri religioase în realizarea unor programe cu caracter social. Deși rolul pozitiv de până acum al organizațiilor religioase este de netăgăduit, decizia lui Bush a stârnit controverse. Există teama ca nu cumva religia, acceptând să participe efectiv la un program politic pragmatic, să-și piardă atributul ei esențial și să considere factorul social mai presus de credință.

Președintele Bush a blocat finanțarea publică a programelor de avort ale SUA – în SUA și în străinătate (finanțare decisă de Bill Clinton în 1993) și a trimis o scrisoare participanților la marșul împotriva avortului și a pilulei abortive RU-486, în care își exprima hotărârea de „a construi o cultură a vieții care să respecte și să protejeze persoana în orice timp și în toate circumstanțele vieții sale. Promisiunile conținute în Declarația noastră de independență nu se adresează doar celor puternici. Ele îi cuprind pe toți, inclusiv pe copiii nenăscuți”. Comisia Europeană a criticat dur decizia președintelui SUA de a retrage ajutorul financiar federal acordat asociațiilor din străinătate care sprijină avortul.

Bush se opune și finanțării cercetării în care se folosesc embrioni umani, precum și „sinuciderii asistate”. Nu se opune însă pedepsei cu moartea. „Eu respect viața; credința mea mă învață că viața este un dar al Creatorului. Într-o lume perfectă,

viața este dată numai de Dumnezeu și nu este luată decât de Dumnezeu... Sprijin pedeapsa cu moartea deoarece cred că... pedeapsa capitală poate deveni un mijloc de intimidare pentru violența viitoare și poate salva vieți inocente. Unii „avocați” ai vieții îmi vor cere să le răspund de ce mă opun avorturilor și sprijin pedeapsa cu moartea. Le răspund că pentru mine există o diferență între inocență și vinovăție”.

Revigorarea creștinismului prin sprijinul puternic al statului, nu pornește deci din spațiul ortodox (președintele Putin are relații strânse cu Biserica Ortodoxă a Rusiei, dar nu a pornit încă un plan de anvergură). SUA a avut însă întotdeauna puterea de a-și impune punctul de vedere în toată lumea. Astfel, ar fi posibil, dacă Bush nu dă înapoi (de bună voie sau forțat!), ca SUA să finanțeze programe religioase în străinătate. Ne așteptăm însă ca acestea să se desfășoare mai ales în spațiul catolic și protestant, adică acolo unde sunt mari devieri de la dreapta credință.

Și să nu uităm că până acum, în lume, Modelul American a înlocuit peste tot *pax christiana* cu *pax economica americana*, sentimentul american al eficienței făcându-i pe toți să se închine la dolar. De aceea, este de așteptat, ca și în acest caz, sentimentului religios să-i precumpănească sentimentul eficienței economice dar mai ales sentimentul eficienței *politice*! Cu alte cuvinte, religia poate deveni un instrument puternic de conducere, aflat nu în mâna Bisericii ci a politicienilor „harismatici”, adică a hristoșilor mincinoși, a anticriștilor (vezi în acest sens și proiectul Blue Beam al CIA, despre care am mai scris în această rubrică, în nr. 5-6 / 2000, pag. 72). Amintim că există proorocii care spun că, înainte de venirea lui Antihrist, creștinismul va avea o puternică influență în toată lumea, inclusiv asupra mahomedanilor și evreilor.

Dar este vorba de un creștinism pur, al dreptei credințe. Ori, este posibil ca acțiunea lui Bush să devină sămânța sincretică a unei globalizări (omogenizări) culturale, adică a unei Noi Ordini Mondiale!

◆ SUA își mută ambasada la Ierusalim

Secretarul de Stat american Colin Powell a anunțat (în seara zilei joi - de 8 martie) că președintele George W. Bush este hotărât să transfere ambasada americană de la Tel-Aviv la Ierusalim, „capitala Israelului”, relatează Mediafax. „Președintele Bush este hotărât să transfere ambasada noastră la Ierusalim. Procedura este în curs, dar deocamdată nu am întreprins nici o acțiune, ci analizăm, ținând cont de situația dificilă de acolo, cum să demarăm acest proces”, a declarat Powell în fața Comitetului pentru relații internaționale din Camera Reprezentanților. (Ziua – 10 martie 2001). Menționăm că Ierusalimul centru de întâlnire a celor trei mari religii monoteiste: creștinismul, iudaismul și mahomedanismul.

◆ Primul copil clonat s-ar putea naște în Israel

Ginecologul italian Severino Antinori vrea să pună în practică un proiect de clonare a ființelor umane în Israel. O echipă de oameni de știință lucrează deja la acest proiect în orașul israelian Caesarea, la nord de Tel Aviv. Potrivit lui Antinori, care și-a anunțat proiectul de a clona copii pentru cuplurile care nu pot avea urmași, clonajul uman este permis în Israel. Medicul israelian Avi Ben-Abraham, unul dintre inițiatorii proiectului, a declarat că „religia iudaică nu exclude atât de categoric clonarea precum religia catolică” (după „România Liberă” – 12 martie 2001)

◆ Biserica Ortodoxă Română pe Internet

La 30 ianuarie 2001, la Palatul Patriarhiei din București a fost lansat, cu binecuvântarea P.F. Părinte Teoctist Arăpașu, primul site pe Internet al Bisericii Ortodoxe Române (BOR), realizat de Logic Telecom, în cadrul programului "Creștinism ortodox". Coordonatorul programului din partea BOR este P.S. Teodosie Petrescu, Episcop vicar al Arhiepiscopiei Bucureștilor. Site-ul, care poate fi accesat la adresa www.crestinism-ortodox.ro, conține 12 capitole. Acestea sunt: Viața religioasă în România, Calendarul creștin ortodox, Învățătura ortodoxă, Istoricul creștinismului, Sfânta Scriptură sau Biblia, Știința învățării patristice, Formarea poporului creștin ortodox, Mănăstiri și sihăstria ortodoxe, Viețile Sfinților români și de alte neamuri, Legați de Biserica Ortodoxă Română, Biserica Ortodoxă și fiii ei, Teologia Părintelui Dumitru Stăniloae. În trei luni de zile pagina Patriarhiei a fost accesată de 6.000 de români din străinătate.

Menționăm că Patriarhia folosește încă din 1992 calculatorul ca instrument de lucru și se investesc zeci de milioane de lei anual în calculatoare. Se preconizează conectarea tuturor eparhiilor într-o rețea națională și chiar prezentarea bibliotecii Sfântului Sinod pe Internet, cum are și Vaticanul (dar deocamdată lipsesc banii). Există și multe parohii care folosesc calculatorul pentru evidența familiilor sau pentru studii sociologice.

◆ Internet mai moral

Biserica Romano-catolică este cea care asigură conducerea serviciului Internet din Arhipelagul Filipine. Biserica a construit o largă rețea Internet ce acoperă o întindere de 1000 de mile din arhipelag. Scopul este ca, în final, să intre în rețea fiecare dioceză, casă parohială și școală parohială din țară. Cafenelele Internet vor fi organizate astfel încât să asigure și accesul săracilor. Violența, jocurile de noroc și pornografia sunt scoase de pe ecranele monitoarelor

și software-lor, acele blocuri de acces spre toți copiii așezărilor. De exemplu, când au urmărit să acceseze un site pentru Playboy, computerul a prezentat mesajul: „*Mulțumește Domnului că nu poți accesa acest site rău. Rețeaua CBCP-Net îți sugerează să accesezi în schimb site-urile morale. Dumnezeu să te binecuvânteze!*” (Religion Today – 2 ianuarie 2001)

◆ Papa va vizita Grecia

Gvernul grec l-a invitat în mai multe rânduri pe Papa (Episcopul Romei) să viziteze Atena. Pe 24 ianuarie, cu ocazia unei vizite la Vatican, președintele Greciei l-a invitat și el pe Suveranul Pontif să viziteze Atena. Pe 28 ianuarie, Arhiepiscopul Bisericii Ortodoxe din Grecia – BOG a afirmat că această vizită va agrava situația dacă are loc înaintea de rezolvarea neînțelegerilor cu Biserica Greco-catolică. Cu toate acestea, pe 19 februarie, Nunțiul Apostolic în Grecia a înmănat Arhiepiscopului BOG cererea oficială a Papei de a vizita Atena, ca pelerin și ca șef de stat. Răspunsul Sfântului Sinod al BOG, deși încă nu a fost dat oficial, este pozitiv, Papa putând merge ca pelerin la Atena, cel mai probabil la începutul lunii mai.

◆ Valea Ploplui în atenția Parlamentului European și a Sfântului Sinod

Duminică, 18 februarie, baroana Emma Nicholson, raportor al Parlamentului European pentru România, împreună cu reprezentanți ai Băncii Mondiale și ai Organizației Mondiale a Sănătății, i-a vizitat pe cei aproape 200 de copii luați în îngrijire de comunitatea locală de la Valea Ploplui – Prahova (copii abandonati la naștere și adoptati de către sătenii din regiune). Ea a fost vădit impresionată de cele văzute: „*Mi-ai adus aminte de parabola din Biblie cu pâinea și peștii... Ai urmat exemplul lui Hristos aici!*”. Baroneasa a făcut o donație personală pentru biserica satului și l-a îndemnat pe părintele Nicolae Tănase să ceară susținere financiară de la stat. S-a

declarat împotriva „adopției” de copii români de către cetățeni de peste hotare, exportul de copii fiind împotriva uzanțelor Uniunii Europene. Ca raportor al Consiliului Europei a promis că va încerca să ajute Guvernul Român să schimbe sistemul învechit de protecție a copiilor și corupția aferentă.

Luni, 19 februarie, Emma Nicholson a trimis o scrisoare de apreciere adresată ierarhilor Bisericii Ortodoxe Române.

Ca urmare, în cadrul lucrărilor din 19-22 februarie, „Sfântului Sinod a hotărât ca Biserica Ortodoxă Română, prin ierarhi și preoți de parohie, să sprijine inițiativele autorităților de stat și ale instituțiilor neguvernamentale de soluționare a problemei copiilor instituționalizați, prin identificarea familiilor care întrunesc condițiile legale și morale și doresc să se implice în creșterea, îngrijirea și educarea copiilor aflați în dificultate”.

◆ Sfântul Sinod a modificat procedura de alegere a Episcopilor-vicari și Arhiereilor- vicari

În ședința de lucru din 12-13 sept. 2000, Sfântul Sinod a luat în examinare adresa Arhiepiscopiei Clujului din 10 sept. 2000, cuprinzând propunerile I.P.S. Arhiepiscop Bartolomeu al Clujului de amendare a prevederilor statutare bisericești în legătură cu procedura alegerii Episcopilor - vicari și Arhiereilor – vicari.

Având în vedere, așa cum reiese din adresa respectivă că, departe de a fi o problemă de interes local, alegerea unui Episcop–vicar sau Arhiereu–vicar interesează întreaga Biserică, întrucât noul membru al Sfântului Sinod se bucură de toate drepturile pe care i se conferă această calitate, inclusiv aceea de a accede la **cele mai înalte trepte ale ierarhiei bisericești**;

Luând act de amendamentele propuse de I.P.S. Arhiepiscop Bartolomeu al Clujului pentru completarea sau modificare actualelor prevederi statutare privind alegerea de Episcopi–vicari și de Arhierei- vicari;

În urma luărilor de cuvânt în plen și

a opiniilor exprimate cu acest prilej din care a rezultat că hotărârea ce se va lua are caracter de recomandare care întregeste prevederile statutare și de care trebuie să se țină seama în legătură cu procedura alegerii Episcopilor–vicari și a Arhiereilor–vicari, plenul Sfântul Sinod hotărăște:

- **Recomandă** ca pe viitor, Chiriarii care, potrivit cerințelor locale, vor voi a propune candidați pentru ocuparea posturilor de Episcopi–vicari și de Arhierei–vicari, să se îngrijească de pregătii din vreme persoane corespunzătoare care, prin lucrarea misionară și pastorală desfășurată prin studii teologice, prin activitatea publicistică în domeniul teologiei, prin ținuta morală ireproșabilă, prin aptitudini administrative și gospodărești de notorietate, fac dovada că întrunesc condițiile canonice și statutare bisericești și se bucură de prețuirea Chiriarhului, spre a fi recomandați de a obține aprobarea Sfântului Sinod pentru a fi luate în evidență drept candidați la arhierie.

- Este de acord ca, în cazul în care, propunerea Chiriarhului este acceptată de Sfântul Sinod, prin vot secret, pentru o perioadă de până la doi ani, candidații să desfășoare activități în posturi de răspundere, în cuprinsul eparhiei, în ascultarea Chiriarhului care i-a recomandat. De asemenea, candidații pot fi invitați să participe în lucrările Sinodului Mitropolitan, ale Sfântului Sinod și ale Comisiilor sale de lucru, elaborând și prezentând la solicitarea acestora, referate pe problemele date în studiu.

- Dacă, la capătul celor doi ani, Chiriarhul locului își menține opțiunea, iar Sfântul Sinod, potrivit prevederilor statutare și regulamentare bisericești, o validează prin vot secret, candidații pot fi ridicați la treapta Arhieriei, devenind membri ai Sfântului Sinod.

- Dacă în decursul celor doi ani, se produce o schimbare în conducerea eparhiei, noul Chiriarh are dreptul, bine motivat, de a menține sau nu opțiunea predecesorului său. (*Candela Moldovei – nr. 1 / 2001*) *Sublinierile aparțin redacției*